Guy de Maupassant

Frøken Fifi

og andre fortællinger

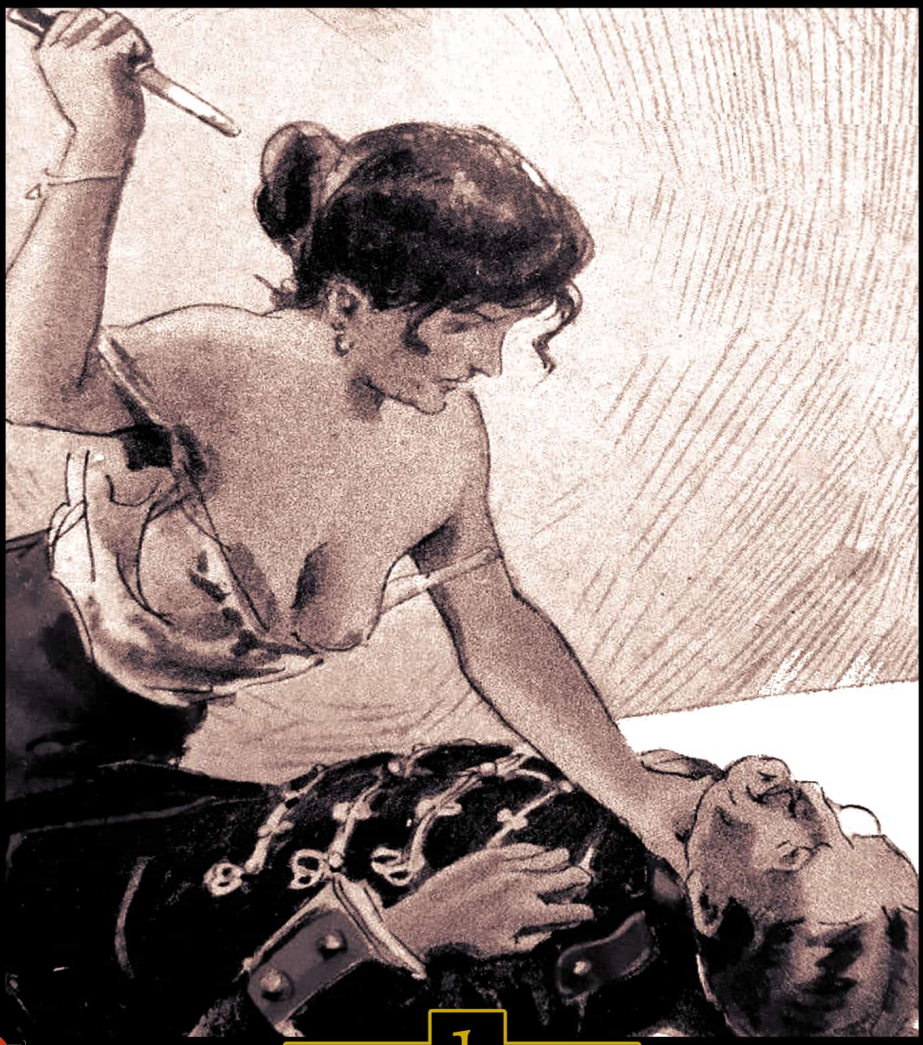

Maupassants 1 fortællinger

Bibliotek 1800

Guy de Maupassant

Frøken Fifi

og andre fortællinger

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Guy de Maupassant: *Frøken Fifi og andre fortællinger* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år, samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of *Frøken Fifi og andre fortællinger* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Frøken Fifi

Major, prøjsisk kommandant, grev von Farlsberg var i færd med at gå sin post igennem. Han sad lænet langt tilbage i den store lænestol med det vævede betræk, de bestøvlede ben havde han lagt op på den elegante kamins marmorhylde, hvor hans sporer i de tre måneder, han havde opholdt sig på slottet Uville, havde slidt to dybe huller, der dag for dag huledes mere ud.

En kop kaffe stod og dampede på et lille mosaikbord, der var plettet af likører, brændt af cigarer og ituskåret af den erobrende officers lommekniv; han havde nemlig for vane nu og da, når han spidsede sin blyant, at holde inde og i stedet for give sin svævende fantasis luner luft i tal og figurer, som han indridsede på det yndefulde møbel.

Da han havde læst sine breve færdig og gennembladet de tyske aviser, som hans vagtmester for lidt siden havde bragt ham, rejste han sig og gik hen til vinduet efter først at have lagt tre uhyre, grønne brændestykker på ilden; for de herrer officerer huggede lidt efter lidt alle parkens træer om for at varme sig.

Regnen faldt i strømme, en ægte normannisk regn, som syntes at blive kastet ned af en rasende hånd, en regn så tæt som et gardin, en mur af skrå streger, en snertende regn, der overstænkede og druknede alt.

Officeren betragtede længe de oversvømmede plæner og længere nede den opsvulmede bæk, der flød over; han begyndte på at tromme en rhinvals mod ruderne, da en støj fik ham til at

vende sig, det var hans næstkommanderende, baron von Kelweingstein, indehaver af en grad, der svarer til en kaptajns.

Majoren var en kæmpe, bred over skuldrene, prydet med et langt, vifteformet skæg, der som en serviet bredte sig ud over brystet; hele hans høje skikkelse fremkaldte tanken om en militær-påfugl, men en påfugl, hvis hale udfoldede sig fra hagen. Han havde kolde, blide, blå øjne, og hans ene kind bar en fure, et minde om et sabelhug i den østrigske krig. Han havde ord for at være lige så brav som menneske, som han var modig som soldat.

Kaptajnen havde et rødt ansigt og en stor mave, der med vold var snøret sammen til det mindst mulige; hans kort studsede skæg var så ildrødt, at det i visse lysskær så ud, som om hans ansigt var indgnedet med fosfor. I en svirenat, uden at han selv rigtig huskede, hvorledes det var gået til, havde han mistet to tænder, og denne mangel var skyld i, at han spyttede ordene frem, så tæt efter hinanden, at man ikke altid formåede at gribe dem. Hans skaldethed, der holdt sig helt oppe på issen, lignede en munketonsur med en krans af små krusede hår, der var gyldne og lysende omkring den runde, nøgne plet.

Kommandanten trykkede hans hånd og drak i en eneste slurk sin kaffe ud (det var den sjette kop siden morgenen), derpå lyttede han til sin underordnedes rapport om de begivenheder, der var forefaldet i tjenesten. Da rapporten var endt, gik de begge hen til vinduet og erklærede, at dette her var ikke videre muntert.

Majoren var en sat, gift mand, der lettere fandt sig i alt, men baron-kaptajnen, som var en uforbederlig levemand, solderist

og pigejæger, rasede over at have været indestængt i tre måneders tvungen kyskhed på denne afsides liggende post.

Det bankede på døren, kommandanten råbte: Kom ind, og som en automatfigur kom en soldat til syne i døråbningen og kundgjorde ved sin blotte nærværelse, at frokosten var parat.

I spisesalen ventede tre officerer af en lavere grad: en løjtnant, Otto de Grossling og to sekondløjtnanter, Fritz Scheunauburg og marquis Wilhelm von Eyrik, en meget lille, blond, ung mand, der var brutal overfor mandskabet, hård mod de besejrede og voldsom som et ildvåben.

Lige fra han var kommet ind i Frankrig, kaldte hans kammerater ham aldrig andet end *Frk. Fifi*. Dette øgenavn havde han fået, dels på grund af hele sit kokette tilsnit, den smækre midje, som man næsten skulle have troet indesluttet i et korset, og det blege ansigt, hvor man lige anede det spirende overskæg, og dels på grund af, at han havde vænnet sig til hvert øjeblik at udtrykke sin ophøjede foragt for ting og mennesker ved hjælp af det franske udråb – *fi, fi donc*, som han udtalte med en let hvislelyd.

Slottet Uvilles spisesal var et langt og kongeligt rum, hvis antikke krystalspejle, der var afstjernede af kugler, og høje, vævede, flanderske tapeter, som var skåret i stykker af sabelhug og flere steder hang ned i laser, bar vidnesbyrd om den måde, hvorpå frk. Fifi yndede at tilbringe sine ledige timer.

På væggene hang fire familieportrætter, en kriger, klædt i jernrustning, en kardinal og en præsident, alle tre røg af lange porcelænspiber; lige over for dem i en ramme, hvis forgyldning tiden havde skallet af, fremviste en ædelig dame med højt

opsnøret barm og en yderst arrogant mine et vældigt overskæg, sat på med kul.

Officerernes frokost henrandt næsten i tavshed i dette lemlæstede værelse, som regnen, der strømmede ned udenfor, gjorde endnu mørkere, og hvis hele besejrede udseende gjorde et bedrøveligt indtryk; det gamle egetræs parketgulv var blevet groft af mishandling som plankerne i et værtshus.

Da de var færdige med at spise og begyndte at ryge og drikke, gav de sig til at tale om deres kedsomhed. Likør- og cognacsflaskerne gik fra hånd til hånd; lænet tilbage i stolene drak de i små, hyppige slurke uden at tage det lange, bøjede piberør, der sluttede i et barbarisk, skrammereret porcelænsæg, bort fra munden.

Så snart deres glas var tømte, fyldte de dem igen med en holdning, der røbede resigneret ladhed. Kun frk. Fifi, der hvert øjeblik stak sit ud, havde dresseret en soldat til straks at sætte et nyt foran ham.

Som et slør lagde den skarpe røgtåge sig over dem og de sank hen i den sløve, søvnige rus, der er målet for folk, som intet har at bestille.

Pludselig rejste baronen sig. En oprørstrang gennemrystede ham: "Fy for fanden! Dette her kan ikke blive ved; vi må min salighed se at finde på noget."

Løjtnant Otto og sekondløjtnant Fritz, der begge havde et ægte tysk, tungt og alvorligt fysiognomi, svarede i kor: "Men hvad, kaptajn?"

Baronen tænkte atter nogle sekunder, så gentog han: "Hvad! Vi kunne jo holde en fest, hvis kommandanten tillader det."

Majoren tog piben fra munden: "Hvilken slags fest, kaptajn?"

Baronen gik over til ham: "Jeg skal sørge for det hele, hr. kommandant. Jeg sender "Pligten" til Rouen for at hente damer, jeg ved, hvor han kan finde dem. Imens bliver der lavet en souper i stand – her mangler jo intet – og så vil vi i det mindste kunne tilbringe en munter aften."

Grev von Farlsberg trak på skulderen og smilede: "De er forrykt, kære ven."

Men alle officererne havde rejst sig. De omringede deres chef og plagede ham:

"Lad kaptajnen få lov, hr. kommandant. Det er så skrækkelig trist her."

Omsider gav majoren efter: "Så lad gå da," sagde han, og baronen lod øjeblikkelig "Pligten" kalde. Det var en gammel underofficer, som ingen nogensinde havde set le, men som fanatisk udførte enhver ordre, der kom fra hans overordnede, ligegyldigt hvorledes ordren lød.

Stående, med ubevægeligt ansigt, modtog han baronens befaling, så gik han ud og fem minutter senere raslede en trænvogn, forspændt med fire heste og dækket af en presenning, i galop ud i den øsende regn.

Det var, som om denne raslen fik sindene til at vågne op; officererne rettede sig op i stolene, der kom liv over ansigterne, og passiaren tog fart.

Skønt bygerne rasede med uformindsket voldsomhed, forsikrede majoren, at det nu var mindre mørkt, og løjtnant Otto erklærede med overbevisning, at det begyndte at klare op. Frk. Fifi kunne ikke længere holde sig rolig. Han rejste sig og satte sig igen. Hans hårde og klare blik søgte efter noget, han kunne ødelægge. Pludselig stirrede han stift på damen med

overskægget og trak sin revolver frem. "Det skal du ikke få lov at se på, du deroppe," sagde han og, uden at forlade sin plads, sigtede han og skød. To kugler, der fulgte lige efter hinanden, gennemborede portrættets øjne.

Så råbte han: "Lad os lave mine!" og øjeblikkelig forstummede samtalen, som om en ny og mægtig interesse havde bemægtiget sig dem alle.

"At lave mine" var frk. Fifis personlige opfindelse, hans yndlingsmåde at ødelægge på og hans kæreste morskab.

Da slottets retmæssige ejer, grev Fernand d'Amoys d'Uville i huj og hast havde måttet flygte, havde han hverken haft tid til at tage noget med eller skjule noget med undtagelse af sølvtøjet, der var blevet stukket ind i et hul i muren. Greven var uhyre rig og samtidig en stor kunstelsker; det var derfor intet under, at slottets festsal, hvis døre gik ind til spisesalen, kunne sammenlignes med et helt museumsgalleri.

På væggene hang malerier, tegninger og akvareller af stor værdi, og en broget og kostbar vrimmel af tusinde luksusting, japanske vaser, statuetter, saksiske porcelænsfigurer, kinesiske dukker, gammelt udskåret elfenben og venetianske glasvarer befolkede omkring på møbler, etagerer og i elegante glasmontrer det vældige rum.

Nu var der ikke længere meget tilbage af alle disse herligheder. Salen var vel ikke blevet plyndret, for det ville grev von Farlsberg aldrig have tilladt, men fra tid til anden lavede frk. Fifi "mine", og på de dage morede officererne sig i det mindste i fem minutter af hjertens grund.

Den lille marquis gik ind i festsalen for at udsøge sig, hvad han behøvede. Han kom tilbage med en henrivende, lille,

kinesisk tepotte af rosenrødt porcelæn. Han fyldte den med krudt og stak en lang, snoet fyrsvamp ind i tuden. Så tændte han denne lunte an og løb med hele helvedesmaskinen ind i det tilstødende rum.

Hurtigt kom han tilbage og lukkede døren. Alle officererne ventede stående, ansigterne udtrykte en barnlig forventning, og så snart eksplosionen havde gennemrystet slottet, styrtede de alle sammen ind i festsalen.

Frk. Fifi, der var i spidsen, klappede vildt i hænderne foran en terrakotta-Venus, hvis hoved endelig var sprængt af. Officererne gav sig til at opsamle de spredte porcelænsskår og undrede sig over deres glans og deres mærkelige former, så undersøgte de det nye hærværk og skændtes om hvilke ødelæggelser, der hidrørte fra tidligere eksplosioner. Majoren så med en faderlig mine ud over den mægtige sal, der lå i én stor forvirring besået med stumper af kunstsager. Han gik først ud og erklærede godmodigt: "Denne gang var det virkelig vellykket."

Men den tykke røg var trængt ind i spisesalen, hvor den blandede sig med tobakstågen; det var ikke længere muligt at trække vejret. Kommandanten åbnede vinduet, og alle officererne, der var kommet tilbage for at drikke det sidste glas cognac, gik hen til det.

Den fugtige luft banede sig vej ind i værelset. Den førte med sig et slags vandstøv, der pudrede skæggene, og en fornemmelse af oversvømmelse. De så ud over træerne, der syntes overvældede af bygerne, den brede dal, hvorover de mørke og lave skyer bredte en brunlig tone og længere borte

kirkens klokketårn, der som en grå spids ragede op i den plaskende regn.

Lige siden deres ankomst havde det været tavst. Det var den eneste modstand, den indtrængende fjende havde mødt der på egnen. Sognepræsten havde på ingen måde undslået sig ved at modtage en indkvartering af prøjsiske soldater; han havde endog flere gange efterkommet en indbydelse til at drikke en flaske øl eller vin med den tyske kommandant, der ofte brugte ham som velvillig mellemmand overfor befolkningen. Men det kunne ikke nytte at bede ham om et eneste klemt af hans kirkeklokke, han ville hellere have ladet sig skyde ned.

Det var hans måde at protestere mod fjendens ankomst, en fredelig protest, tavshedens protest, den eneste, sagde han, som sømmede sig for en præst, der er fredens og ikke blodets mand; og alle i ti miles omkreds roste fader Chantavoines fasthed og heltemod, fordi han vovede at give den offentlige sorg udtryk, at proklamere den ved sin kirkes hårdnakkede tavshed.

Hele landsbyen var begejstret over denne modstand, præstens tavse protest blev betragtet som en beskærmelse af den nationale ære, og alle var rede til at trodse alt for at støtte ham. Og landsbyen syntes, at den gjorde sig endnu mere fortjent af fædrelandet end både Belfort og Strassburg, og at den gav et enestående eksempel, der måtte gøre dens navn udødeligt; men ellers var der intet, som blev nægtet de sejrende prøjsere.

Kommandanten og hans officerer lo sammen over dette harmløse mod; men da hele egnen for øvrigt viste sig velvillig

og imødekommende overfor dem, tålte de kirkeklokkens stumme fædrelandskærlighed.

Kun den lille marquis, Wilhelm, ville gerne have tvunget klokken til at ringe. Han rasede mod sin foresattes politiske føjelighed overfor præsten, og hver eneste dag bønfaldt han kommandanten om at lade ringe: ding-dang-dang, blot én gang, blot en eneste lille bitte gang, bare for morskabs skyld. Han gjorde sig kælen som en kat, indsmigrende som en kvinde, og hans stemme blev blid som hos en elskerinde, der vil opnå opfyldelsen af et øjebliks lune, men kommandanten gav ikke efter, og for at trøste sig lavede frk. Fifi "mine" i slottet Uville.

De fem mand blev stående nogle minutter sammen ved vinduet for at indånde fugtigheden. Så sagde løjtnant Fritz med en fed latter: "Damerne får ikke godt vejr til deres lille udflugt."

Derpå skiltes man; enhver gik til sin tjeneste med undtagelse af kaptajnen, der straks begyndte på de travle forberedelser til middagen.

Da de igen mødtes, efter at mørket var faldet på, gav de sig til at le ved at se hinanden lige så kokette, blanktpudsede, parfumerede, pomadiserede og opfiksede som på en af de store revy-dage. Kommandantens hår syntes mindre gråt end om morgenen og kaptajnen havde raget skægget af med undtagelse af knebelsbarten, der som en flamme lyste op under hans næse.

Til trods for regnen lod de vinduet blive stående åbent, og fra tid til anden gik en af dem hen til det for at lytte. Da klokken var ti minutter over seks, forkyndte kaptajnen, at en rullen lod sig høre i det fjerne. Alle styrtede til og lidt efter viste vognen sig, de fire heste, der havde galoperet hele vejen, var overstænkede med snavs helt op til de dampende, sitrende rygge.

Fem kvinder steg ud på stentrappen, fem flotte pigebørn, som kaptajnens kammerat, til hvem "Pligten" havde leveret sin overordnedes skriftlige besked, med særlig omhu havde udsøgt.

De havde på ingen måde ladet sig bede, de var sikre på at blive godt betalt, og desuden var de i de sidste tre måneder blevet vænnet til omgangen med prøjserne; de havde for længst taget deres parti, såvel overfor den nye tingenes tilstand som overfor de nye mænd. "Stillingen fører det med sig," havde de undervejs sagt til hinanden som et ubevidst svar på den hemmelige stikken, den sidste rest af samvittighed forvoldte dem.

De blev straks ført ind i spisesalen. Nu, da den var oplyst, syntes den endnu mere uhyggelig i al sin ynkelige forfaldenhed; bordet, der bugnede med kødretter og med det rige sølvservice, som var blevet fundet i den mur, hvor ejeren havde skjult det, gav stedet udseende af en røverhule, hvor banditterne sætter sig til bords efter et plyndringstog. Kaptajnen var strålende, han bemægtigede sig pigerne som noget, han særligt forstod sig på, kyssede dem og værdsatte dem med kendermine; da de tre yngre officerer hver ville tage fat på en, satte han sig imod det med autoritet og erklærede, at han selv ville foretage fordelingen, der, for at være retfærdig, skulle ske efter graderne, således at den militære rangfølge ikke blev krænket.

For at undgå enhver diskussion, protest eller mistanke om partiskhed stillede han dem i geled efter størrelsen, henvendte sig til den største og spurgte med kommandostemme: "Hvad hedder du?"

Hun gjorde sin stemme grov og svarede: "Paméla."

Så proklamerede han: "Nummer ét, ved navn Paméla, tilfalder kommandanten."

Efter derpå at have kysset den næste, Blondine, som tegn på sin ejendomsret overgav han den tykke Amanda til løjtnant Otto og "Eva Tomat" til sekondløjtnant Fritz; den mindste af dem alle, Rachel, en lille purung jødinde med øjne så sorte som blækklatter og en opstoppernæse, der dannede den bekræftende undtagelse fra reglen, som uddeler krogede ørnenæb til hele hendes race, blev tildelt den yngste af officererne, den smækre marquis Wilhelm von Eyrik. De var for øvrigt alle kønne og buttede, det daglige fællesliv havde udjævnet deres fysiognomier og gjort dem næsten ens i deres holdning og blege teint.

De tre unge officerer ville straks slæbe af med deres damer under påskud af at tilbyde dem børster og sæbe, men kaptajnen var klog nok til at sætte sig imod det; han erklærede, at de var tilstrækkelig rene til at gå til bords og at de, som havde været ovenpå, bare ville skifte, når de kom ned, og bringe forvirring ind mellem de andre par. Hans erfaring fik overtaget. Der blev kun mange kys, forventnings-kys.

Pludselig var Rachel lige ved at kvæles, hun hostede, så hun fik tårer i øjnene, og der stod røg ud af hendes næsebor. Marquisen havde, under foregivende af at ville kysse hende, pustet hende en mundfuld røg ind i munden. Hun skældte ikke ud, sagde ikke et ord, men hun så stift på sin besidder, og helt nede på bunden af hendes sorte øje vågnede et glimt af vrede.

Der blev givet signal til at gå til bords. Selv kommandanten syntes henrykt; han tog Paméla på sin højre side og på sin

venstre Blondine, der, idet hun foldede sin serviet ud, forsikrede: "det er en ypperlig idé, De der har haft, kaptajn."

Løjtnanterne Otto og Fritz, der var lige så høflige som om de befandt sig overfor virkelige damer, skræmte en smule deres naboersker; men baron von Kelweingstein, der til gavns var i sit es, strålede, han lod den ene tvetydighed løbe af stablen efter den anden og syntes helt i flammer med sin røde hårkrans. Han gjorde sig på et løjerligt rhinfransk umage for at være galant, og hans plumpe knejpekomplimenter, som han slyngede ud gennem hullet mellem de to knækkede fortænder, nåede pigebørnene midt i en bombe af spyt.

De forstod forresten ingenting; deres forstandsevne syntes kun at vågne, når han udspyttede slibrige ord og rå vendinger, som blev lemlæstede af hans accent. Så gav de sig alle til at le som afsindige, kastede sig hen over deres bordkavalerers skød og gentog udtrykkene, som baronen derpå med vilje forvanskede for at få dem til at sige råheder. Den første flaske vin havde straks gjort dem fulde, og de sagde alt, hvad baronen ville have dem til at sige; de var blevet helt og holdent dem selv, åbnede på vid gab døren for alle deres vaner, kyssede løs på overskæg til højre og venstre, kneb i armene, udstødte vilde skrig, drak af alle glas og sang franske sange og stumper af tyske viser, som de havde lært i deres daglige, ømme omgang med fjenden.

Snart blev også mændene revet med, beruste af den nøgne kvindehud, der udstilledes under deres blik; de råbte op og slog porcelæn itu, mens soldaterne bag deres ryg vartede op uden at fortrække en mine.

Kun kommandanten bevarede anstanden.

Frk. Fifi havde taget Rachel på skødet, det ene øjeblik kyssede han vildt hårets ibenholts-krus på hendes nakke og indåndede ved kjolens udringning den varme, bløde duft, der steg op fra hendes legeme, i det næste gav han efter for sin trang til at gøre skade, og ansporet af hidsig ondskab kneb han hende som en rasende, indtil hun skreg. Han tog hende også ofte i sine arme og trak hende ind mod sig i et tæt favntag, så trykkede han sine læber mod jødindens friske mund og kyssede hende, indtil hun mistede vejret; men pludselig bed han hende så dybt, at en blodstribe banede sig vej ned over den unge kvindes hage og blev borte i hendes kjoleliv.

Hun så ham atter stift ind i ansigtet og mumlede, idet hun tørrede blodet fra såret: "Den slags ting betales." Han lo hårdt og sagde: "Jeg skal nok betale."

Desserten var kommet på bordet; der blev skænket champagne. Kommandanten rejste sig, hævede sit glas og sagde i samme tone, hvori han ville have udbragt en skål for kejserinde Augusta:

"Til ære for vore damer." Og en række skåler begyndte, skåler, der vrimlede af drukkenbolts-galanterier, blandet med obskøne vittigheder, som det mangelfulde kendskab til sproget gjorde endnu brutalere.

Den ene efter den anden rejste sig og gjorde anstrengelse for at være åndrig og morsom; kvinderne, der nu var så drukne, at de næppe kunne stå på benene og havde sløve øjne og lallende læber, klappede begejstret.

Kaptajnen hævede endnu en gang sit glas, åbenbart i den hensigt at lægge et skin af ridderlighed over hele dette orgie, og sagde højtideligt: "På vore sejre over hjerterne!"

Så skød schwarzwalder-bjørnen løjtnant Otto i vejret, opflammet og overmættet af drik. Og i pludselig udstrømmende spiritus-fædrelandskærlighed råbte han: "På vore sejre over Frankrig!"

Midt i deres fuldskab blev kvinderne ganske stille og Rachel vendte sig dirrende om: "Jeg kender franskmænd, du, i hvis nærværelse du ikke vovede at sige det."

Den lille marquis, som stadig holdt hende fast på skødet, gav sig til at le, han var blevet glad af vinen: "Ha, ha, ha! Dem har jeg aldrig set. Så snart vi viser os, stikker de af med halen mellem benene!"

Ude af sig selv skreg hun ham lige ind i ansigtet: "Du lyver, svinehund!"

Et sekund fikserede han hende stift med sine klare øjne, på samme måde som han fikserede de malerier, han med sin revolver skød sønder og sammen, så lo han igen: "Jo, pyt, det var også noget at snakke om, min smukke, sad vi måske her, hvis de var så modige?" Og han talte sig op: "Nej, vi er deres herrer! Frankrig tilhører os!"

Med et sæt var hun nede fra hans skød og lod sig falde tilbage på sin stol. Han rejste sig, rakte sit glas ud mod midten af bordet og gentog: "Os tilhører Frankrig og franskmændene, Frankrigs skove, marker, huse, alt er vort!"

De andre, der var fuldstændig drukne, blev pludselig grebet af en stupid militær-begejstring, de løftede deres glas og skrålede: "Leve Prøjsen!" og tømte dem derpå i ét drag.

De bange kvinder protesterede ikke mere, de var bragt til tavshed. Selv Rachel tav, ude af stand til at svare.

Så satte den lille marquis sit champagneglas, der straks igen var blevet fyldt, på jødindens hoved: "Og os tilhører også alle Frankrigs kvinder!" skreg han.

Hun rejste sig så hurtigt, at krystalglasset væltede og som til en dåb tømtes den gule vin ud over hendes sorte hår; så faldt glasset på gulvet og knustes. Med skælvende læber trodsede hun den stadig leende officers blik, og med en stemme, der kvaltes af vrede, fremstammede hun: "det, det – – det er ikke sandt, I får aldrig Frankrigs kvinder."

Han satte sig for rigtig bekvemt at kunne le ud og forsøgte på at efterabe pariserjargonen: "Den er god, vældig god, hvad bestiller du så her, du små?"

Først tav hun forbløffet, i sit oprør havde hun ikke rigtig forstået, så, i samme øjeblik hun havde fattet, hvad han havde sagt, tilslyngede hun ham heftigt og opbragt: "Jeg! Jeg! Jeg er ingen kvinde, jeg er kun en skøge, det er alt, hvad prøjserne fortjener."

Hun havde ikke talt ud, før han af fuld kraft smældede hende en lussing; men da han endnu en gang hævede hånden, greb hun ude af sig selv af raseri en lille dessertkniv med sølvblad, der lå på bordet, og lynsnart, før nogen kunne se, hvad der skete, jog hun den ind i hans hals, lige i hulningen, hvor brystet begynder.

Et ord, han var i færd med at sige, blev stikkende i svælget, og han blev stående med vidtåben mund og et skrækkeligt blik.

Alle udstødte en brølen og sprang op i vild tumult, men Rachel kastede sin stol ind mellem benene på løjtnant Otto, der faldt over ende i hele sin længde, løb hen til vinduet, åbnede

det, og før nogen kunne gribe hende, svang hun sig ud i natten og regnen, der stadig strømmede ned.

På to minutter var frk. Fifi død. Så trak Fritz og Otto blank og ville myrde kvinderne, der klamrede sig bønfaldende til deres knæ. Det var med nød og næppe, at det lykkedes majoren at forhindre dette slagteri og få de fire forskræmte pigebørn lukket ind i et værelse med to soldater til vagt. Så gav han sig, på samme måde, som han ville have beredt sine soldater til kamp, til at organisere forfølgelsen efter flygtningen, som han var sikker på at fange.

Halvtredsindstyve mand blev, opmuntret med trusler, sendt ud i parken. To hundrede andre gennemrodede skovene og alle dalens huse.

Bordet, der på et øjeblik var blevet afdækket, tjente nu som paradeseng for den døde, og med ét slag gjorte ædru stod officererne stive og med hårde, krigsvante ansigter ved vinduerne og spejdede ud i mørket.

Det skylregnede stadig. En vedvarende plasken fyldte natten, en flydende mumlen af vand, som falder, og vand, som siver, vand, som drypper, og vand, som springer tilbage fra pytterne.

Pludselig lød et geværskud, så et andet længere borte; fire timer i træk hørtes således fra tid til anden, nærmere eller fjernere, knald og samlingsråb, underlige ord, der som en appel udslyngedes af gennemtrængende stemmer.

Om morgenen vendte alle soldaterne tilbage; to af dem var i forfølgelsens iver og den natlige jagts forfjamskelse blevet dræbt og tre andre såret af deres kammerater.

Rachel var ikke blevet fundet.

Så blev beboerne skræmt op, hver eneste bolig endevendt, hele egnen gennemstøvet og gennemrodet. Men jødinden syntes ikke at have efterladt et eneste spor på sin vej.

Generalen, som blev underrettet om det skete, påbød, at affæren skulle neddysses for ikke at give armeen et slet eksempel, og en disciplinærstraf blev idømt kommandanten, som atter straffede sine underordnede. Generalen havde sagt: "Man fører ikke krig for at fjase med offentlige pigebørn." Og grev Farlsberg, der var rasende, besluttede at lade sin hævn gå ud over landet.

Da han måtte have et påskud for med et skin af ret at kunne udøve sin strenghed, lod han præsten komme og befalede ham at lade klokkerne ringe ved marquis von Eyriks begravelse.

Imod al forventning viste præsten sig yderst føjelig, ydmyg og hensyntagende. Og da frk. Fifis lig, båret af soldater og med soldater foran, på siderne og bag ved, alle med ladte geværer, drog ud fra slottet Uville og drejede ind på vejen til kirkegården, lød klokkens første slag, og den klemtede til lig så munter og glad som om den blev kærtegnet af en kærlig hånd.

Om aftenen lød den igen og næste dag og alle de følgende dage; den ringede af hjertens lyst. Undertiden kunne den endog midt om natten vågne, uden at nogen vidste hvorfor, og sende to eller tre svage klemt ud i mørket, det lød som et udslag af hemmelighedsfuld glæde. Da sagde alle stedets bønder, at den var forhekset, og ingen med undtagelse af præsten og degnen turde mere nærme sig klokketårnet.

Men deroppe levede i angst og ensomhed en stakkels kvinde, som de to mænd i smug bragte føde.

Hun blev deroppe, lige til de tyske tropper drog bort. Så en aften kørte præsten, som havde lånt bagerens char-à-banc, hende selv til Rouens port.

Der omfavnede præsten hende faderligt, hun stod af og gik til fods gennem byen tilbage til sit tidligere opholdssted, hvis værtinde havde troet hende død. Nogen tid efter blev hun taget ud af en fordomsfri, fædrelandskærlig mand, der elskede hende for hendes smukke handling; senere hen kom han til at elske hende for hendes egen skyld, ægtede hende og gjorde hende til en dame, der kunne være lige så god som mange andre.

Fru Baptiste

Da jeg trådte ind i ventesalen på Loubains banegård, gjaldt mit første blik uret. Jeg havde to timer og ti minutter at vente på iltoget til Paris. Jeg følte mig pludselig træt, som om jeg havde gået en halv snes mil; så så jeg mig omkring, som om jeg på væggene kunne opdage et middel til at slå tiden ihjel. Derpå gik jeg igen uden for, stillede mig op foran stationsbygningen og pinte min hjerne for at finde på noget at bestille.

Gaden gik op ad bakke, det var en slags boulevard, beplantet med magre akacietræer mellem to rækker uensartede småkøbstads-huse, helt oppe ved enden skimtede man nogle træer, som om den afsluttedes med en park.

Fra tid til anden skred en kat over kørebanen, skrævende betænksomt over rendestenen med højt opløftede poter. En geskæftig moppe snusede til alle træerne og ledte efter madaffald. Intet menneskeligt væsen var at øjne.

Jeg blev overfaldet af en sløv modløshed. Hvad skulle jeg tage mig for? Hvad i al verden skulle jeg finde på at tage mig for? Jeg tænkte allerede på den endeløse og uundgåelige ventetid i den lille jernbanecafé foran et glas udrikkeligt øl og med den ulæselige, lokale avis til underholdning, da jeg fik øje på et ligtog, der fra en sidegade svingede ind i hovedgaden, hvor jeg befandt mig.

Synet af ligvognen var mig en lettelse. Det var mindst ti minutter vundet.

Men pludselig fordobledes min opmærksomhed.

Den døde blev kun fulgt af otte herrer, hvoraf den ene græd. De andre passiarede indbyrdes meget venskabeligt. Ingen præst var med i følget. Jeg tænkte først: "Det er en borgerlig begravelse", men så sagde jeg til mig selv, at i en by som Loubain måtte der være mindst en hundrede fritænkere, der næppe ville lade en sådan lejlighed gå fra sig til at foranstalte en større demonstration. Men hvad da? Togets hurtige gang røbede dog tydeligt nok, at den døde blev begravet uden nogen som helst ceremoni og at det altså ikke kunne være en religiøs handling.

Min ledige nysgerrighed tumlede sig i de vildeste hypoteser, og i samme øjeblik toget passerede forbi, fo'r en forfløjen ide mig gennem hovedet: jeg ville slutte mig til de otte herrer, der udgjorde følget. Det var så meget som en hel time slået ihjel, og jeg gav mig med bedrøvet mine til at gå bag ved de andre.

De to sidste vendte sig forundret, så hviskede de sammen. De forhørte sig åbenbart gensidig, om jeg kunne være der fra byen. Så rådspurgte de de to, som gik foran dem, og som nu ligeledes vendte sig og stirrede på mig. Denne forskende opmærksomhed begyndte at genere mig, og for at få en ende på den, gik jeg tættere hen til mine sidemænd og sagde efter at have hilst: "Jeg beder meget om forladelse, hvis jeg afbryder de herrers samtale. Men da jeg kunne forstå, at dette er en borgerlig begravelse, skyndte jeg mig at slutte mig til følget, uden i øvrigt at kende noget til den døde." En af herrerne indskød: "Det er en kvinde." Jeg blev overrasket og spurgte: "Men det er jo dog en borgerlig begravelse, ikke?"

Den anden herre, der øjensynlig intet havde imod at give mig nærmere underretning, tog ordet: "Ja og nej. Gejstligheden har

nægtet os adgang til kirken." Jeg udstødte et forbløffet: "Ah!" Jeg forstod ikke et ord af det hele.

Min velvillige sidemand betroede mig med dæmpet stemme: "Åh, det er en hel historie. Den unge kvinde har taget livet af sig, og derfor har kirken ikke villet begrave hende. Det er manden, der går forrest. Kan De se, han, som græder."

Jeg forsøgte tøvende: "Hvad De siger, forundrer og interesserer mig i høj grad, min herre. Ville det være indiskret at bede Dem fortælle mig den historie? Hvis De ikke synes om det, så lad os lade, som om jeg intet har sagt!"

Han tog familiært min arm: "På ingen måde, på ingen måde. Lad os sørge for at komme lidt bagefter. Jeg skal fortælle Dem det hele. Det er meget sørgeligt. Vi har tid nok, inden vi når kirkegården, hvis træer De ser deroppe, for bakken er drøj."

Og han begyndte: "Den unge dame, fru Paul Hamot, var datter af en af egnens rigeste handelsmænd, hr. Fontanelle. Da hun var ganske lille, kun elleve år, hændte der hende noget skrækkeligt, en tjener skændede hende. Hun var lige ved at dø som en følge af den mishandling, hun havde været genstand for. Fyrens egen brutalitet angav ham. En uhyggelig proces fandt sted, og det blev afsløret, at barnet i hele tre måneder havde været offer for uslingens skamløshed. Slynglen blev dømt til tvangsarbejde på livstid.

Den lille pige voksede op, mærket af skændsel, afsondret fra alle, uden kammerater og uden kærlighed fra de voksne, der ville have følt det som en besudling at berøre hendes pande med deres læber.

Hun stod for hele byen som en slags uhyre, et fænomen. Folk puffede til hinanden: "Det er hende, den små Fontanelle", og alle

vendte sig om efter hende, når hun gik forbi. Det var næsten ikke engang muligt at få en pige til at spadsere med hende, de andre familiers tyende ville have holdt sig på afstand fra hende, som om der fra barnet udgik en smitte, der bredte sig til alle, som nærmede sig det.

Det var en ynk at se den stakkels lille i parken, hvor børnene leger om eftermiddagen. Hun stod ganske stille ved siden af sin pige og stirrede bedrøvet på de andre, som morede sig. Undertiden gav hun efter for sin uimodståelige lyst til at blande sig ind i legen, hun vovede sig bange frem med frygtsomme bevægelser og listede sig ind i gruppen med ydmyge skridt, ligesom i bevidstheden om sin uværdighed. Og øjeblikkelig fo'r mødre, tanter og piger op fra deres bænke, styrtede til, greb de børn, der var betroet til deres værge, og trak skyndsomst af med dem. Den lille Fontanelle blev stående alene, ganske fortabt, uden at forstå; og hun gav sig til at græde, som om hendes hjerte skulle briste. Så løb hun hen og skjulte hulkende sit ansigt i pigens forklæde.

Hun voksede til og det blev værre endnu. Alle de unge piger blev holdt borte fra hende, som om hun var pestbefængt. Husk på, at dette barn vidste besked om alt, alt; at hun havde mistet retten til at bære orangeblomsterne, jomfruelighedens symbol; at hun, førend hun endnu havde lært at læse, var trængt helt ned til bunden af det store mysterium, som de skælvende mødre først selve bryllupsaftenen næppe tør lade deres døtre gætte.

Når hun i følelsen af den hemmelighedsfulde skam, hun mærkede tyngende på sig, med nedsænkede øjne gik forbi på gaden, ledsaget af sin guvernante, der stadig holdt hende under

opsigt, som om man bestandig var bange for, at den skrækkelige begivenhed kunne fornyes, fik de andre unge piger, som måske var mindre uvidende, end der blev troet, travlt med at hviske og tiske, samtidigt med, at de tilkastede hende skinhelligt forargede blikke og skyndsomt drejede hovedet til den anden side, hvis hun så på dem.

Der var næsten ingen, der hilste på hende. Kun enkelte herrer blottede hovedet. Mødrene lod som om de ikke så hende. Nogle ondskabsfulde gadedrenge kaldte hende "Fru Baptiste". Baptiste var navnet på tjeneren, der var skyld i hendes ulykke.

Ingen kendte hendes sjæls hemmelige lidelser, for hun talte næsten ikke og lo aldrig. Selv hendes forældre var tilbageholdne overfor hende, som om de stadig var vrede på hende for noget, hun havde begået, og som ikke kunne tilgives.

En hæderlig mand rækker ikke gerne en frigiven tugthusfange sin hånd, vel, selv om denne tugthusfange er hans egen søn? Hr. og fru Fontanelle så på deres datter med samme øjne, hvormed de ville have betragtet en søn, der var sluppet bort fra galejerne.

Hun var smuk, bleg, høj, slank, elegant. Hvis hele den affære ikke havde været, ville jeg have syntes endog særdeles godt om hende, det forsikrer jeg Dem.

Så for en halvandet år siden fik vi en ny underpræfekt. Han havde sin sekretær med sig, en løjerlig fyr, som til bunds kendte livet i Paris' studenterkvarter, lader det til.

Han så frøken Fontanelle og blev forelsket i hende. Han fik alt at vide, men nøjedes med at svare: "Åh pyt! Det er netop en garanti for fremtiden. Det er bedre, at sådan noget kommer før

ægteskabet end bagefter. Med den hustru vil jeg kunne sove roligt."

Han gjorde kur, friede og giftede sig med hende. Bagefter var han fræk nok til at gøre bryllupsvisitter med hende, som om der ingenting var i vejen. Nogle gengældte dem, andre holdt sig borte. Men alligevel, lidt efter lidt, begyndte man at glemme, og hun fik fast fodfæste i selskabslivet.

Jeg må sige, at hun tilbad sin mand som en gud. Husk på, at han havde givet hende hendes ære tilbage, han havde ført hende ind blandt menneskene, havde trodset og sejret over den offentlige mening, bragt alle fornærmelser til tavshed, kort sagt givet et eksempel på mod, som kun få mænd ville have gjort ham efter. Hun nærede derfor også en heftig og voldsom lidenskab for ham.

Hun blev frugtsommelig, og da rygtet om hendes svangerskab bredte sig, åbnede selv de mest fordomsfulde deres døre for hende, som om moderværdigheden havde renset hende for det sidste smuds. Det er underligt, men sådan var det.

Alt gik således på det bedste, da vi forleden dag skulle afholde den årlige fest for egnens skytspatron. Præfekten, omgivet af hele sin stab og alle autoriteterne, præsiderede ved sangforeningskonkurrencen. Han havde endt sin tale og uddelingen af præmiemedaljerne begyndte. Det var hans privatsekretær, Paul Hamot, der havde det hverv at overrække dem til hver af de prisbelønnede.

Nu ved De nok, at der ved sådan en lejlighed altid er en hel del skinsyge og misundelse, der let kan få folk til at gå over stregen.

Alle byens damer var til stede på tribunen.

Dirigenten for Mormillons Sangforening blev kaldt frem. Hans sangere havde kun fået en anden klasses medalje. Alle kan jo heller ikke få første klasse, vel?

Og så sker det, at da sekretæren rækker ham medaljen, kaster manden ham den lige i ansigtet og skriger: "Den kan du beholde til Baptiste. Skønt han fortjente i grunden ligesom jeg, at du gav ham en første klasses."

Der var en hel del, der gav sig til at le. Folk i almindelighed er hverken fintfølende eller menneskekærlige, og alles blikke rettedes mod den stakkels dame.

Har De nogensinde set en kvinde blive gal? – ikke? – Nej, det kan jeg tænke mig. Men det så vi. Hun rejste sig og faldt tilbage på sin stol tre gange i træk, som om hun havde villet flygte, men forstået, at det ikke var muligt at trænge gennem mængden, der omgav hende.

En stemme et eller andet sted blandt publikum råbte: "Se på fru Baptiste!" Så blev der et vældigt spektakel, sammensat af latter og indignerede udbrud.

Støjen voksede til tumult, alle hoveder kom i bevægelse. Smæde-ordet fløj fra mund til mund, man stod på tåspidserne for at komme til at se den ulykkeliges ansigt; mændene løftede deres koner op på armene for at vise dem hende; folk spurgte hinanden: "Hvem af dem er det? Er det hende i blåt?" Drengene kaglede som høns, og latteren forplantede sig fra sted til sted.

Hun rørte sig ikke mere, fuldstændig fortabt sad hun på sin paradestol, som om hun var blevet sat op til beskuelse for forsamlingen. Hun kunne hverken flygte eller skjule sit ansigt. Hendes øjenlåg blinkede hastigt, som om et stærkt lys brændte

mod øjnene, og hun stønnede som en hest, der arbejder sig op ad en bakke.

Synet af hende kunne få ens hjerte til at briste.

Hr. Hamot havde grebet den grove slyngel i struben, og de rullede begge om på jorden midt i en forfærdelig forvirring.

Festen blev afbrudt.

En times tid senere gik Hamots sammen hjem. Den unge kone havde ikke sagt et ord siden forhånelsen, men hun skælvede som om alle hendes nerver var blevet sat i bevægelse af en fjeder. Da de var kommet til broen, greb hun pludselig fat i rækværket, og før hendes mand kunne få tid til at holde hende tilbage, havde hun svinget sig over det og forsvandt i floden.

Vandet er dybt under brobuerne. Der gik over to timer, inden det lykkedes at fiske hende op. Hun var død, naturligvis."

Fortælleren tav. Så tilføjede han: "Det var måske også det bedste for hende. Der er nu engang ting, der aldrig udslettes.

Nu forstår De, ikke sandt, hvorfor gejstligheden har lukket kirkedøren? Åh, hvis det havde været en kirkelig begravelse, så havde hele byen fulgt. Men De kan nok begribe, at når selvmordet kommer til det andet, så måtte familierne holde sig borte. Desuden lader det sig heller ikke godt gøre her på stedet at tage del i en begravelse, hvor præsten er væk."

Vi drejede ind ad kirkegårdsporten. Jeg ventede meget bevæget, til kisten var sænket ned i graven, så gik jeg hen til den stakkels mand, der stadig hulkede, og trykkede kraftigt hans hånd.

Han så overrasket på mig gennem sine tårer og stammede: "Tak, min herre". Og jeg fortrød ikke, at jeg havde fulgt med ligtoget.

Brændestykket

Stuen var lille, helt indsvøbt i gardiner og portierer. En diskret duft hvilede over den. I den brede kamin flammede en mægtig ild; en enlig lampe på et hjørne af kaminhylden gød sit bløde, af en skærm af gamle kniplinger dæmpede lys ud over de to, der passiarede.

Hun, husets herskerinde, var en gammel dame med hvide hår, men en af de tilbedelsesværdige gamle damer, hvis hud er uden rynker, glat som et stykke parfumeret luksus-papir, helt gennemtrængt af de fine essenser, som gennem de mange års ødsle brug synes at have ført sin duft helt ind under huden, helt ind til selve kødet, og hvis hånd, når man kysser den, gennem ens lugtesans vækker forestillingen om en dåse florentinsk irispudder, der bliver åbnet.

Han var en gammel ven, pebersvend og trofast, med regelmæssige, ugentlige besøg, en rejsekammerat i tilværelsen. Intet mere for øvrigt.

Der havde været omtrent et minuts tavshed, de så begge ind i ilden, drømmende om ligegyldigt hvad i den stilhed, der kun kan opstå mellem rigtig gode venner, som ikke altid behøver at tale for at befinde sig vel sammen.

Pludselig sank bålet i kaminen bragende sammen og ved sammenstyrtningen gjorde en træstub med flammende rodfrynser sig løs og trillede ud over kaminristen henad gulvtæppet, udspyende ildgnister til alle sider.

Med et lille skrig fo'r den gamle dame op som for at flygte, men med et velrettet spark sendte han det brændende

træstykke tilbage i kaminen og kvalte med sine støvlesåler de glødende gnister, der lå spredte over gulvet.

Ulykken var afværget, men en stærk, brændt lugt blev tilbage i værelset. Han satte sig atter lige over for sin veninde, så smilende på hende og sagde, idet han pegede på brændestykket, der havde anrettet uheldet: "Der ser De grunden til, at jeg aldrig har giftet mig."

Hun så forundret på ham. Hendes blik udtrykte den kvindelige nysgerrighed, der vil vide besked, men den nysgerrighed, der er egen for kvinder, som ikke længere er helt unge, og som derfor er mere reflekterede og ofte tillige lidt ondskabsfuldt nyfigne. "Hvorledes det?" spurgte hun.

"Åh, det er en hel historie," svarede han, "en ret grim og sørgelig historie.

Mine tidligere kammerater har mange gange forbavset sig over den kulde, der pludselig opstod mellem mig og en af mine bedste venner, hvis fornavn var Julien. De kunne ikke begribe, hvorledes to venner, der var så fortrolige og uadskillelige som vi, på en gang kunne blive næsten fremmede for hinanden. Nu skal De få hemmeligheden ved vor adskillelse at vide.

Han og jeg boede sammen. Vi forlod aldrig hinanden. Det venskab, der bandt os sammen, var så stærkt, at det skulle synes, som om intet var i stand til at bryde det.

En aften kom han hjem og meddelte mig, at han agtede at gifte sig.

Det var, som om jeg fik et slag for brystet, som om han havde bestjålet eller forrådt mig. Når en ven gifter sig, så er det forbi, helt forbi. En kvindes kærlighed er alt for legemlig, heftig, urolig og skinsyg til ved siden af sig at ville tåle den frejdige,

tillidsfulde, rent åndelige hengivenhed, der eksisterer mellem to mænd.

Ser De, frue, af hvad art den kærlighed så end er, der slutter mand og kvinde sammen, så er og bliver de to krigsførende magter; der må altid være en betvinger og en undertvungen, en herre og en slave, snart er det den ene, snart den anden, men de er aldrig to ligemænd. Deres hænder mødes i skælvende lidenskab, men de giver aldrig hinanden et kraftigt og ærligt håndtryk, der lukker hjerterne op og lægger deres indre blot i et oprigtigt udslag af en stærk og mandig følelse. Hvis folk var kloge, så ville de i stedet for at gifte sig og til en trøst for deres alderdom frembringe børn, der bare senere hen forlader dem for at leve deres eget liv, søge en god og sikker ven, med hvem de kunne ældes i det tanke-fællesskab, der kun kan findes imellem mænd.

Nå, min ven Julien giftede sig altså. Hun var nydelig, hans kone, lyst purhår, livlig, buttet – og hun lod til at tilbede ham.

I begyndelsen holdt jeg mig lidt borte fra dem; jeg var bange for at genere dem i deres ømhedsudvekslinger og følte mig nærmest overflødig. Ikke desto mindre syntes de at holde af mig, de indbød mig stadig og gjorde alt for at få mig til at komme.

Lidt efter lidt lod jeg mig rive med af det blide trylleri ved dette fælles liv. Meget ofte spiste jeg til middag hos dem og tit, når jeg kom hjem om aftenen og følte mig trist og ene i de tomme værelser, tænkte jeg på at gøre det samme som han og finde mig en hustru.

De lod til virkelig at elske hinanden og var altid sammen. En dag skrev Julien til mig for at bede mig komme til middag. Jeg

fulgte indbydelsen.

"Kære ven," sagde han til mig, "efter bordet bliver jeg desværre nødt til at gå ud i et forretningsanliggende. Jeg kan ikke nå at være tilbage før elleve, men klokken elleve præcis er jeg her igen. Jeg håber, at du vil holde Berthe med selskab så længe."

Den unge frue smilede: "Det er forresten mig, der fik den idé at sende bud efter Dem."

Jeg trykkede hendes hånd: "Det var rigtigt elskværdigt af Dem, frue." Hendes fingre sluttede sig om mine i et langt venskabeligt tryk, men jeg tænkte ikke videre over det. Vi gik til bords og efter middag, klokken otte, gik Julien.

Da han var gået, opstod der pludselig mellem hans kone og mig en underlig slags forlegenhed. Vi havde endnu aldrig været alene sammen, og til trods for den hver dag voksende fortrolige omgang bragte denne tête-à-tête os derfor i en helt ny situation.

Jeg forsøgte først, som man altid gør i generende pauser, at tale om allehånde ubestemmelige og ligegyldige ting. Hun svarede ikke. Hun sad lige overfor mig på den anden side af kaminen, hendes hoved var bøjet og blikket svævende, den ene fod havde hun strakt frem mod ilden, hun syntes hensunken i tanker, der voldte hende en del bryderi. Da jeg var nået til bunden af mit konversationsstof, tav jeg. Det er forbavsende, hvor vanskeligt det undertiden kan være at finde på noget at sige. Desuden følte jeg i luften noget usynligt, noget, jeg ikke rigtig ved, hvorledes jeg skal udtrykke, noget som en hemmelighedsfuld advarsel. Har De aldrig lagt mærke til, at

den følelse kan komme, når et andet menneske har en hemmelig hensigt, den være sig god eller dårlig, med én?

Den pinlige stilhed varede nogen tid. Så sagde Berthe til mig: "Læg dog et stykke brænde på ilden, min ven, De ser jo, at den er ved at gå ud." Jeg lukkede brændekassen op – den stod netop på samme måde som Deres – og tog et stykke brænde frem, det allerstørste, jeg kunne finde, og lagde det ind i kaminen oven på brændepyramiden, der allerede var trekvart fortæret.

Stilheden begyndte igen.

Efter nogle minutters forløb flammede stykket så stærkt op, at heden slog brændende mod vore ansigter. Den unge kone så op på mig, hendes øjne forekom mig besynderlige: "Her bliver for varmt," sagde hun, "lad os gå derhen, på kanapeen."

Og vi satte os hen på kanapeen.

Så pludselig vendte hun sig mod mig og så mig lige ind i ansigtet.

"Hvad ville De gøre, hvis en kvinde sagde til Dem, at hun elskede Dem?"

Jeg svarede meget forbløffet: "Det ved jeg ikke, for det første er det et tilfælde, jeg ikke har forudset, og for det andet ville det afhænge af, hvilken kvinde der sagde det."

Hun gav sig til at le, nervøst og dirrende, med en fremhyklet, kunstlet latter, hvis tørre, hårde lyd måtte kunne få fine glas til at slå revne, og tilføjede:

– "I mænd er hverken kloge eller dristige."

Hun tav lidt, så spurgte hun:

"Har De nogensinde elsket, Paul?"

Jeg indrømmede det, ja, jeg havde elsket.

"Fortæl mig om det," sagde hun.

Jeg fortalte hende et eller andet. Hun hørte opmærksomt på mig med jævnlige tegn på misbilligelse og foragt. Midt i det brød hun af: "Nej, De forstår ikke, hvad det vil sige. Hvis kærligheden skal være den rette, må den drage som et uvejr gennem hjertet, krænge alle nerver og kuldkaste alle tanker. Den måtte – ja, hvorledes skal jeg forklare det – den måtte være farlig, forfærdelig, den måtte kunne gå lige til forbrydelse, til helligbrøde, og den måtte være et forræderi; jeg mener, den måtte bære i sig en trang til at bryde alle hindringer, alle love og broderlige bånd. Den kærlighed, der er rolig, lige til, uden fare, lovlig, er den også kærlighed?"

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle svare, men for mig selv kunne jeg ikke afholde mig fra at komme med det filosofiske udbrud: Oh, kvindesind, hvor er du dog ens!

Mens hun talte, havde hun antaget en hellig uskyldsmine; støttet til puderne havde hun strakt sig ud, så at hun lå med hovedet lænet mod min skulder. Kjolen var gledet lidt op og blottede en rød silkestrømpe, der af og til, når skæret fra ilden faldt på den, lyste som en flamme.

Efter et øjebliks forløb sagde hun: "Jeg gør Dem bange." Jeg protesterede. Hun lagde sig helt ind til mit bryst og hviskede uden at se på mig: "Hvis jeg, *jeg*, nu sagde til Dem, at jeg elsker Dem, hvad ville De så gøre?" Og førend jeg kunne finde svar, havde hun slynget armene om halsen på mig, trukket mit hoved ind til sig og presset sine læber mod min mund.

Jeg forsikrer Dem, kære veninde, at jeg var langt fra at være vel til mode. Hvad ville der ske? *Jeg* skulle bedrage Julien! Skulle påtage mig elskerrollen hos denne lille, listige, perverse og sikkert vanvittigt sanselige kvinde, der allerede ikke længere

havde nok i sin mand. Uden ophør skulle jeg lyve, stadig lyve, hykle kærlighed, bare for at opnå bevidstheden om at eje en forbuden frugt, trodse en fare og forråde et venskab! Nej, det behagede mig aldeles ikke. Men hvad skulle jeg ellers gøre? Spille den dydige Josef? Det ville være en endnu dummere rolle og tillige yderst vanskelig, for hun var betagende, den små, midt i al sin skammelige troløshed, hun skælvede berust af sin dristighed og hun *ville*. Lad den, der aldrig har følt på sine læber kysset fra en kvinde, der er rede til at give sig hen, kaste den første sten efter mig …

… Kort sagt, et minut til og … De forstår mig, ikke? … et minut til og jeg havde været … nej, hun havde … nej, undskyld, han havde været … nå ligemeget … et minut til … men pludselig fik en forfærdelig støj os til at fare op.

Brændestykket, ja, brændestykket blev af ilden slynget ud i stuen, væltede kulskuffen og kamingitret, fløj som en gnistrende orkan ud i værelset, fængede i tæppet og lagde sig til rette under en lænestol, som den uundgåelig måtte sætte i f lammer.

Jeg styrtede til som en gal, og mens jeg søgte at sparke den frelsende brand tilbage til kaminen, åbnedes døren pludselig, og ind kom Julien, glad og fornøjet. "Jeg er fri," råbte han, "jeg har fået forretningen besørget to timer hurtigere."

Ja, der ser De, uden brændestykket var jeg blevet grebet på fersk gerning. Og hvad følgerne ville være blevet, kan De selv tænke Dem til!

Jeg sørgede naturligvis for aldrig, aldrig mere at komme i samme situation. Så mærkede jeg, at Julien begyndte at blive

køligere imod mig, lidt efter lidt fik han mig fjernet fra sit hjem og til sidst hørte vor omgang fuldstændig op.

Men at jeg aldrig har giftet mig, kan ikke mere forundre Dem."

Relikvien

Til
hr. pastor Louis d'Ennemare, Soissons.

Min kære pastor!

Ja, nu er mit fremtidige ægteskab med din kusine gået over styr, og det på den dummeste måde af verden, bare på grund af en dårlig spøg, som jeg næsten uden at ville det havde tilladt mig overfor min forlovede.

I min pinlige forlegenhed kommer jeg til dig, gamle kammerat, for du alene kan hjælpe mig. Lige til min død vil jeg være dig taknemmelig for det.

Du kender jo Gilberte, eller rettere, du tror at kende hende, for hvem kender nogensinde kvinderne? Alle deres meninger, deres anskuelser, deres ideer kommer altid lige overraskende. Det er alt sammen fuldt af snogange og omveje, altid uforudset, udslag af grunde, der ikke er til at få fat på, af en slags bagvendt logik og af en stædighed, der synes urokkelig, men som i næste øjeblik giver efter, blot fordi en lille fugl sætter sig på kanten af et vindue.

Jeg behøver ikke at fortælle dig, at din kusine er yderst religiøs, takket være den opdragelse, hun har fået af de sorte eller hvide damer i Nancy.

Det ved du endnu bedre end jeg. Men hvad du ikke ved, er, at hun er lige så eksalteret i alt andet, som hun er det i sin fromhed. Hendes hjerne tumler sig omkring som et blad, der jages af vinden; og hun er kvinde eller rettere ung pige i højere

grad end nogen anden, hun er straks rørt eller vred, altid rede til at sætte af sted i galop, hvad enten det gælder kærlighed eller had – og til at komme tilbage på samme måde. Men hun er yndig, hvad du ved, og betagende på en måde – – – som du aldrig får at vide.

Vi var altså forlovede; jeg tilbad hende, som jeg tilbeder hende endnu. Hun syntes også at elske mig.

En aften fik jeg et telegram, som kaldte mig til Køln; det gjaldt en konsultation, der måske ville blive efterfulgt af en alvorlig og vanskelig operation. Da jeg skulle rejse næste dag, skyndte jeg mig hen til Gilberte for at sige farvel og bede mine tilkommende svigerforældre undskylde, at jeg ikke kunne komme til middag onsdag, men først fredag, den dag, jeg ville være tilbage igen. Oh! tag dig i vare for fredagene: jeg forsikrer dig, at de er skæbnesvangre!

Da jeg talte om min rejse, så jeg tårer i hendes øjne, men da jeg sagde hende, hvor hurtigt jeg ventede atter at være hjemme, klappede hun straks i hænderne og udbrød: "Næ, hvor det er dejligt; så må du tage noget med til mig, men det skal være næsten ingenting, blot en lille erindring, men en erindring, der er valgt til mig alene. Du må skaffe noget, der rigtig vil glæde mig, forstår du? Jeg vil se, hvad du kan finde på."

Hun grundede nogle øjeblikke, så tilføjede hun: "Det må på ingen måde koste mere end tyve francs. Det er hensigten, tanken, det kommer an på, ikke prisen, forstår De, min herre?" Hun tav igen lidt, så fortsatte hun med nedslagne øjne: "Hvis det slet ikke koster noget, der er værd at tale om, og det alligevel er rigtig kløgtigt og rigtig kærligt, så – – – så skal du få et kys."

Den næste dag var jeg i Køln. Det drejede sig om et ulykkestilfælde, der havde gjort en hel familie fortvivlet. En amputation måtte øjeblikkelig foretages. Jeg blev tvunget til at bo der, og blev næsten behandlet som en fange; jeg var kun omgivet af grædende mennesker, der var lige ved at plage livet af mig. Jeg opererede en døende, som jeg troede skulle gå bort mellem hænderne på mig; to nætter i træk veg jeg ikke fra ham; så, da jeg så, at der var udsigt til frelse, lod jeg mig køre til banegården.

Da jeg kom derhen, opdagede jeg, at jeg havde taget fejl af tiden og endnu havde en time for mig. Jeg slentrede lidt rundt i gaderne; mine tanker beskæftigede sig stadig med min stakkels patient, da jeg blev standset af en mand.

Jeg kan ikke tysk, og han forstod ikke fransk. Langt om længe fattede jeg dog, at han ville tilbyde mig relikvier. Jeg kom til at huske på Gilberte og hendes fanatiske religiøsitet. Det var netop den foræring, jeg behøvede. Jeg fulgte manden hen i en butik, hvor der solgtes andagts-genstande, og dér fik jeg "en lille bensplint af de elleve tusind jomfruer."

Den foregivne relikvie lå i en henrivende gammel sølvæske, og det var denne æske, der havde ledet mit valg.

Jeg puttede den i min lomme og steg op i min wagon.

Da jeg kom hjem, ville jeg nærmere undersøge mit indkøb. Jeg tog pakken frem. – – Æsken var gået op og relikvien var tabt. Jeg rodede i mine lommer, jeg endevendte dem, men den lille bensplint, der kun var halvt så stor som en knappenål, var og blev forsvundet.

Du ved, kære pastor, at jeg kun er i besiddelse af en middelmådig tro; du har sjælsstorhed og venskab nok til at

finde dig i min lunkenhed og til at lade mig beholde min frihed og lade tiden handle, som du siger; men jeg er absolut vantro overfor de relikvier, der falbydes af hellighedsspekulanter, og jeg ved, at du i den retning fuldstændig deler mine tvivl.

Tabet af den lille splint lammeben gik mig derfor ikke videre nær til hjerte; jeg skaffede mig uden videre besvær en akkurat lignende stump, som jeg omhyggeligt limede fast i æsken.

Hvorpå jeg gik hen til min forlovede.

Så snart hun så mig komme, styrtede hun mig spændt og smilende i møde: "Hvad har du så bragt med til mig?"

Jeg lod først, som om jeg havde glemt hendes anmodning, men hun troede mig ikke. Jeg lod mig imidlertid både bede og tigge; omsider, da jeg mærkede, at hun var ude af sig selv af nysgerrighed, gav jeg hende den hellige sølvæske. Hun blev aldeles betaget af glæde: "En relikvie! Åh, en relikvie!" Og hun kyssede lidenskabeligt æsken. Jeg skammede mig over mit bedrageri.

Men en lille tvivl dukkede frem i hende, en tvivl der i samme nu forvandledes til en skrækkelig frygt, og hun spurgte, idet hun stirrede mig stift ind i øjnene:

– "Er du ganske vis på, at den er ægte?"

– "Ja, aldeles sikker."

– "Hvorledes det?"

Jeg var grebet. At tilstå, at jeg havde købt den højtidelige benlevning af en mand, der render rundt på gaderne for at fiske købere, ville være det samme, som at føre mig selv lige ind i fortabelsen. Men hvad skulle jeg da sige? En vild idé for mig gennem hovedet; med dæmpet stemme og hemmelighedsfuldt tonefald svarede jeg:

– "Jeg har stjålet den til dig."

Hun så på mig med store, beundrende og henrykte øjne. "Åh, har du stjålet den! Hvor da?" – "I domkirken, fra selve helgenskrinet med de elleve tusind jomfruer." Hendes hjerte bankede; hun var lige ved at dåne af lyksalighed:

– "Næh – – har du gjort det – – for min skyld – – fortæl, hører du – sig mig det hele!"

Det var gjort, jeg kunne ikke længere trække mig tilbage. Jeg opfandt en fantastisk historie med de mest nøjagtige og overraskende enkeltheder. Jeg havde givet kirkens opsynsmand hundrede francs for at få lov til at gå alene omkring. Helgenskrinet var under reparation, men jeg kom lige netop i præsternes og arbejdernes spisetid; ved at løsne en af skrinets sider, som jeg derpå meget omhyggelig havde limet fast igen, var det lykkedes mig at få fat på den lille bensplint (desværre så lille) midt imellem en hel mængde knogler (jeg sagde en mængde, fordi jeg tænkte på, hvor meget resterne af elleve tusinde jomfru-skeletter kunne blive til). Derefter havde jeg begivet mig hen til en juvelér for at købe en æske, som kunne være relikvien værdig.

Jeg sørgede i forbigående for at få skudt ind, at gemmet havde kostet fem hundrede francs.

Men den side af sagen tænkte hun slet ikke på; skælvende og fuldstændig i ekstase lyttede hun til min beretning. "Hvor jeg dog elsker dig!" mumlede hun og sank i mine arme.

Læg vel mærke til, at jeg for hendes skyld havde begået en helligbrøde. Jeg havde stjålet, krænket kirken, skændet et helgenskrin, skændet og stjålet de hellige relikvier. Og hun tilbad mig for det, og fandt, at jeg var dejlig, fuldkommen,

guddommelig. Således er kvinden, kære pastor, således er hun, helt og holdent.

I to måneder gik jeg for at være den mest beundringsværdige forlovede, som tænkes kunne. I sit soveværelse havde hun indrettet et pragtfuldt lille slags kapel, hvori den stump koteletben, der, efter hvad hun troede, havde fået mig til at begå denne vidunderlige kærlighedsforbrydelse, var anbragt; hver aften og morgen holdt hun andagt foran stumpen.

Jeg havde forlangt hendes tavshedsløfte, da jeg, som jeg sagde, var angst for at blive arresteret, dømt og udleveret til Tyskland. Hun havde holdt ord.

Men så i begyndelsen af sommeren fik hun pludseligt det sindssyge ønske at se stedet for min bedrift.

Uden at åbenbare den egentlige grund, plagede hun sin fader så længe, indtil han tog med hende til Køln. Efter datterens ønske holdt han rejsen skjult for mig.

Jeg behøver vel ikke at sige dig, at jeg aldrig har været inde i domkirken. Jeg aner ikke, hvor de elleve tusinde jomfruers grav er, eller om graven overhovedet eksisterer. Det lader i alle tilfælde til, at man aldeles ikke kan få adgang til den, desværre!

Otte dage efter fik jeg ti linjer, der gav mig min frihed tilbage; desuden et forklarende brev fra faderen, der omsider var blevet datterens fortrolige.

Ved synet af helgenskrinet havde hun straks forstået mit bedrageri og min usandhed, og på samme tid min virkelige uskyldighed. Da hun havde spurgt opsynsmanden ved relikvierne, om der nogensinde var blevet begået et tyveri, havde han givet sig til at le og bevist hende umuligheden af et sådant attentat.

Men fra det øjeblik jeg ikke længere havde brudt kirkefreden og nedstukket min profane hånd mellem de højhellige levninger, var jeg ikke mere min lyse og fintfølende kæreste værdig.

Adgangen til huset blev mig forbudt. Jeg bad og bønfaldt, men forgæves, intet formåede at røre den fromme skønne.

Jeg blev syg af sorg.

Men endelig forrige uge bad hendes kusine, der altså også er din kusine, fru d'Arville, mig om at komme op til hende.

Nu skal du høre betingelserne for min tilgivelse. Jeg skal skaffe en relikvie, der stammer fra en eller anden martyr eller helgeninde, men den skal være fuldstændig autentisk, dens ægthed må være bekræftet af selve den hellige fader i Rom.

Jeg er lige ved at blive sindssyg af uro og rådløshed.

Jeg vil selv tage til Rom, om det behøves. Men jeg kan jo dog ikke fremstille mig sådan uden videre for paven og fortælle ham hele mit tossede eventyr. Desuden tvivler jeg på, at virkelige relikvier bliver betroet til almindelige private dødelige.

Kunne du ikke anbefale mig til en eller anden monsignore, eller blot til en fransk prælat, der er i besiddelse af helgenindestumper? Og du selv?

Skulle du ikke i dine samlinger eje den dyrebare, eftersøgte genstand?

Hjælp mig, kære pastor, og jeg lover dig, at jeg skal omvende mig ti år tidligere!

Fru d'Arville, som tager sagen i dybeste alvor, har sagt til mig: "Stakkels Gilberte, hun vil aldrig gifte sig."

Min kære, gamle kammerat, kan du nænne at lade din kusine gå i sin grav som offer for en dum spøg? Jeg beder dig, lad

hende ikke blive nummer elleve tusind og en.

Tilgiv mig, jeg er ikke værdig til at hjælpes, men jeg stoler på dig og holder af dig af ganske hjerte.

Din gamle ven

Henri Pontal.

Til hest

De stakkels mennesker levede kummerligt af mandens lille gage. De havde fået to børn, og de første vanskeligheder var blevet til en stadig elendighed; men den ydmyge, skamfulde kamp for udkommet blev holdt omhyggeligt skjult, som altid hos adelige familier, der trods alt vil hævde deres rang.

Hector de Gribelin var blevet opdraget ude på landet, på det fædrene herresæde, af en gammel huslærer, der var teolog. De var ikke rige, men de klarede sig dog, og det lykkedes dem at bevare skinnet.

Da han var blevet tyve år, var der blevet søgt en stilling til ham, og han kom ind i Marineministeriet som assistent med en gage af femten hundrede francs om året. Han var strandet på dette skær, som alle andre, der ikke tidligt nok er blevet forberedt til livets hårde kamp, som ikke har fået et våben eller et værktøj i hånden, og som savner midler, modstandskraft og den fornødne, hårdhudede energi, fordi de ser på tilværelsen gennem en sky og ikke fra deres barndom har fået deres evner og anlæg tilstrækkeligt udviklet.

Hans tre første kontorår var skrækkelige.

Inde i hovedstaden havde han genfundet nogle af familiens fordums venner. Det var gamle, uformuende folk, som havde overlevet sig selv og som boede i Faubourg Saint-Germain-kvarterets aristokratiske og triste gader; på den måde havde han dannet sig en bekendtskabskreds.

Ligesom han stod de fremmede overfor nutidens liv; de havde søgt ly for deres ydmyge stolthed og fattige fornemhed i

de øvre etager i kedelige, hovmodige huse, som fra øverst til nederst var beboet af betitlede lejere; men pengene syntes lige sjældne på første sal som på sjette.

De evige fordomme og den stadige ængstelse for at opretholde rangen og ikke synke ned pinte uden ophør de i tidligere tid så glimrende hjem, der efterhånden gennem mændenes uvirksomhed var blevet ruineret. Det var i denne verden, at Hector de Gribelin mødte en ung pige, der var fattig og adelig som han selv, og tog hende til ægte.

De fik to børn i fire år.

I endnu fire år var deres eneste adspredelse midt i den stadige pengekval, søndagens stående spadseretur i Champs-Elysées og i vinterens løb en eller to teateraftener, som skyldtes fribilletter fra en af kollegerne.

Men så henimod foråret fik han af sin chef betroet et ekstraarbejde, der indbragte et uventet gratiale af tre hundrede francs.

Da han kom hjem med pengene, sagde han til sin kone:

"Kære Henriette, nu skal vi tillade os en fornøjelse, for eksempel et eller andet, der kan glæde børnene."

Efter en længere overvejelse blev det bestemt at tage ud på landet og spise frokost …

"Men," udbrød Hector, "skal der være gilde, så lad der være gilde; vi tager en char-à-banc til dig, børnene og pigen, og jeg lejer mig en hest. Det vil gøre mig godt."

Hele ugen igennem blev der ikke talt om andet end den forestående udflugt.

Hver aften, når han kom hjem fra kontoret, tog Hector sin ældste søn op på sit knæ, lod ham hoppe højt i vejret og sagde:

"Se, sådan skal fader galopere næste søndag på turen."

Og drengen tilbragte hele dagen overskrævs på stole, som han slæbte rundt med sig i stuen, mens han råbte:

"Det er fa'r på den store hyphest."

Selv pigen så med beundrende blikke på herren, fordi han skulle ledsage vognen til hest; ved hvert eneste måltid hørte hun ham holde lange foredrag om ridekunsten og fortælle vidt og bredt om sine fordums bedrifter hjemme hos faderen. Man havde jo heldigvis gået en udmærket skole igennem, og når han først fik dyret mellem benene, så var der intet, han var bange for, intet!

Han gentog for sin kone, idet han gned sig i hænderne: "Hvis de ville give mig en, der var lidt vanskelig at styre, så ville jeg være henrykt. Du skal få at se, hvor godt jeg rider. Hvis du vil, kan vi lægge tilbagevejen om ad Champs-Elysées, så kunne vi måske være så heldige at møde en eller anden fra ministeriet. Det ville gøre sig, kan du tro, der skal såmænd ikke mere til, for at éns overordnede får respekt for én."

På den fastsatte dag stod vognen og hesten samtidig foran porten. Han gik straks ned for at undersøge dyret. Under benklæderne havde han ladet sy stropper, og han svippede med en ridepisk, han havde købt dagen i forvejen.

Han løftede og befølte alle fire ben, det ene efter det andet, lod det strække knæhaserne, lod hånden glide hen over halsen, siderne og krydset, åbnede munden, undersøgte tænderne og fastslog dens alder; og da hele familien i mellemtiden var kommet ned, gav han den et lille teoretisk og praktisk kursus om hesten i almindelighed og det forhåndenværende eksemplar

i særdeleshed, hvilket sidste han i øvrigt måtte indrømme var dadelløst i alle måder.

Da alle de andre var kommet til rette i vognen, prøvede han omhyggeligt sadlen og buggjorden; så satte han foden i stigbøjlen og svang sig op på hesten, der gav sig til at danse under hans vægt og nær havde kastet sin rytter af.

Hectors sikkerhed vaklede, han forsøgte at berolige den:

"Nå, nå, små slag, min ven, små slag."

Så, da hesten havde fået sin ro og rytteren sin selvtillid tilbage, spurgte han:

"Er I færdige?"

Med én mund blev der svaret:

"Ja."

"Så af sted!" kommanderede han.

Og toget satte sig i bevægelse.

Hele familiens blikke var rettede mod ham. Han lod hesten trave; hver gang han var faldet ned på sadlen, blev han atter løftet i vejret, som om han skulle flyve ud i rummet. Ofte syntes han at være lige ved at kaste sig ned over manken; og han stirrede stift frem for sig med fortrukket ansigt og blege kinder.

Hans kone, der havde det ene barn på skødet, og pigen, der bar det andet, gentog begge uden ophør:

"Se på fa'r! se på fa'r!"

Og de to børn, der blev overstadige af bevægelsen, glæden og den frie luft, udstødte gennemtrængende skrig. Hesten, som blev forskrækket ved deres råb, endte med at sætte i galop, og da dens rytter gjorde anstrengelse for at standse den, tabte han hatten. Kusken måtte stige ned fra bukken for at samle den op. Hector tog den og råbte på afstand til sin kone:

"Få dog børnene til at tie stille med det skrål. Du ender med at få hesten til at løbe løbsk!"

De spiste frokost på græsset i Vésinet-skoven, maden havde de selv haft med i vognen.

Skønt kusken havde fået ordre til at sørge for de tre heste, rejste Hector sig alligevel hvert øjeblik for at se, om hans ikke manglede noget; han klappede den kærtegnende på halsen og lod den spise brød, kager og sukker.

Han erklærede:

"Det er en ordentlig traver. Den var ikke fri for at ryste mig lidt igennem i de første øjeblikke, men så du, hvor hurtig jeg fik magten over den? Den har mærket, at jeg er den stærkeste, kan du tro, og nu tør den skam ikke mere røre sig."

Som de havde aftalt, gik hjemvejen gennem Champs-Elysées.

Den mægtige kørebane myldrede af vogne. Og fodgængerne inde på fortovene var så talrige, at det så ud, som om tre lange sorte bånd rullede sig op lige fra triumfbuen til Concordepladsen. En byge af sol faldt ned over hele denne vrimmel og fik lakken på kalecherne, stålet på seletøjerne og håndtagene på vogndørene til at glinse.

En vild trang til bevægelse, en beruselse ved at leve, udstrålede fra alle de mange mennesker, ekvipager og dyr. Og helt nede ved enden skød obelisken i vejret i en sky af guldtåge.

Så snart Hectors hest var kommet forbi Triumfbuen, blev den pludselig grebet af ny iver, og i skarpt trav satte den gennem gaderne hjemad mod stalden, uden at ænse rytterens fortvivlede forsøg på at holde den igen.

Vognen var kommet langt, langt bagefter. Så ud for Industripaladset fik dyret øje på et tomt rum til siden, drejede

af til højre og slog over i galop.

En gammel kone med forklæde på gik over gaden med rolige skridt; hun befandt sig lige foran Hector, der var i fuld fart. Ude af stand til at få herredømme over dyret, gav han sig til at råbe af alle kræfter:

"Hov, halløj! Pas på! Af vejen!"

Hun var måske døv, for hun fortsatte roligt sin vej, indtil hesten, der kom farende som et lokomotiv, gav hende et sådant stød med bringen, at hun med skørterne i vejret slog tre kolbøtter og rullede en halv snes skridt henad gaden.

En hel mængde stemmer råbte:

"Stands ham, stands ham!"

Hector klamrede sig ude af sig selv til manken og hylede:

"Hjælp! Hjælp!"

Et forfærdeligt stød sendte ham som en bold ud over hestens hoved og lige i armene på en politibetjent, der havde stillet sig i vejen for ham.

I et øjeblik voksede en rasende, gestikulerende og bandende trængsel op omkring ham. En gammel herre med en stor, rund orden og hvidt overskæg, syntes særlig oprørt. Han gentog uafladelig:

"Er man så klodset, så har man for fanden at blive hjemme. Når man ikke har begreb om at styre en hest, rider man ikke ud på gaden og slår folk ihjel."

Fire mænd, som bar den gamle kone, dukkede frem. Hun syntes død med sit gule ansigt og kappen, der var grå af støv og gledet skævt.

"Bær hende ind på det nærmeste apotek," kommanderede den gamle herre, "og lad os komme hen på politistationen."

Hector begav sig på vej mellem to betjente. En tredje betjent tog sig af hesten. Hele mængden fulgte efter og pludselig viste char-à-banc'en sig. Hans kone styrtede ud af vognen, pigen tabte hovedet og børnene hvinede. Han forklarede, at han straks kom hjem, at han var kommet til at vælte et menneske; men at det ingenting betød. Og familien fjernede sig, halvt forstyrret.

Hos politiassistenten blev sagen hurtigt ordnet. Han opgav sit navn, Hector de Gribelin, ansat i Marineministeriet; og man afventede nærmere efterretninger om den tilskadekomne. Betjenten, der var blevet sendt hen efter oplysninger, kom tilbage. Hun var kommet til bevidsthed, men hun led skrækkeligt indvendig, sagde hun. Det var en rengøringskone på fem og tres år ved navn madam Simon.

Da Hector hørte, at hun ikke var død, begyndte han at håbe, og lovede at påtage sig omkostningerne ved hendes helbredelse. Så skyndte han sig hen på apoteket.

Der var trængsel foran døren; konen sad sammensunken i en lænestol, hun stønnede, hænderne hang slapt ned og ansigtet var sløvt. To læger undersøgte hende endnu. Der var intet som helst brækket, men de frygtede en indre beskadigelse.

Hector talte til hende:

"Lider De meget?"

"Ak ja."

"Hvor gør det ondt?"

"Det er lige akkurat, som om jeg havde ild i indvoldene."

Den ene af lægerne kom hen til ham:

"Er det Dem, min herre, der er ophavsmanden til ulykken?"

"Ja, desværre."

"Ja, konen må sendes på en klinik; jeg kender en, hvor de vil tage imod hende for 6 francs om dagen. Skal jeg påtage mig det fornødne?"

Hector takkede henrykt og gik lettet hjem. Hans kone ventede på ham opløst i tårer; han beroligede hende:

"Det betyder intet. Hun har det allerede meget bedre, og om tre dage er det helt ovre; jeg har sendt hende hen på en klinik; det er slet ingen ting."

Det er slet ingen ting!

Da han næste dag kom fra kontoret, gik han hen for at se til madam Simon; med tilfreds mine sad hun og slubrede bouillon i sig.

"Nå, hvorledes går det," spurgte han.

Hun svarede:

"Det er såmænd inte en smule bedre, go'e herre, inte en smule. Jeg er ligesom helt fra det af."

Lægen erklærede, at han måtte se tiden an, om der ikke stødte noget til.

Han ventede tre dage, så kom han igen. Konen havde fået klar teint og strålende øjne; da hun fik øje på ham, gav hun sig til at klage:

"Jeg kan slets inte røre mig, go'e herre, inte så meget som et gran. Ak ja, ak ja, jeg er spoleret for resten af mine dage."

Det løb koldt ned ad ryggen på Hector. Han spurgte lægen. Lægen trak på skuldrene:

"Ja, hvad skal jeg gøre? Jeg ved det virkelig ikke. Hun hyler, så snart man prøver på at løfte hende. Vi kan ikke engang flytte på hendes lænestol, uden at hun udstøder sønderrivende skrig. Jeg må jo tro på, hvad hun siger til mig, da jeg ikke kan lukke hende

op og se ind i hende. Så længe jeg endnu ikke har set hende gå, har jeg ingen grund til at forudsætte, at hun skulle lyve for os."

Konen hørte efter uden at røre sig, med et lumsk, skulende blik.

Der gik otte dage, der gik fjorten, der gik en hel måned. Madam Simon rejste sig ikke fra sin lænestol. Hun spiste fra morgen til aften, passiarede muntert med de andre patienter, og syntes at vænne sig til sin ubevægelighed, som om det var den velfortjente hvile efter i halvtredsindstyve år at have gået op og ned ad trapper, vendt madrasser, båret kul fra etage til etage, fejet og skuret.

Hector var fortvivlet, han kom hver dag, og hver dag erklærede hun lige rolig og uanfægtet:

"Jeg kan slets inte røre mig, go'e herre, jeg har prøvet, men jeg kan inte."

Hver aften spurgte fru de Gribelin skælvende og ængstelig:

"Og madam Simon?"

Og hver aften svarede han mere og mere håbløst nedslået:

"Der er ingen forandring, slet ingen!"

Pigen blev sendt bort, hendes løn tyngede for stærkt i budgettet. Der blev sparet endnu mere, hele gratialet gik med.

Da sammenkaldte Hector fire berømte læger om konen. Hun lod sig undersøge, vende, dreje og beføle, mens hun tilkastede dem lurende blikke.

"Vi må prøve at lade hende gå," sagde den ene. –

Hun skreg op:

"Jeg kan inte, go'e herrer, jeg kan det inte."

Så tog de fat på hende, løftede hende og slæbte hende nogle skridt; men hun slap ud af deres hænder, sank sammen på

gulvet, og udstødte så rædselsvækkende klager, at de med den største forsigtighed hjalp hende tilbage til stolen.

De kunne ikke udtale noget bestemt, men erklærede dog, at hun var udygtig til alt arbejde.

Da Hector kom hjem med den nyhed til sin kone, lod hun sig falde om på en stol og fremstammede:

"Så må vi hellere se at få hende herhen, det bliver meget billigere."

Han for op:

"Hvad for noget? Her hos os, i vort hjem? Hvad tænker du på?"

Men med tårer i øjnene svarede hun resigneret:

"Ja, hvad skal vi gøre, min ven, det er ikke min skyld! ..."

To venner

Paris var indesluttet, udhungret, dødsmærket. Spurvene blev sjældnere på tagene og kloakkerne tyndedes ud. De belejrede spiste, hvad de kunne få fat på.

En klar junimorgen, da hr. Morissot, som af profession var urmager, men som forholdene havde indrulleret i den parisiske borgervæbning, med hænderne i lommerne på sine uniformsbenklæder og slunken mave sørgmodigt slentrede ned ad de ydre boulevarder, standsede han pludselig foran en kollega og ven. Det var hr. Sauvage, et fiskeribekendtskab.

Hver eneste søndag forinden krigen havde Morissot, så snart dagen gryede, begivet sig af sted med en bambusstang i hånden og en blikkasse på ryggen. Han tog med jernbanen til Argenteuil, stod af ved Colombes og fortsatte vejen til fods til Maranteøen. Så snart han var nået til dette sted, der var målet for alle hans drømme, gav han sig til at fiske; og han blev ved at fiske, lige til det blev mørkt.

Hver søndag mødte han der en lille fyldig og gemytlig mand, hr. Sauvage, der var manufakturhandler, boede i Rue Notre-Dame-de-Lorette og ligeledes var fanatisk fisker. De tilbragte ofte halve dage sammen, side om side, med fiskesnøren i hånden og benene hængende frit ud over strømmen, og lidt efter lidt var de blevet venner.

Mange dage talte de slet ikke sammen. Undertiden passiarede de, men de behøvede ikke at sige noget for altid fuldkommen at forstå hinanden, da deres smag og tilbøjeligheder var aldeles ens.

Om foråret, når klokken var hen imod ti om morgenen og den unge sol ned over floden sendte en let guldtåge, som strømmen førte bort med sig, og gød hele den nye årstids herlige varme ud over de to ivrige fiskeres rygge, kunne Morissot til tider sige til sin sidemand: "Sikken fred, hvad?" og hr. Sauvage svarede: "Jeg kender ikke noget bedre.". Det var alt, hvad der behøvedes, for at de gensidigt kunne forstå og skatte hinanden.

Om efteråret, når dagen begyndte at længes mod hvile, og himlen, der var blodrød af den nedgående sol, spejlede sine skarlagenskyer i floden og gjorde den purpurglødende, forvandlede horisonten til et flammehav, indhyllede de to venner i rødt og kastede guld over træerne, som allerede stod gule og skælvende for vinteren, så hr. Sauvage smilende på Morissot og sagde: "Hvor er det smukt!" Og Morissot svarede betaget, uden at løfte øjnene fra sit flåd: "Ja, det er noget andet end boulevarden, ikke?" – –

De trykkede kraftigt hinandens hænder, ganske bevægede ved at mødes under så forskellige omstændigheder. Hr. Sauvage udstødte et suk og mumlede: "Hvilke begivenheder!" – "Og hvilken tid! Det er den første dag, vi har godt vejr i år," sukkede Morissot meget nedtrykt.

Himlen var høj og klar og ganske blå.

De gav sig til at gå side om side, drømmende og sørgmodige. Morissot talte igen: "Og fisketurene, hvad? Det var herlige dage!"

"Ja, når kommer vi monstro ud at fiske igen?" spurgte hr. Sauvage.

De gik ind i en lille café og drak en absinth sammen; så gav de sig atter til at drive ned ad fortovet.

Pludselig standsede Morissot: "Skal det være en lille en til?" Hr. Sauvage samtykkede: "Ja, lad gå." Og de gik ind i en ny café.

Da de kom ud igen, var de oprømte og fortumlede, som folk bliver det, når de er fastende og får maven fyldt med alkohol. Det var mildt. En let vind kærtegnede deres ansigter.

Hr. Sauvage, som den lune luft havde gjort helt beruset, standsede: "Hvis vi tog derud?"

"Hvor ud?"

"Ud at fiske, naturligvis."

"Jamen, hvor?"

"Hvor? På vor ø, selvfølgelig. De franske forposter står lige ved Colombes. Jeg kender oberst Dumoulin, han vil nok lade os passere."

Morissot skælvede af lyst: "Det er en aftale. Jeg er med." Og de skiltes for at gå hjem og hente deres redskaber.

En time efter traskede de side om side ud ad landevejen. De nåede villaen, hvor obersten havde opslået sit kvarter. Han smilede over deres anmodning og gav efter for deres ønske. De satte sig atter i bevægelse, forsynede med en passér-seddel.

Snart var de kommet på den anden side af forposterne, gik igennem det forladte Colombes og befandt sig ved kanten af de små vinmarker, der skråner ned mod Seinen. Klokken var omtrent elleve.

Lige overfor lå landsbyen Argenteuil, der syntes ganske død. Højderne ved Orgemont og Sannois beherskede hele egnen. Den store slette, som strækker sig lige til Nanterre, lå øde, ganske øde med sine kirsebærtræer og sine grå marker.

Hr. Sauvage pegede op mod bakkerne og mumlede: "Prøjserne er der oppe!" Og de to venner følte sig lammede af skræk ved landets døde tomhed.

Prøjserne! De havde ikke set dem, men i måneder havde de følt dem omkring sig, de var allevegne, omkring Paris, i hele Frankrig, de røvede, plyndrede, myrdede og udhungrede, usynlige og almægtige. Og en slags overtroisk rædsel havde føjet sig til det had, de nærede mod dette ukendte og sejrende folk.

Morissot stammede: "Tænk! hvis vi stødte på dem!"

Hr. Sauvage svarede med det pariserhumør, der altid er parat, hvad der så end er i vejen:

"Nå, hvad så? Så byder vi dem på en ret fisk."

Men de havde alligevel ikke rigtig mod til at vove sig frem, den stilhed, der hvilede over horisonten, skræmte dem.

Til sidst bestemte hr. Sauvage sig: "Nå, fremad! men forsigtigt!" Og de listede sig ned over en vinmark, helt sammenbøjede, krybende og dækkende sig bag alle buske, med ængstelige øjne og spændte øren.

En strimmel bar jord skilte dem fra floden. De satte i løb over den, og så snart de havde nået bredden, gemte de sig ned mellem de tørre siv.

Morissot lagde sit hoved mod jorden for at lytte efter, om ingen gik i nærheden. Men han hørte intet. De var alene, ganske alene.

Lige overfor dem lå Maranteøen, der skjulte dem for den anden bred. Den lille restaurant på øen stod lukket, den så ud, som om den i årevis havde været forladt.

Hr. Sauvage fik den første grundling, Morissot den anden; og hvert øjeblik halede de snøren ind med et lille sølvskinnende dyr sprællende på krogen. Det var en sand mirakelfangst.

De slap omhyggeligt fiskene ned i et net med ganske fine masker, som de havde fastgjort til bredden under deres fødder. De følte sig gennemtrængt af den salige glæde, som kun vækkes, når man atter kan dyrke en yndlingsfornøjelse, der længe har været en berøvet.

Den rare sol sendte dem sin varme ned mellem skuldrene. De hørte intet mere, tænkte ikke mere; hele den øvrige verden var gået dem af glemme; de fiskede.

Men pludselig lød et dumpt knald, der syntes at bane sig vej frem af jorden. Det var kanontordenen, der igen begyndte.

Morissot drejede hovedet, og langt nede til venstre fik han øje på Mont Valériens store silhuet, der så ud, som om den var smykket med en hvid fjerbusk; det var den krudtdamp, fæstningen lige havde udspyet.

I det samme slyngedes en ny røgsøjle i vejret og nogle øjeblikke efter bragede et nyt knald.

Andre fulgte efter; med et par sekunders mellemrum udsendte fæstningen sin dødsånde, udstødte en mælkeagtig damp, der langsomt hævede sig op mod den rolige himmel og forvandledes til skyer.

Hr. Sauvage trak på skulderen. "Nu begynder de igen," sagde han.

Morissot, der ivrigt vogtede på sin snøre, følte sig pludselig grebet af den fredelige mands vrede mod de rasende mennesker, der således sloges, og han brummede: "Man må jo være idiot, for sådan at skyde løs på hinanden!"

Hr. Sauvage svarede: "De er værre end dyr."

Og Morissot, der lige havde halet en skalle i land, erklærede: "Og så at tænke sig, at det aldrig vil blive anderledes, så længe der er noget, der hedder regeringer."

Hr. Sauvage standsede ham: "Republikken ville aldrig have erklæret krigen ..."

Morissot afbrød ham: "Har man konger, er der krig udenfor, har man republik, er der krig indenfor."

Og de gav sig roligt til at diskutere og udrede de store politiske problemer med den sunde fornuft, der er egen for indskrænkede, grundskikkelige mennesker; de endte med at blive enige om det ene punkt, at man aldrig ville få fuld frihed. Mont-Valérien tordnede uden ophør, nedskød med sine kugler franske huse, tilintetgjorde liv, knuste væsener, dræbte mange drømme, mange forventede glæder og mange håb om lykke, og bragte lidelser ind i unge kvindesind og i moderhjerter, langt borte, i andre egne, lidelser, der aldrig, aldrig ville få ende.

"Det er livet," erklærede hr. Sauvage.

"Sig hellere, at det er døden," svarede Morissot leende.

Men de fo'r opskræmte sammen; de havde følt, at nogen gik bag ved dem. De vendte sig om og fik øje på fire store, skæggede og bevæbnede mænd, der, klædt i en uniform, som lignede et tjenerlivré, og med en flad kasket på hovedet og geværet mod kinden stod og sigtede på dem.

De to stænger slap ud af deres hænder og blev ført bort af strømmen.

I nogle sekunder blev de grebet, bastet og bundet, kastet ned i en båd og ført over på øen.

Og bag ved huset, som de troede forladt, opdagede de en snes tyske soldater.

En slags, ligeledes stærkt skægget. kæmpe, der sad overskrævs på en stol og røg af en stor porcelænspibe, spurgte dem på udmærket fransk: "Nå, mine herrer, har De haft en god fangst?"

En soldat trådte frem med nettet, som var fuldt af fisk og som han havde sørget for at tage med, og lagde det ned for officerens fødder. Prøjseren smilede: "Se, se, det er jo slet ikke så dårligt. Men det gælder noget andet. Hør godt efter og søg at blive rolige.

Jeg betragter Dem som to spioner, der er sendt ud for at udspejde mig. Jeg har grebet Dem og jeg lader Dem skyde. De lod, som om De fiskede, for bedre at skjule Deres hensigter. De er faldet i mine hænder, så meget værre for Dem; det er krigens gang.

Men eftersom De er sluppet ud gennem forposterne, må De sikkert have et løsen for at kunne komme tilbage. Sig mig det, og jeg skænker Dem livet."

De to venner, der stod side om side, gustne og med krampagtigt skælvende hænder, tav.

Officeren tog atter ordet: "Ingen skal nogen sinde få noget at vide. De går blot ganske fredeligt hjem og hemmeligheden forsvinder med Dem. Men hvis De nægter det, er det døden, og det straks. Vælg!"

De blev stående ubevægelige, uden at åbne munden.

Prøjseren, der var lige rolig, fortsatte, idet han strakte hånden ud imod floden: "Tænk vel på, at De om fem minutter

vil ligge på bunden af det vand. Om fem minutter. De må jo dog have slægtninge?"

Mont-Valérien tordnede stadig.

De to fiskere stod lige tavse. Tyskeren udstedte en befaling på sit eget sprog. Så flyttede han sin stol for ikke at være for tæt ved fangerne og tolv mand marcherede op og stillede sig i tyve skridts afstand med gevær ved fod.

Officeren talte atter: "Jeg giver Dem et minuts betænkning, ikke et sekund længere."

Så rejste han sig pludselig, gik hen til de to franskmænd, tog Morissots arm, trak ham lidt til side og sagde med dæmpet stemme til ham: "Hurtig, giv mig løsenet. Deres kammerat skal ikke få det at vide, jeg skal lade, som om jeg bliver rørt. Vil De så?"

Morissot svarede ikke.

Så trak prøjseren hr. Sauvage bort og stillede ham det samme spørgsmål.

Hr. Sauvage svarede ikke.

De stod igen side om side.

Officeren udslyngede et par kommandoord. Soldaterne hævede deres våben.

Så faldt Morissots blik tilfældigvis på nettet med grundlingerne, der var blevet liggende i græsset nogle skridt fra ham.

En solstråle fik fiskebunken, der endnu rørte sig, til at glimre. Han følte sig overvældet af et øjebliks modløshed. Til trods for hans anstrengelser fyldtes hans øjne med tårer.

"Farvel, hr. Sauvage," stammede han.

"Farvel, hr. Morissot," svarede hr. Sauvage.

De trykkede hinandens hånd, fra hoved til fod gennemrystede af en uovervindelig skælven.

Officeren kommanderede: "Fyr!"

De tolv skud lød som et eneste.

Hr. Sauvage styrtede øjeblikkelig forover, lige på næsen. Morissot, der var større og stærkere, vaklede frem og tilbage, drejede sig halvt om og faldt så på tværs hen over sin kammerat, med ansigtet vendt op mod himlen, mens en stråle af blod sprøjtede ud gennem frakken, som kuglerne havde f længet over brystet.

Tyskeren uddelte nye ordrer.

Mændene spredtes, så kom nogle af dem tilbage med reb og stene, som de bandt fast til de to dødes fødder; hvorpå de bar dem ned til flodbredden.

Mont-Valérien hørte ikke op med at brumme, nu hvilede et helt bjerg af røg over fæstningen.

To soldater tog Morissot ved hovedet og benene, to andre greb fat på hr. Sauvage på samme måde. De to legemer blev sat i en stærkt gyngende bevægelse, så blev de slynget langt ud, beskrev en bue, plumpede i floden og gik til bunds i oprejst stilling, trukket ned af stenene, der var fastgjort til fødderne.

Vandet sprøjtede op, brusede, glattedes ud i ringe og blev atter roligt, mens ganske små dønninger slog op mod flodens bredder.

Lidt blod flød op.

Lige ophøjet rolig sagde officeren med halv stemme: "Nu er det fiskenes tur at besørge resten."

Så gik han tilbage op mod huset.

På vejen opdagede han nettet med grundlingerne i græsset. Han tog det op, undersøgte det, smilede og råbte: "Wilhelm!"

En soldat med hvidt forklæde kom løbende. Prøjseren tilkastede ham de to dødes fangst og befalede:

"Lad straks disse smådyr stege til mig, mens de endnu er levende. De skal smage ..."

Og han gav sig atter til at ryge af sin pibe.

Et julegilde

Jeg ved ikke længere rigtig, hvad år det var. En hel måned igennem var jeg gået på jagt med al den ivrighed, overstrømmende glæde og glødende begejstring, som en ny passion afføder.

Det var i Normandiet. Jeg boede hos en ugift slægtning, Jules de Banneville, på hans gamle familieslot, hvor der foruden ham og mig kun var pigen, tjeneren og en gårdskarl. Den mægtige, grålige bygning lå omgivet af skælvende graner, som et midtpunkt for lange egealleer, blæsten fejede igennem. Den så ud, som om den i århundreder havde stået forladt. Gammeldags møbler var nu ene om at fylde de tillukkede værelser, hvor de mange slægtled, hvis portrætter var ophængt i en korridor, som var lige så gennemblæst som alleerne, i fordums tider med omstændelige, høflige lader tog imod de adelige naboer, der kom på besøg.

Hvad os angår, så havde vi søgt tilflugt i køkkenet, det eneste beboelige rum i hele det gamle herresæde. Det var et uhyre køkken, hvis fjernere kroge forsvandt i et dybt mørke, der kun for et øjeblik spredtes, når et nyt risknippe blev kastet ind i den omfangsrige kamin. Så, hver aften, efter en mild døs foran ilden, efter at vore gennemblødte støvler havde udsendt al deres lugtende damp og efter at hønsehundene, der lå og sov omkring vore ben, havde drømt færdig om jagt og endnu i søvne udstødt et par småbjæf, gik vi op til vort soveværelse.

Det var det eneste værelse, der var blevet overgibset over det hele til beskyttelse mod rotterne. Men al videre udsmykning var

blevet betragtet som overflødig, og det var kun blevet overkalket; de geværer, hundepiske og jagthorn, der var hængt op rundt omkring, fremhævede kun yderligere væggenes hvide nøgenhed. Rystende af kulde gled vi ned i vore senge, som var anbragt i to hjørner af dette sibirisk kolde bur.

I en mils vejs afstand, lige ud for slottet, faldt klinten stejlt ned mod vandet, og havets mægtige åndepust fik dag og nat de store, bøjede træer til at sukke, taget og vejrhanerne til at hvine, og hele den ærværdige bygning, der gennem hullerne fra de løsrevne tagsten, de afgrundsbrede kaminskorstene og de sønderslåede vinduer fyldtes med blæsten, til at hulke.

Den dag havde det frosset ganske forskrækkeligt. Nu var det blevet aften. Vi skulle til at sætte os til bords foran det store bål i den høje kamin, hvor en hare småstegte, flankeret af to agerhøns, der duftede herligt.

Min fætter løftede hovedet: "Det bliver ikke varmt at komme i seng," sagde han.

Ligeglad svarede jeg: "Nej, men i morgen bliver der ænder i dammen."

Pigen, som dækkede til os på den ene ende af bordet og til tjenestefolkene på den anden, spurgte: "Ved herrerne, at det er fest i aften?"

Naturligvis vidste vi det ikke, det faldt os ikke ofte ind at kigge efter i kalenderen. Min fætter svarede: "Ja, rigtigt, det er jo i aften, der er midnatsmesse [Note 1)]. Det er altså derfor, klokkerne har ringet hele dagen!"

"Ja og nej, herre, det har også ringet, fordi fa'r Fournel er død."

Fa'r Fournel, der i sine yngre dage havde været hyrde, var en af egnens berømtheder. Han var blevet seks og halvfems og havde aldrig nogensinde været syg, før han for en måned siden havde fået en forkølelse på halsen ved i en mørk nat at falde i et vandhul. Den næste dag havde han været nødt til at gå til sengs, og lige siden havde han ligget og stridt med døden.

Min fætter vendte sig om mod mig: "Hvis du ikke har noget imod det, kunne vi måske senere gå hen og se til de stakkels mennesker." Han mente den gamles familie, hans sønnesøn, der var halvtreds år gammel, og sønnesønnens kone, som var et år yngre. Det mellemliggende slægtled var for længe siden blevet slettet ud. De boede i en elendig rønne, ved indgangen til landsbyen til højre.

Jeg ved ikke, hvorledes det gik til, men denne tanke om julefest, der dukkede frem midt i vor ensomhed, gav os lyst til at passiare. Vi gav os begge til at fortælle historier fra tidligere julegilder med deres dårskaber og galante eventyr, og den påfølgende opvågnen næste morgen, sommetider ved siden af en anden, en opvågnen, der var svanger med overraskelser og tågede minder.

På denne måde kom middagen til at vare længe. Bag efter blev der røget adskillige piber; vi følte os gennemstrømmet af den meddelende munterhed, der pludselig kan opstå mellem to fortrolige venner; vi talte ustandseligt og gennemrodede vore hjernekister for at finde minder, som stod vore hjerter nær og som vi kunne udøse for hinanden.

Pigen, der for længst havde trukket sig tilbage, viste sig atter: "Så går jeg til messe, herre."

"Allerede?"

"Klokken mangler kun et kvarter i tolv."

"Hvad om vi også gik i kirke?" foreslog Jules, "midnatsmessen er højst ejendommelig på landet."

Jeg indvilligede, og vi gik afsted, indhyllede i vore jagtpelse.

En skærende kulde stak os i ansigtet og fik vore øjne til at løbe i vand. Den skarpe luft trængte ned i lungerne og udtørrede halsen. Den dybe himmel var klar og hård, oversået med stjerner, der syntes ligesom blegnede af kulden; de glimtede ikke som ildblus, men lyste som kolde glimmerlegemer, som blinkende iskrystaller. Fra det fjerne gav bøndernes tørre træskoklapren genlyd mod den malmfaste jord; og langs hele horisonten klemtede landsbyernes småklokker, der sendte deres spinkle, også ligesom frysende, toner ud i den store, iskolde nat.

Landet sov ikke. Narret af den natlige larm gav hanerne sig til at gale, og da vi gik forbi staldene, hørte vi dyrene, der var blevet vækket af det pludselige liv omkring dem, røre på sig.

Da vi var kommet i nærheden af landsbyen, huskede Jules på familien Fournel. "Her er deres hytte," sagde han, "lad os gå ind."

Han bankede længe forgæves. Så fik en naboerske, der kom ud af sit hus for at gå til kirke, endelig øje på os og sagde: "De er til messe, herre, de er gået hen for at opsende bønner for den døde."

"Nå, så kan vi se ind på hjemvejen," svarede min fætter.

Ved horisontens grænse tegnede månen sit segl midt imellem den uendelige sæd af lysende korn, der i håndfuldevis var kastet ud i rummet. Og rundt om i det sorte land dukkede små, skælvende blus frem og vandrede hen imod det spidse

klokketårn, hvor klokkerne ringede uden ophør. Inde mellem de træbeplantede gårde, midt ude på de mørke enge, alle vegne skød blussene sig frem og sneglede sig hen over jorden. Det var hornlygter, som bønderne gik med for at lyse for deres koner, der var smykket med det hvide hovedtøj og indhyllet i lange sorte kåber; bag efter forældrene fulgte de halvsovende unger, der med hinanden i hænderne travede frem i natten.

Igennem kirkens åbne dør så man det oplyste kor. En guirlande af skillingslys løb rundt om skibet; på gulvet i et kapel til venstre lå et bondetykt Jesusbarn på veritabelt strå midt imellem grangrene og bredte sin rosenrøde, skabagtige nøgenhed.

Gudstjenesten begyndte. Bønderne bøjede sig i andagt og kvinderne lå på knæ og bad. De stakkels mennesker, der var stået op igen midt i den kolde nat, så i inderlig sjælsrørelse op imod det plumpt malede alterbillede, og de foldede hænderne i deres enfold lige så overbeviste i deres tro som fyldte med ærefrygt af hele denne barnlige fremstillings fattige glans.

Det iskolde lufttræk fik lysene til at flimre. Jules sagde til mig: "lad os gå! Der er bedre udenfor."

Og ude på den øde landevej gav vi os, mens de tilbedende bønder andagtsfuldt rystede af kulde, atter til at snakke om gamle minder så længe, at gudstjenesten for længst var forbi, da vi atter kom tilbage til landsbyen.

En lysstribe skinnede frem under Fournels dør. "De våger over den døde," sagde min fætter. "Kom, lad os gå indenfor hos de stakkels mennesker, det vil glæde dem."

I kaminen ulmede nogle gløder. Det mørke værelse, der bogstavelig talt var oversværtet med snavs, og hvis ormædte

loftsplanker tiden havde gjort helt mørkebrune, var fyldt med en kvælende stank af stegt blodpølse. En mægtig brødkiste tjente til bord, under hele pladens længde svulmede dens sider som en bugnende mave. På bordet stod et lys i en lysestage af drejet jern, den flossede væge sendte en ram os op under loftet. – Og familien Fournel, manden og konen, fejrede julen sammen.

Træge, med bøndernes tungsindige mine og sløve ansigtsudtryk sad de og spiste i dyb alvor uden at mæle et ord. En forpestet damp steg i vejret fra et stort stykke blodpølse, som lå på bordets eneste tallerken, der var stillet midt imellem dem. Fra tid til anden skar de med enden af deres knive et stykke af pølsen og tværede det ud på deres brød, som de skar af i store mundfulde og sindigt tyggede.

Når mandens glas var tomt, tog konen kanden med æblemost og fyldte det igen.

Da vi kom ind, rejste de sig, bød os sidde, og opfordrede os til at gøre lige som de selv. Vi afslog det, og de satte sig atter til at spise.

Efter nogle minutters tashed spurgte min fætter: "Nå, Anthime, jeres bedstefader er død, hører jeg?"

"Ak ja, go'e herre, han måtte jo te' 'et."

Stilheden begyndte igen. Af høflighed pudsede konen lyset. Så, for at sige noget, tilføjede jeg: "Han var nok meget gammel."

Hans sønnesønskone på de syv og halvtreds svarede: "Ja, hans tid var omme, han havde ette mere no'et at gøre herneden."

Pludselig fik jeg lyst til at se liget af den hundredårige gamle mand, og jeg bad dem om at vise mig det.

De to bønder, der indtil nu havde bevaret en stille værdighed, blev på en gang urolige. De rådspurgte hinanden med øjnene og svarede ikke.

Min fætter, der så deres forvirring, trængte ind på dem.

Så spurgte manden med en mistænksom og skulende mine: "Hva' sku' det tjene te'?"

"Ikke til noget," sagde Jules, "men det er almindelig skik og brug. Hvorfor vil De ikke vise mig ham?"

Bonden trak på skuldrene: "Ded er inte for min skyld, men nu på denne tid er 'et da så møjet besværligt."

Tusinde formodninger fløj gennem hovedet på os. Da den dødes børnebørn stadig ikke gjorde tegn til at røre sig, men blev siddende med sænkede øjne og den utilfredse og utilnærmelige mine, der tydeligt siger: "Gå jeres vej," slog min fætter ind i en myndigere tone: "Hør nu, Anthime, rejs Dem så op og vis os ind i hans værelse."

Men manden syntes at have taget sit parti og svarede fortrædeligt: "Ded er ette umagen værd, han er der ette mere, herre."

"Hvad skal det betyde? Hvor er han da?"

Konen afskar manden ordet.

"Nu ska' jeg sige Dem 'et. Vi har lagt ham ner i brødkisten, barestens te' i morgen, fordi jeg ette havde plads te' ham."

Og idet hun satte tallerkenen med blodpølsen til side, løftede hun bordpladelåget og bøjede sig med lyset ind over kisten for at oplyse dens indre. Helt nede på bunden fik vi øje på noget gråt, en slags lang pakke, fra hvis ene ende et magert hoved med uredte, hvide hår stak frem, nede ved den anden skelnedes utydeligt to nøgne fødder.

Det var den gamle, der ganske hentørret og med lukkede øjne lå indsvøbt i sin hyrdekappe og sov sin sidste søvn midt imellem stenhårde, sorte brødskorper, der var lige så ældgamle som han selv.

Hans børn havde holdt julegilde oven på ham!

Jules var opbragt og rystede af vrede: "Hvorfor har I ikke ladet ham blive liggende i sin seng, udyr, som I er?" skreg han.

Så gav konen sig til at tudbrøle og forklarede med rivende tungefærdighed:

"Nu ska' jeg sige Dem 'et, som ded er, herre; vi har kun den ene seng i huset. Vi la' altid sammen før, nærenstid vi kun var os tre. Men siden han blev så syg, la' jeg på gulvet; og ded er hårdt, rare herre, på denne herre årsenstid. Se, da han så var kreperet, så sa' jeg: nu døjer *han* ette mere, hva' ka' 'et så gøre ham at gi' mig sengen? Sådan sa' jeg. Se i morgen ka' vi såmænd godt ligge ham i brødkisten. Vi ka' jo dog ette ligge vos i sengen med den døde, vel, go'e herre! – – –"

Ude af sig selv fo'r min fætter ud af hytten og knaldede døren i efter sig, mens jeg fulgte bagefter, halvkvalt af latter.

Tyven

"Men når jeg nu siger Dem, at De ikke vil tro mig."

"Det er lige meget, fortæl alligevel."

"Ja, ja, lad gå da. Men jeg må virkelig først forsikre Dem, at historien er sand på alle punkter, hvor usandsynlig den så end kan lyde. Kun malerne iblandt Dem vil ikke undre sig, især ikke de ældre, der har levet med i hele den velsignede, fandenivoldske tid, da lystighedens ånd huserede så stærkt, at den endog hjemsøgte os under de mest alvorlige forhold."

Og den gamle kunstner satte sig til rette overskrævs på en stol.

Det var i spisesalen i et hotel i Barbizon, hvor vi alle var samlede.

Han begyndte: "Altså – vi havde den dag spist til middag hos den stakkels Sorieul, der nu er død, men som den gang var den galeste af os alle sammen. Vi var kun tre, Sorieul, jeg og Le Poittevin, tror jeg; men jeg er ikke helt sikker på, at det var ham. Jeg taler naturligvis om marinemaleren Eugène Le Poittevin, der også er død, og ikke om landskabsmaleren, som er spillevende og sprudler af talent.

Når jeg siger, at vi havde spist til middag hos Sorieul, vil det sige det samme, som om jeg ville sige, at vi var fulde. Kun Le Poittevin havde endnu beholdt lidt af sin fornuft; den var ganske vist slemt fugtig, men dog nogenlunde klar. Vi var unge den gang. Vi lå, lige så lange vi var, på tæppet i det lille værelse, der stødte op til atelieret, og snakkede op om løst og fast. Sorieul lå med ryggen på gulvet og benene op på en stol og talte

om krig. Meget veltalende holdt han et længere foredrag om kejserdømmets uniformer; pludselig rejste han sig, gik hen til sit store rekvisitskab og fremtog en fuldstændig husarmundering, som han iførte sig. Derpå tvang han Le Poittevin til at forklæde sig som grenader, og da manden gjorde modstand, tog vi fat på ham, klædte ham af med magt og puttede ham ned i en uhyre uniform, hvori han blev helt borte.

Jeg selv forvandlede mig til kyrasser. Og Sorieul lod os udføre nogle meget indviklede militærøvelser. Så udbrød han: "Da vi nu i aften er blevet til soldater, så må vi også drikke som soldater."

En punchebolle blev tændt an og tømt, og endnu en gang skød flammerne sig i vejret fra den romfyldte bolle. Og af fuld hals sang vi gamle viser, viser, der i fordums tider udbrøltes af den store armés prøvede hugafer.

Pludselig gav Le Poittevin, der trods alt endnu stadig var nogenlunde herre over sig selv, os tegn til at tie; så, efter nogle sekunders tavshed, sagde han med halv stemme: "Jeg er vis på, at jeg hørte nogen gå inde i atelieret."

Sorieul rejste sig, så godt han kunne og udbrød: "En tyv! Hvilket svineheld!" Så gav han sig til at skråle Marseillaisen:

Aux armes, citoyens! ...

Og han styrtede hen til en af væggenes våbendekorationer og udrustede os i overensstemmelse med vore uniformer. Jeg fik en slags luntebøsse og en sabel, Le Poittevin et kæmpestort bajonetgevær, og Sorieul, der ikke kunne finde, hvad der passede til ham, bemægtigede sig en sadelpistol, som han lod glide ned i sit bælte, og en entrings-økse, som han svingede i

luften. Så lukkede han forsigtigt døren op til atelieret, og arméen rykkede ind på det mistænkelige territorium.

Da vi var kommet midt ind i det mægtige rum, der var overfyldt med uhyre lærreder, møbler og de mest besynderlige og overraskende genstande, sagde Sorieul til os: "Jeg udnævner mig til general. Nu må vi holde et krigsråd. Du, kyrasserne, må afskære fjenden tilbagetoget, det vil sige, du må dreje nøglen om i døren. Du, grenaderne, må danne min eskorte."

Jeg udførte den befalede bevægelse, derpå søgte jeg atter at forene mig med hovedstyrken, der havde iværksat en rekognoscering.

Lige som jeg skulle støde til den bag ved et stort skærmbræt lød der en rasende larm. Jeg styrtede frem, stadig med det lys, der ved felttogets begyndelse var blevet betroet mig, i hånden. Le Poittevin havde med et bajonetstød gennemboret brystet på en udstoppet modelfigur, hvis hoved Sorieul var i fuld gang med at hugge i smadder med sin økse. Da fejltagelsen var konstateret, befalede generalen: "Forsigtighed" og operationerne begyndte forfra.

Efter at vi over tyve minutter uden held havde gennemrodet alle atelierets kroge og hjørner, fik Le Poittevin den idé at åbne et væld igt væggeskab. Det var mørkt og dybt, jeg stak den hånd, hvori jeg havde lyset, ind i det, og fo'r forbløffet tilbage; en mand stod inde i skabet, en levende mand, som havde set på mig.

Øjeblikkelig slog jeg skabsdøren i og drejede nøglen to gange rundt; og der blev atter holdt råd.

Meningerne var meget delte. Sorieul ville ryge tyven ud, Le Poittevin snakkede om at tvinge ham til overgivelse ved at

udsulte ham. Jeg foreslog at sprænge hele skabet i luften med krudt.

Le Poittevins mening gik af med sejren; og mens han blev stillet på vagt med sit store gevær, gik vi andre ind og hentede resten af punchen og vore piber; så arrangerede vi os malerisk foran den låsede skabsdør og drak fangens skål.

Efter en halv times forløb sagde Sorieul: "Det er lige meget, men jeg kunne nu nok lide at se lidt nærmere på ham. Hvad om vi bemægtigede os ham med magt?"

Jeg råbte: "Bravo!" Vi kastede os over vore våben, skabsdøren blev åbnet, og bevæbnet med sin pistol, der ikke var ladt, styrtede Sorieul først ind.

Hylende fulgte vi efter ham. Inde i mørket blev det til et skrækkeligt virvar; og efter fem minutters rædselsvækkende kamp, bragte vi en gammel, snavset, pjaltet og hvidhåret bandit frem for lyset.

Hans hænder og fødder blev bundet og han blev bragt til sæde i en lænestol. Han mælede ikke et ord.

Så vendte Sorieul, hvis rus var slået over i det højtidelige, sig om imod os:

"Vi vil nu skride til at dømme denne elendige."

Le Poittevin blev beskikket til defensor og jeg fik det hverv at støtte anklagen.

Han blev dømt til døden med overvejende flertal, alle stemmer imod én, hans defensors.

"Hvorefter dommen vil blive eksekveret," kundgjorde Sorieul. Men en skrupel dukkede op i ham. "Denne mand bør ikke dø uden først at have modtaget religionens trøst. Lad os få en præst hentet." Jeg indvendte, at det var et temmelig fremrykket

tidspunkt af døgnet. Så foreslog Sorieul mig at overtage præstens embede; og han opfordrede forbryderen til at skrifte i mit skød.

I de sidste fem minutter var mandens øjne begyndte at rulle forfærdet om i hans hoved, uden tvivl spurgte han sig selv, hvad det var for en slags væsener, han havde fået at gøre med. Så fremstødte han med hæs brændevinsstemme: "Det er vel bare de herrers spøg." Men Sorieul tvang ham til at falde på knæ, og af frygt for, at hans forældre skulle have undladt at døbe ham, hældte han et glas rom ud over hans isse.

Derpå formanede han:

"Skrift nu for den herre, thi din sidste time er slået."

Ude af sig selv af angst gav den gamle slyngel sig til at råbe:

"Hjælp, hjælp!" med en sådan kraft, at vi blev nødt til at kneble ham for ikke at vække alle naboerne. Så rullede han sig om på gulvet, sparkende og vridende sig, væltende alle de møbler og flængende alle de lærreder, der var i nærheden af ham. Til sidst tabte Sorieul tålmodigheden og skreg: "Lad os nu få en ende på det." Og han sigtede på fyren, der lå udstrakt på gulvet og trykkede sin pistol af. Hanen slog ned med et kort, tørt knæk. Jeg blev revet med af hans eksempel og skød ligeledes. Mit gevær, som var af sten, udslyngede en gnist, som i høj grad overraskede mig.

Men da udtalte Le Poittevin alvorlig disse ord: "Har vi nu også ret til at dræbe denne mand?"

Sorieul svarede forbløffet: "Hvorfor ikke? Vi har jo dømt ham til døden."

Men Le Poittevin erklærede højtideligt: "Civile har ingen ret til at blive skudt; han bør udleveres til bødlen. Vi må bringe ham

til vagten."

Dette argument forekom os slående. Vi samlede manden op, og da han ikke kunne stå på benene, blev han lagt på en af pladerne til modelbordet og bundet forsvarligt fast. Le Poittevin og jeg løftede den improviserede båre op og marcherede i spidsen, mens Sorieul, bevæbnet til tænderne, sluttede toget. Da vi nåede vagten, blev vi standset af en skildvagt. Vi forlangte at tale med den øverstkommanderende, der kendte os godt, eftersom han hver dag var vidne til vore gale streger og sindssvage påfund; han nøjedes med at trække på smilebåndet og afslå at modtage fangen.

Sorieul trængte ind på ham; så opfordrede han os strengt til at begive os hjem uden at gøre støj.

Toget satte sig atter i bevægelse og vendte tilbage til atelieret. "Hvad skal vi så gøre med fyren?" spurgte jeg.

Le Poittevin blev rørt, han erklærede, at den stakkels mand måtte føle sig meget træt. Han så i sandhed også ud som en halvdød, som han lå der på planken, bastet, bundet og kneblet.

Også jeg blev grebet af overstrømmende medlidenhed, den ægte fuldskabs-medlidenhed; jeg tog kneblen ud af munden på ham og spurgte: "Nå, stakkels, gamle fyr, hvorledes går det?"

Han stønnede: "Jeg har kraft knuse mig fået mer end nok!" Så blev Sorieul faderlig. Han befriede ham for alle hans bånd, fik ham til at sætte sig, sagde Du til ham, og for at styrke ham gav vi os alle tre i huj og hast til at lave en ny bolle punch. Fyren blev roligt siddende i sin lænestol og så på os. Da drikken var færdig, rakte vi ham det første glas; vi havde såmænd gerne alle tre støttet hans hoved, og vi klinkede.

Fangen drak lige så meget som et helt regiment. Men da dagen begyndte at gry, rejste han sig og sagde med den roligste mine af verden: "Det gør mig ondt, at jeg må forlade Dem, men jeg bliver desværre nødt til at gå hjem."

Vi blev forfærdelig kede af det, og gjorde alt for at holde på ham, men han afslog bestemt at blive længere.

Så trykkede vi hinandens hænder og Sorieul lyste ham ud i forstuen –: "Pas på, der er et trin i porten," råbte han efter ham.

Der blev lét af hjertens lyst omkring fortælleren. Han rejste sig, tændte sin pibe og tilføjede, idet han stillede sig i positur foran os:

"Ja, men det allermorsomste ved historien, det er, at den er sand fra ende til anden."

En list

Den gamle læge og den unge patient sladrede sammen foran kaminen. Hun følte sig noget utilpas, hvad der er ret almindeligt hos kønne damer; lidt blodmangel, lidt nervøsitet, og en smule af den mathed, der undertiden efter den første måneds samliv overfalder unge ægtefolk, som har giftet sig af kærlighed.

Hun lå udstrakt på sin chaiselong og passiarede: "Nej, doktor, jeg vil aldrig komme til at forstå, at en hustru kan bedrage sin mand. Jeg kan til nød begribe, at hun ikke kan elske ham, og at hun kan sætte sig ud over sine løfter og eder! Men hvordan tør hun vove at give sig hen til en anden mand? Hvorledes bærer hun sig ad med at skjule det for alles blikke? Hvorledes kan en kærlighed, der bunder i løgn og forræderi, være mulig?"

Lægen smilede.

"Åh, hvad det angår, da er det ikke så vanskeligt. Jeg forsikrer Dem, at når man først har fået lysten til at begå et sådant fejltrin, falder det én aldeles ikke ind at plage sig med den slags fintfølende skrupler. Jeg er endog vis på, at en kvinde først er moden til at føle den sande kærlighed, når hun har gennemlevet alle de skyggesider og prøvet al den kvalme lede, der affødes af ægteskabet, som efter en berømt mands sigende ikke er andet end en gensidig udvekslen af dårligt humør om dagen og dårlig lugt om natten. Det er fuldstændig sandt. En kvinde kan ikke elske lidenskabeligt uden først at have været gift. Hvis jeg turde drage en sammenligning med et hus, så ville

jeg sige, at man ikke bør fæste bo hos en kvinde, før en ægtemand har besørget den sidste kalkpudsning.

Hvad endelig hykleriet angår, så har enhver kvinde af naturen et rigeligt forråd, som hun altid er rede til at give ud af. Selv de mest enfoldige bliver til genier, når det gælder om at trække sig ud af en af den slags vanskelige situationer."

Men den unge frue syntes lige vantro – – –

"Nej, doktor, det er altid først længe bagefter, at det går op for en, hvad man skulle have gjort i det eller det farlige tilfælde; og De kan være sikker på, at kvinderne er meget mer tilbøjelige til at tabe hovedet end mændene."

Lægen løftede armene mod himlen.

"Længe bagefter, siger De? Vi andre, vi skulle være i besiddelse af den øjeblikkelige åndsnærværelse – men I! – Hør engang, jeg vil fortælle Dem en lille historie, der er hændt en af mine patienter, en kvinde, som jeg med tilbundne øjne ville have gået i borgen for, som man siger.

Det foregik i en provinsby.

En aften, da jeg lå dybt hensunken i den tunge, første søvn, som det er så vanskeligt at rive sig ud af, syntes jeg midt i en forvirret drøm, at byens klokker begyndte at klemte til ildløs.

Pludselig vågnede jeg, det var min gadedørsklokke, der blev kimet på af alle kræfter. Da min tjener ikke lod til at ville finde for godt at svare, måtte jeg til at trække i klokkestrengen over min seng, og et øjeblik efter hørte jeg dørene smække og skridt, som brød det sovende hus' stilhed. Så viste Jean sig med et brev i hånden: "Fru Lelièvre beder indstændigt doktor Siméon om straks at komme hen til hende."

Jeg overvejede nogle sekunder; jeg tænkte: nervøst anfald, hovedpine, tralala, jeg er alt for træt. Og jeg svarede: "Da doktor Siméon ikke er rigtig rask, beder han fru Lelièvre om at tilkalde hans kollega, doktor Bonnet."

Jeg lagde billetten i en konvolut og gav den til Jean, vendte mig om på den anden side og sov videre.

Omtrent en halv time senere ringede det igen på gadedøren, og Jean kom og sagde til mig: "Der er nogen derude, en mand eller en kvinde (jeg ved det ikke bestemt, for skikkelsen skjuler sig op mod muren), som vil tale med herren nu lige med det samme. Det gælder to liv, bliver der sagt."

Jeg rejste mig: "Luk så op da."

Jeg blev siddende op i sengen og ventede.

Et væsen, der lignede et sort spøgelse, åbenbarede sig; og så snart Jean var gået, blottede spøgelset sit ansigt. Det var fru Berthe Lelièvre, en ganske ung frue, der kun i tre år havde været gift med byens rigeste handelsmand, som gik for at have ægtet den smukkeste unge pige i hele egnen.

Hun var forfærdelig bleg, hendes ansigt var krampagtigt fortrukket som hos folk, der er ude af sig selv, hendes hænder rystede; to gange forsøgte hun at tale, uden at det var hende muligt at få en lyd frem. Endelig fik hun fremstødt: "Hurtigt, hurtigt … hurtigt … doktor … Kom. Min … min elsker er død i mit værelse …"

Hun holdt inde for at snappe efter vejret, så fortsatte hun: "Jeg … jeg venter min mand hjem … fra klubben …"

Jeg sprang ud af sengen uden at tænke på, at jeg var i bar skjorte, og på et par sekunder var jeg klædt på. Så spurgte jeg: "Var det Dem selv, der var her for lidt siden?" Hun stod som en

statue, helt forstenet af angst, hun mumlede: "Nej … det var stuepigen … hun ved alt …" Så efter en kort tavshed: "Jeg … jeg blev hos ham!" Og et skrækkeligt smertensskrig banede sig vej over hendes læber; et øjeblik vaklede hun og var lige ved at kvæles, så gav hun sig til at græde vildt, fortvivlet et minut eller to; pludselig standsede hendes tårer, som om de blev tørret ud af en indvendig ild, og hun blev igen tragisk rolig: "Lad os skynde os!" sagde hun.

Jeg var parat, men en tanke faldt mig ind: "Så for pokker, jeg har glemt at sige til om at spænde for!" Hun svarede: "Jeg har en vogn, jeg har hans, som ventede på ham." Hun hyllede sig ind til helt op over hovedet. Vi kørte afsted.

Da hun sad ved siden af mig i vognens mørke, greb hun pludselig min hånd og trykkede den, som om hun ville knuse den mellem sine fine fingre, og hun fremstammede med en stemme, der afbrødes af skælven, en skælven, der kom fra hendes stakkels sønderrevne hjerte: "Oh, hvis De vidste, hvis De vidste, hvor jeg lider! Jeg elskede ham, jeg elskede ham til afsind; i seks måneder har jeg tilbedt ham som en vanvittig."

"Er der nogen oppe hos Dem?" spurgte jeg.

"Nej, de sover alle undtagen Rose, som ved alt."

Vi standsede foran hendes gadedør; der var ganske stille i hele huset; uden støj lukkede vi os ind ved en hovednøgle og listede os på tåspidserne op på første sal. Den forfærdede pige sad på hug på gulvet lige ovenfor trappen, ved siden af sig havde hun et tændt lys; hun havde ikke turdet blive hos den døde.

Jeg gik ind i sovekammeret. Der var vendt op og ned på alting som efter en kamp. Tæppet var slået til side fra den uordentlige,

forkrøllede seng; et af lagenerne var trukket ned på gulvet; våde håndklæder, der havde været svøbt om den unge mands pande, lå og flød på gulvtæppet ved siden af et vandfad og et glas. Og en ejendommelig lugt af køkkeneddike blandet med toiletvand slog mig kvalmende i møde, ligesom jeg trådte ind ad døren.

Lige midt i værelset lå den døde udstrakt på ryggen.

Jeg gik hen til ham, undersøgte ham og befølte ham; jeg løftede hans øjenlåg op, og bankede ham i hænderne, så vendte jeg mig om til de to kvinder, der skælvede som i kuldegysninger, og sagde til dem: "Hjælp mig at bære ham hen på sengen." Og vi lagde ham varsomt til rette. Jeg lyttede efter hjerteslaget og holdt et spejl hen foran hans mund; så mumlede jeg: "Det er forbi; lad os hurtigst muligt se at få ham klædt på." Det blev skrækkeligt at se.

Et for et tog jeg ligesom på en kæmpemæssig dukke de stive lemmer og stak dem ind i klædningsstykkerne, som kvinderne rakte mig. Således fik vi strømperne, underbenklæderne, benklæderne og vesten trukket på, så kom kjolen, som vi havde det største besvær med at få armene ind i.

Da vi skulle knappe støvlerne, måtte de to kvinder lægge sig på knæ, mens jeg lyste for dem; men da fødderne var noget opsvulmede, var det forfærdelig vanskeligt. Da de ikke havde kunnet finde støvleknapperen, hjalp de sig med deres hårnåle.

Så snart den uhyggelige påklædning var fuldført, mønstrede jeg vort værk og sagde: "Vi må også få hans hår bragt lidt i orden." Pigen gik hen og tog sin frues kam og børste, men da hun rystede stærkt og i ufrivillige ryk kom til at flå nogle af de lange, uredte hår ud, rev fru Lelièvre heftigt kammen fra hende og gav sig til at kæmme ham så let og blidt, som om det var et

kærtegn. Hun ordnede hans skilning, børstede hans skæg og snoede langsomt hans overskæg op om sine fingre, således som hun formodentlig mange gange havde gjort i deres fortrolige elskovstimer.

Men pludselig slap hun alt, hvad hun stod med hænderne, greb om sin elskers livløse hoved og stirrede længe og fortvivlet ind i det døde ansigt, som ikke mere smilede til hende; så kastede hun sig over ham, omslyngede ham vildt og kyssede ham med raseri. Ligesom slag faldt hendes kys ned over den lukkede mund og de udslukte øjne, over tindingerne og over panden. Så nærmede hun sine læber til hans øre, som om han endnu havde kunnet høre, som for at fremstamme de ord, der gør et favntag end mere glødende, og en halv snes gange i træk gentog hun med sønderrivende stemme: "Farvel, elskede."

Men uret på kaminen slog tolv.

Jeg fo'r op: "Så for pokker, tolv! Det er på det klokkeslæt, de lukker i klubben. Skynd Dem, frue, nu må De prøve på at være stærk!"

Hun rejste sig og jeg befalede: "Vi må have ham ind i dagligstuen." Vi bar alle tre på ham, og da vi var kommet derind, fik jeg ham anbragt i en sofa og tændte alle kandelabrene.

Gadedøren blev åbnet og lukket tungt. Det var ham allerede. Jeg råbte: "Hurtigt, hurtigt, Rose, bring mig vandfadet og håndklæderne herind og få sovekammeret i stand; skynd Dem for Himlens skyld! Det er herren, der kommer hjem."

Jeg hørte skridt, som steg op ad trappen og kom nærmere, og lyden af hænder, der i mørket famlede sig frem langs væggen. Så kaldte jeg: "Kom lidt herind, kære ven, vi har et lille uheld."

Han blev forbløffet stående på dørtærsklen med cigaren i munden. "Hvad? Hvad er der i vejen? Er her sket noget?"

Jeg gik hen til ham: "Ja, vi er, som De ser, kommet i en meget ubehagelig forlegenhed. Jeg var blevet siddende lidt sent for at passiare med Deres frue sammen med vor fælles ven, der havde kørt mig herhen i sin vogn. Så synker han aldeles pludselig sammen, og nu har vi tumlet med ham i næsten to timer, uden at det er lykkedes os at få ham til bevidsthed. Jeg har ikke villet kalde fremmede til hjælp. Hjælp De mig nu at få ham ned ad trappen; jeg vil meget bedre kunne behandle ham hjemme hos ham selv."

Ægtemanden blev overrasket, men det faldt ham ikke ind at nære nogen som helst mistanke; han tog sin hat af, greb sin for fremtiden ufarlige rival under armene og løftede ham op. Jeg spændte mig for mellem hans ben, som en hest mellem to vognstænger, og vi steg forsigtigt ned ad trappen; den unge frue lyste for os.

Da vi var kommet ned til gadedøren, løftede jeg den døde op i oprejst stilling og talte opmuntrende til ham for at lede kusken på vildspor. – "Nå, gamle ven, det betyder slet ingen ting; det går jo allerede bedre, ikke sandt? Tag nu bare lidt mod til Dem og gør en lille kraftanstrengelse, så skal De se, så er det hele overstået."

Da jeg mærkede, at han gled ud mellem hænderne på mig og var lige ved at falde, gav jeg ham et ordentlig stød mellem skuldrene, som fik ham til at tumle forover ind i vognen, så steg jeg op bagefter ham.

Lelièvre, der var blevet meget ængstelig, spurgte: "Tror De, at det er noget alvorligt?" Jeg svarede smilende: "Nej, vist ikke nej"

og så på hans frue. Hun havde stukket sin arm ind under sin retmæssige ægtefælles og stod og stirrede med et stift blik ind i vognens mørke.

Jeg trykkede begges hænder og gav kusken befaling til at køre. Hele vejen igennem faldt den døde stadig over mod mit højre øre.

Da vi havde nået hans hjem, fortalte jeg, at han undervejs havde mistet bevidstheden. Jeg hjalp med til at få ham bragt op i hans værelse og der konstaterede jeg så, at døden var indtrådt; kort sagt, jeg spillede en hel ny komedie for hans forfærdede familie. Da jeg langt om længe atter lå i min gode seng, kan jeg ikke nægte, at jeg i tankerne bandede alle elskende."

Doktoren tav, stadig smilende.

Den unge kone spurgte gysende:

"Hvorfor har De egentlig fortalt mig hele den frygtelige historie?"

Han bukkede galant for hende:

"For at tilbyde Dem min tjeneste, hvis De ved lejlighed skulle få brug for den."

Julenat

"Julefest! Julefest! Nej, I kan tage gift på, at jeg ikke vil være med til at lave julefest!"

Den tykke Henri Templier sagde dette med et så rasende tonefald, som om der var blevet foreslået ham at begå en eller anden nedværdigende handling.

De andre gav sig til at le og spurgte: "Hvorfor bliver du dog så vred?"

"Fordi den forbandede juleskik en gang har spillet mig en afskyelig streg, der for bestandig har indpodet mig en uovervindelig rædsel for den dumme nat med al dens larmende munterhed."

"Hvorledes det?"

"Hvorledes? Bryder I jer om at få det at vide. Nå, ja, så hør efter da:

Jeg ved ikke, om I husker, hvor det var koldt for to år siden på denne tid? Det var så koldt, at de stakkels fattige faldt stivfrosne om i gaderne. Seinen var lagt til, fortovsfliserne isnede fødderne op gennem støvlesålerne; alle mennesker havde mest lyst til at lægge sig hen og dø.

Jeg var netop i gang med et stort arbejde og derfor afslog jeg alle indbydelser om at tage del i julegilder, da jeg foretrak at tilbringe natten ved mit skrivebord. Jeg spiste til middag alene og så satte jeg mig til værket. Men da klokken var blevet hen imod ti, blev jeg alligevel trods alle gode forsætter bragt i stemning ved tanken om den munterhed, som nu herskede over hele Paris, ved støjen, der nåede op til mig nede fra gaden,

og ved mine naboers travle forberedelser, som jeg kunne høre ind gennem væggen. Jeg vidste ikke længere, hvad jeg gjorde; jeg skrev den ene dumhed efter den anden, indtil det til sidst gik op for mig, at jeg måtte give afkald på den nat at frembringe noget ordentligt.

Jeg gav mig til at gå op og ned i mit værelse. Jeg satte mig og rejste mig igen. Kort sagt, jeg formåede ikke at frigøre mig for indflydelsen af den glæde, der omgav mig allevegne, og jeg endte med at give efter for den.

Jeg ringede på min pige og sagde til hende: "Angèle, gå ned og køb aftensmad til to: østers, lidt kold agerhøne, krebs, skinke og kager. Sæt to flasker champagne frem, dæk bordet, og så kan De godt gå i seng."

Hun adlød, en smule overrasket. Da alt var parat, trak jeg min overfrakke på og gik ud.

Der var nemlig et spørgsmål at løse: Hvem skulle jeg holde julegilde med? Alle mine små veninder var andre steder. Hvis jeg havde ønsket en af dem til at holde mig med selskab, måtte jeg have indbudt hende i forvejen. Men den tanke var faldet mig ind på samme tid at gøre en god gerning. Jeg sagde til mig selv: "Paris vrimler af kønne og hjemløse pigebørn, som ikke ejer to skilling til aftensmad og i nat går på jagt efter et eller andet ædelmodigt mandfolk. Jeg vil spille jule-forsyn for en af disse stakler. Jeg vil vandre lidt omkring, give mig god tid, se mig for og vælge den, jeg synes bedst om."

Og jeg gav mig at strejfe rundt i byen. Ganske rigtigt mødte jeg mange stakkels, små piger, som gik på eventyr, men de var alle enten så grimme som en ulykke eller også så magre, at de ville være frosset fast til brostenene, hvis de havde stået stille.

I ved nok, at jeg har en lille svaghed; jeg holder meget af velnærede kvinder. Jo mere kød, de har på kroppen, des bedre synes jeg om dem. En kolos får mig til at gå fra sans og samling.

Pludselig lige overfor Varietéteatret fik jeg øje på en silhuet, der var aldeles efter min smag. Et hoved, så en herligt svulmende barm og derefter et underparti, der førte tanken hen på en godt fedet gås. Jeg skælvede af glæde og mumlede: "Det var et pokkers dejligt pigebarn!" Der var kun en ting tilbage at undersøge: ansigtet.

Jeg fremskyndede mine skridt, så jeg kom forbi hende, derpå vendte jeg pludselig om.

Hun var bedårende, ganske ung, mørk og med store, sorte øjne.

Jeg kom frem med, mit forslag, som hun tog imod uden et øjebliks tøven.

Et kvarter senere sad vi til bords hjemme hos mig.

Idet hun kom ind, sagde hun: "Åh, hvor her er rart at være."

Og hun så sig omkring med synlig tilfredsstillelse over at have fundet et bord og et ly i den iskolde nat. Hun var pragtfuld, så smuk, at hun forbavsede mig og så buttet, at hun kunne være i stand til at fange mit hjerte for bestandig.

Hun tog sin hat og kåbe af, satte sig og begyndte at spise; men hun syntes ikke at være rigtig i stemning; flere gange skælvede hendes lidt blege ansigt, som om hun led under en eller anden skjult sorg.

"Har du bekymringer?" spurgte jeg.

"Pyt! Lad os glemme alt," svarede hun.

Og hun gav sig til at drikke. I et drag tømte hun sit champagneglas, fyldte det og tømte det igen uden ophør.

Snart steg lidt rødme op i hendes kinder og hun begyndte at le.

Jeg tilbad hende allerede. Jeg havde for længst opdaget, at hun hverken var dum, simpel eller rå, som gadens andre løse kvinder. Jeg spurgte hende ud om hendes liv, men hun svarede mig: "Det kommer ikke dig ved, lille ven!"

Ak! en time senere …

Endelig var vi blevet færdige med at spise, og jeg gav mig til at tage af bordet, som var blevet dækket foran kaminilden.

Mine naboer gjorde et skrækkeligt spektakel, de lo og sang, som om de var gale; og jeg sagde til mig selv: "Jeg har minsandten gjort klogt i at få fat i sådan en smuk pige; jeg havde aldrig kunnet arbejde noget i nat."

En dyb stønnen fik mig til at vende mig om. "Hvad er der i vejen?" spurgte jeg. Hun svarede ikke. Hun havde revet sine klæder op og smidt sig om på min seng. Hun vedblev at udstøde smertefyldte suk, som om hun led forfærdeligt.

Jeg spurgte igen: "Er du blevet dårlig?"

Men pludselig udstødte hun et skrig, et sønderrivende skrig. Jeg styrtede til med et lys i hånden.

Hendes ansigt var fordrejet af smerte og hun vred sine hænder. Ud gennem hendes strube trængte sig en dump klagen, der havde så stor lighed med en dødsrallen, at den fik mit hjerte til at stivne.

Ude af mig selv spurgte jeg: "Men hvad er der i vejen? Svar mig dog, hvad fejler du?"

Hun svarede ikke, men gav sig til at hyle.

Inde hos mine naboer var der pludselig blevet stille; de hørte åbenbart efter, hvad der foregik inde hos mig.

Jeg gentog: "Hvor gør det ondt, sig mig det da, hvor gør det ondt?"

Hun stammede: "Åh! Jeg lider! Jeg lider!"

Jeg bøjede mig ned over hende og med et slag forstod jeg det hele …

Hun var i færd med at føde, mine venner.

Så tabte jeg fuldstændig hovedet; jeg styrtede hen til væggen og slog af alle kræfter løs på den med mine knyttede næver, idet jeg skrålede: "Hjælp, hjælp!"

Min dør blev revet op; en mængde mennesker brasede ind til mig, kjoleklædte herrer, nedringede damer, pjerrotter, tyrkere, musketerer. Denne indtrængen gjorde mig så forvildet, at jeg ikke engang kunne få forklaret, hvad der var i vejen.

De havde øjensynlig troet, at der var sket en ulykke, eller måske blevet begået en forbrydelse, og de forstod ikke et ord af det hele.

Endelig fik jeg hakket frem: "Det er … det er den kvinde, som, som – – –"

Så gav de sig alle til at undersøge hende og give gode råd. Der var især en kapucinermunk, som påstod, at det var en ting, han forstod sig på, og absolut ville hjælpe naturen!

De var alle sammen fulde som alliker. Jeg troede, at de ville tage livet af hende, og barhovedet styrtede jeg ned ad trappen for at hente en gammel læge, som boede i en nærliggende gade.

Da jeg kom tilbage sammen med doktoren, var hele huset i oprør; gassen var atter blevet tændt på trappen; samtlige husets beboere var installerede i min lejlighed; fire maskeradefigurer havde sat sig til bords og satte med sindsro resten af mine krebs og min champagne til livs.

Ved synet af mig brød et vældigt skrig løs fra alle munde, og en hyrdinde præsenterede mig indsvøbt i en serviet, en gyselig lille rynket, rødt, klynkende og mjavende klump kød og sagde: "Det er en pige."

Lægen undersøgte moderen og erklærede hendes tilstand for temmelig kritisk, da begivenheden havde fundet sted umiddelbart ovenpå et måltid. Han gik med den besked, at han øjeblikkelig ville sende mig en sygeplejerske og en amme.

De to kvinder ankom en time efter, medførende en pakke medikamenter.

Jeg tilbragte natten i en lænestol, alt for forstyrret til at kunne tænke over følgerne af det skete.

Tidligt om morgenen kom lægen igen. Han fandt den syge meget dårlig.

"Deres frue ..." sagde han til mig.

Jeg afbrød ham: "Det er ikke min hustru."

"Nå, så Deres elskerinde," svarede han, "det kommer ud på et." Og han opremsede alt, hvad der skulle gøres, og den medicin og den pleje, som måtte til.

Hvad skulle jeg gøre? Sende den ulykkelige på et hospital? I hele huset, ja, i hele kvarteret ville jeg blive betragtet som en hjerteløs slyngel.

Jeg beholdt hende. I seks uger blev hun liggende i min seng.

Og barnet? Det sendte jeg i pleje hos nogle bønder i Poissy. Det koster mig endnu halvtreds francs om måneden. Da jeg har betalt for det til at begynde med, må jeg blive ved at betale lige til min død.

Og senere, når det vokser til, vil det tro, at jeg er dets fader.

Men for at sætte kronen på ulykken – da kvindemennesket var blevet helbredet, var hun kommet til at elske mig … hun elskede mig … vanvittigt, det asen!

Ja, hvad så?

Hvad så, hun var blevet så mager som en tagrende; jeg smed hende naturligvis ud, og nu passer hun mig op alle vegne, skjuler sig for at se mig gå forbi, står på vagt på hjørnerne for at standse mig om aftenen og komme til at kysse min hånd, kort sagt, hun plager mig, så jeg er lige ved at blive gal.

Se, det er grunden til, at jeg aldrig mere vil gå med til at holde julefest."

Rust

Hele sit liv igennem havde han kun haft en eneste umættelig lidenskab: Jagten. Han jagede hver dag fra morgen til aften med rasende iver. Han jagede om vinteren og han jagede om sommeren; han jagede ved forår som ved efterår; i moserne, når loven lyste fred over skov og slette; han brugte skydevåben og han lagde snarer, han jagede med hønsehund og med støver, han fo'r afsted i den vildeste parforcejagt og han lå tålmodigt på lur, mens fritten var sluppet løs i kaninernes dunkle gange. Han talte kun om jagt og drømte kun om jagt, og bestandig gentog han: "Hvor de mennesker, der ikke bryder sig om at jage, dog må være ulykkelige!"

Han var nu fyldt halvtreds, glædede sig ved et godt helbred og havde bevaret sin ungdommelighed, skønt han var noget skaldet; han var også ret vel ved magt, men hans skikkelse ejede dog endnu hele sin spændstige kraft. Det nederste af overskægget var raget bort, således at læberne var ganske blottede, for at han bedre kunne komme til at blæse i jagthornet.

I hele egnen blev han aldrig kaldt ved andet end sit fornavn hr. Hector. Han hed baron Hector Gontran de Coutelier.

Han boede midt inde i skoven på et lille gods, som han havde arvet; men skønt han kendte hele amtets adel og ved alle jagtstævnerne kom sammen med dens mandlige repræsentanter, omgikkes han dog kun til stadighed med en eneste familie: Courvilles, hans elskværdige naboer, der tillige

århundreder igennem ofte var trådt i slægtskabsforbindelse med hans race.

I dette hus blev han hygget om og kælet for og sat så stor pris på, at han jævnligt erklærede: "Hvis jeg ikke var jæger, ville jeg aldrig forlade jer." De Courville var hans barndomsven og kammerat. Han holdt på sin adel, dyrkede sin jord og levede forresten rolig og tilfreds sammen med sin datter og sin svigersøn, de Darnetot, der under påskud af at gøre historiske studier ingenting bestilte.

Baron de Coutelier kom ofte til middag hos sine venner, især for at fortælle dem om sine jagtbedrifter. Han havde lange historier om hunde og fritter, som han omtalte, som om det kunne være fremragende personligheder, han stod på en fortrolig fod med. Han afslørede deres inderste tanker og hensigter, analyserede dem og forklarede dem: "Da Médor indså, at hønen bare gik ud på at løbe ham træt, sagde han til sig selv: "Ja, vent du bare, min ven, den ler bedst, som ler til sidst." Så gav han mig med hovedet et lille tegn til, at jeg skulle stille mig på post i det ene hjørne af kløvermarken, og gav sig til at spore på skrå, idet han rodede op i kløverne med vældigt spektakel for at få vildtet stængt ind i hjørnet, hvor det ikke kunne undslippe. Det gik aldeles, som han havde tænkt sig det; pludselig så hønen sig trængt hen til markens udkant. Videre kunne den ikke komme uden at blotte sig. "Fanden stå i det, nu er jeg den," sagde den til sig selv og dukkede sig. Så gav Médor sig til at stå, idet han så afventende på mig; jeg gør tegn til ham, han jager frem – brrru – hønen flyver op – geværet mod skulderen – paf! – den falder til jorden; og da Médor kommer

med den i flaben, logrer han med halen, som for at sige til mig: "Det var godt regnet ud, hvad, hr. Hector?"

Courville, Darnetot og de to kvinder lo af fuld hals over disse maleriske beretninger, som baronen gengav med hele sin sjæl. Han blev ivrig, svingede med armene og gestikulerede med hele kroppen; og når han kom til vildtets død, brød han ud i en mægtig latter og endte ufravigelig med at spørge: "Hvad synes De om den historie? Var den ikke god?"

Så snart der blev talt om andre ting, hørte han ikke længere efter, men satte sig alene hen i en krog og forsøgte på at nynne hornsignaler. Når der så indtrådte en pause mellem to sætninger, et af de øjeblikke, hvor en brat stilhed bryder ordenes larm, hørte man på en gang en eller anden jagtmelodi: "Tra tara ra tra, tra," som baronen fremstødte med et par kinder, der var lige så udspilede, som om han af al kraft blæste i sit horn.

Han havde aldrig haft andet end jagten at leve for, og lidt efter lidt blev han ældre uden at mærke det. Ganske uventet blev han angrebet af et gigtanfald og måtte holde sengen i to måneder. Han var lige ved at dø af sorg og kedsomhed. Da han ikke havde nogen pige, men lod al sin mad lave af en gammel tjener, fik han ingen varme omslag, ingen ordentlig pleje eller noget af al den kærlige omsorg, lidende mennesker trænger så hårdt til. Hans rideknægt, der var hans sygeplejer, kedede sig mindst lige så meget som sin herre, og sov dag og nat i en lænestol, mens baronen bandede og svor mellem sine lagener.

Damerne i Courvilles familie kom af og til og så til ham, og deres besøg var ham en lindring og et velvære. De lavede

hyldete til ham, sørgede for, at ilden blussede op, og anrettede fikst og nydeligt hans frokost for ham på sengekanten. Når de gik, mumlede han: "I skulle meget hellere komme her over og bo." Og de morede sig kosteligt over ham.

Da han var kommet sig nogenlunde og igen var begyndt at gå på jagt i moserne, kom han en dag som sædvanlig over for at spise til middag hos sine venner; men hans gamle liv og munterhed var borte. Der var en tanke, som bestandig pinte ham, frygten for igen at blive angrebet af de gamle smerter, nu da den bedste jagttid nærmede sig. Da han skulle gå om aftenen, svøbte damerne ham ind i et sjal og bandt et silketørklæde om halsen på ham; for første gang i sit liv fandt han sig i det alt sammen og mumlede i en bedrøvet tone:

"Hvis det kommer tilbage, så er det ude med mig."

Da han var kommet afsted, sagde fru Darnetot til sin moder: "Vi må se at få baronen gift."

De løftede alle sammen armene mod himlen. Hvorfor i alverden havde de aldrig tænkt på det før? Hele resten af aftenen gik med at gennemgå alle de enker, de kendte; omsider faldt valget på en dame på en fyrre år, fru Berthe Vilers, der endnu var ganske køn, ret velhavende, med et blomstrende helbred og god sindsligevægt.

Hun blev indbudt til at tilbringe en måned på slottet. Hun kedede sig og modtog indbydelsen. Hun kom. Hun var livlig og munter; hr. de Coutelier behagede hende straks. Hun morede sig over ham som over et legetøj og tilbragte hele timer med at udspørge ham om kaninernes indre følelser og harernes snedige intriger. I dyb alvor udredte han for hende den særlige tænkemåde, der gjorde sig gældende hos de forskellige dyr, og

tillagde dem planer og fint beregnende manøvrer, som om det kunne have været nogle af hans personlige bekendte.

Den opmærksomhed, hvormed hun hørte på ham, begejstrede ham; og en aften bad han hende, for at vise hende sin agtelse, om at gå på jagt med sig, en anmodning, han endnu aldrig havde rettet til nogen kvinde. Hans indbydelse forekom hende så pudsig, at hun tog imod den. Det blev en hel fest at få hende udrustet. De ville alle sammen hjælpe med; alle kom de med noget til hende. Resultatet blev, at hun åbenbarede sig i en slags ridedragt, med lange støvler, mandsbenklæder, en kort nederdel, en fløjlsjakke, der var alt for snæver over brystet og en hundepasserkasket.

Baronen syntes lige så bevæget, som den gang han skulle skyde sit første skud. Han forklarede hende samvittighedsfuldt vindretningen, hundenes forskellige måder at stå på, og hvorledes man skulle sigte på vildtet; så lod han hende gå foran sig ind i en mark, idet han fulgte bag efter hende, skridt for skridt med samme påpassende omhyggelighed som en amme, der ser sit plejebarn gå første gang.

Médor snøftede, gav sig til at spore og blev stående og løftede poten. Baronen skælvede som et espeløv bag ved sin elev. Han stammede: "Pas på, forsigtig, ager … agerhøner …"

Han havde ikke fået talt ud, før et stærkt sus af vingeslag steg op fra jorden, – brr, brr, brr – og et regiment store fugle fløj op mod himlen.

Aldeles forvirret lukkede fru Vilers øjnene, affyrede på lykke og fromme to skud og tumlede ved geværets stød et skridt tilbage; da hun atter fik sin koldblodighed igen, så hun baronen

danse om som en gal og Médor komme anstigende med to agerhøns i flaben.

Fra den dag at regne var de Coutelier forelsket i hende.

"Hvilken kvinde!" sagde han og løftede øjnene mod himlen. Og nu kom han hver aften over for at passiare om jagt. En aften spurgte de Courville ham pludselig, da han fulgte ham til dørs efter at have hørt på hans begejstrede lovtaler over hans nye veninde: "Hvorfor gifter De Dem ikke med hende?" Baronen blev stående aldeles forbløffet: "Jeg? Jeg? gifte mig med hende! … Ja … i grunden …" Han tav, trykkede ilfærdigt sin vens hånd, mumlede: "Farvel og tak for i aften," og med lange skridt forsvandt han i natten.

Der gik tre dage, før han kom igen. Da han atter viste sig, var han bleg af lange overvejelser og alvorligere end sædvanlig. Han tog de Courville afsides: "Hør, det var en storartet idé, De der fik. Forsøg på at forberede hende lidt. For satan, en kvinde som hun, man skulle tro, at hun var skabt til mig. Vi vil gå på jagt sammen hele året igennem."

De Courville, som var sikker på, at hans ven ikke ville få et Nej, svarede: "Fri hellere straks, kære. Skal jeg gøre det i Deres navn?" Men baronen blev pludselig forvirret og stammede: "Nej … nej … jeg må først foretage en lille rejse … en lille rejse … til Paris. Så snart jeg kommer tilbage, skal jeg give Dem mit endelige svar." Det var umuligt at få mere at vide, og næste dag tog han afsted.

Rejsen varede længe. En uge, to uger, tre uger gik hen, de Coutelier viste sig ikke. Courvilles blev forbavsede, urolige og vidste ikke, hvad de skulle sige til deres veninde, som de havde underrettet om baronens hensigt. Hver anden dag blev der

sendt bud over hos ham for at få noget at vide, men tyendet havde ikke hørt det mindste fra ham.

Så en aften, da fru Vilers sang, idet hun akkompagnerede sig selv på klaveret, kom en af pigerne ind og hviskede på en yderst hemmelighedsfuld måde til de Courville, at der stod en herre nedenunder, som gerne ville tale med ham. Det var baronen, rejseklædt, ældet og forandret. Så snart han så sin gamle ven, greb han begge hans hænder og sagde med en lidt træt stemme: "Jeg er lige i dette øjeblik kommet tilbage, og jeg skyndte mig straks hen til Dem; jeg kan ikke mere." Han standsede øjensynlig forlegen, så tilføjede han tøvende: "Jeg ville sige Dem lige straks … at … at den … den ting, De ved … er umulig."

De Courville stirrede uforstående på ham: "Hvad for noget? Umulig? Men hvorfor?" – "Åh, spørg mig ikke, jeg beder Dem; det ville være alt for pinligt for mig at sige det, men vær forvisset om, at jeg handler som … som en hæderlig mand. Jeg kan ikke … Jeg har ikke ret, hører De, jeg har ikke ret til at ægte den dame. Jeg vil vente med at komme hos Dem, til hun er rejst. Jeg ville ikke kunne tåle at se hende igen. Farvel."

Og han skyndte sig bort.

Hele familien overvejede, diskuterede og fremsatte tusinde formodninger, indtil den blev stående ved den antagelse, at der måtte være en hemmelighed i baronens liv, at han måske havde nogle uægte børn, eller ikke kunne frigøre sig fra en tidligere forbindelse. Kort sagt, sagen syntes at være alvorlig, og for at der ikke skulle affødes yderligere forviklinger, blev fru Vilers på en fin måde underrettet om det forefaldne, hvorpå hun rejste hjem, enke, som hun var kommet.

Tre måneder til gik hen. En aften, efter at han havde spist godt til middag og benene ikke var ganske sikre under ham, sagde de Coutelier, da han sad i rygeværelset sammen med de Courville: "Hvis De vidste, hvor ofte jeg tænker på Deres veninde, ville De have medlidenhed med mig."

Vennen, som følte sig lidt såret over baronens optræden ved denne lejlighed, kunne ikke nægte sig fornøjelsen af at sige ham sin mening lige ud: "Hør nu, min kære, når man har hemmeligheder i sit liv, så vover man sig for fanden ikke så langt frem, som De gjorde; for De skal ikke fortælle mig, at De ikke havde kunnet forudse grunden til Deres tilbagetog."

Baronen blev forfjamsket og holdt op med at ryge: "Ja og nej. Det vil sige, jeg ville ikke have troet, at det skulle være gået således."

De Courville blev utålmodig og erklærede: "Alt bør forudses."

De Coutelier rejste sig og gik hen og så ud i mørket for at være sikker på, at ingen belurede dem, så sagde han med sagte stemme:

"Jeg ser nok, at jeg har krænket Dem, og for at De kan forstå og undskylde, vil jeg hellere fortælle Dem det hele. De ved, kære ven, at jeg i de sidste tyve år kun har levet for at gå på jagt. Der er intet andet, jeg bryder mig om, og det opsluger al min tid. Derfor da jeg stod i begreb med at påtage mig pligter overfor en dame, fik jeg samvittighedsskrupler. Der er noget, som hedder at komme ud af vane, og tænk Dem, at det nøjagtig er seksten år siden, at … at jeg sidste gang … De forstår. Jeg holder meget mere af at bruge mit gevær. Som sagt, da jeg tænkte på, at jeg overfor borgmesteren og præsten skulle forpligte mig til … til … det, De ved nok, blev jeg bange. Hvis, sagde jeg til mig selv, hvis

du nu ikke skulle kunne opfylde de hellige forpligtelser, du overtager overfor denne kvinde? Det må ikke finde sted, en hæderlig mand skal opfylde sine pligter. Altså besluttede jeg for at berolige min samvittighed at tilbringe otte dage i Paris.

Efter otte dages forløb – intet, absolut intet. Og det var ikke, fordi jeg ikke forsøgte, tværtimod, jeg gjorde, hvad jeg kunne. Så ventede jeg fjorten dage, tre uger og håbede stadig – samme resultat.

De forstår, at jeg under disse forhold og overfor denne opdagelse kun havde ét at gøre … at trække mig tilbage; og det gjorde jeg."

De Courville måtte knibe sig selv i armen for ikke at komme til at le. Han trykkede med dyb alvor baronens hånd og sagde til ham: "Jeg beklager Dem," og fulgte ham over halvvejen hjem. Så, da han blev alene med sin hustru, sagde han hende det alt sammen, halvkvalt af latter. Men fru de Coutelier lo ikke; hun hørte meget opmærksomt efter, og da hendes mand havde fortalt færdig, svarede hun meget alvorlig: "Kære ven, baronen er en dumrian; han var bange, det er det hele. Jeg vil skrive til Berthe og bede hende hurtigst muligt komme tilbage."

Og da de Courville som indvending fremhævede baronens mange og unyttige forsøg, svarede hun: – "Åh pyt, når man virkelig elsker sin kone, forstår du, så … så kommer den ting altid igen."

Hr. de Courville havde ikke mere at sige, han var selv en smule flov.

Sengen

Det var en lummerhed eftermiddag forrige sommer; den mægtige auktionsbygning [Note 2)] syntes at være faldet i søvn, og tilslagene blev gjort med døende stemme. I en sal helt nede ved enden af korridoren i første etage lå i en krog en hel del gamle præsteklæder af silke.

Der var højtidelige korkåber og graciøse messehagler, hvor broderede guirlander slyngede sig omkring symbolske bogstaver på en silkebund, hvis fordums hvidhed tiden havde gulnet.

Nogle marskandisere sad og ventede, to eller tre mandfolk med snavset skæg og et tykmavet fruentimmer af den slags, der optræder som rådgivere og beskyttere for al lovløs kærlighed og sjakrer lige så meget med gamle og unge menneskelegemer som med gamle og nye klude.

En henrivende messehagel fra Ludvig den Femtendes tid, indtagende som en marquisekjole, blev råbt op; den var fuldstændig velbevaret, et væld af liljekonvaller slyngede sig omkring korset, lange blå iris snoede sig helt op til det hellige sindbilledes fod og hjørnerne udfyldtes af kranse af unge roser. Da jeg havde købt den, opdagede jeg, at den endnu var svagt duftende, ligesom gennemtrængt af en rest af røgelse eller snarere som om den gemte på en af de lette og milde dufte, der kun kendtes i gamle dage, dufte, som synes at være minder om parfumer, sjælen af bortflygtede essenser.

Da jeg havde fået den hjem, ville jeg benytte den til at betrække en lille stol fra samme yndefulde tidsperiode; men

idet jeg tog fat på den for at tage mål, følte jeg, at noget papir krøllede sig sammen under mine fingre. Jeg sprættede foret løs, og nogle breve faldt ned for mine fødder. De var ganske gule, og det halvt udslettede blæk lignede rust. På en af ydersiderne af papiret, som var foldet sammen på gammeldags manér, var med en fin damehånd skrevet: "Til velædle hr. pastor d'Argencé."

I de tre første breve fastsattes bare stævnemøder. Men her er det fjerde:

"Min ven, jeg er syg og lidende og tør ikke forlade min seng. Regnen slår mod mine ruder og jeg ligger lunt og blødt, drømmende gemt ned mellem mine dyners varme. Jeg har en bog, en bog, som jeg elsker, og som synes mig skrevet med lidt af mig selv. Skal jeg sige Dem hvilken? Nej. De ville skænde på mig. Så, efter at jeg har læst, har jeg givet mig til at tænke, og jeg vil sige Dem på hvad.

Der er blevet lagt puder bag min ryg, så at jeg kan sidde op, og jeg skriver til Dem på den kære lille pult, som De har givet mig.

Eftersom jeg har tilbragt tre dage i min seng, så er det den, jeg tænker på, og tanken om den forfølger mig endogså helt ind i min søvn.

Sengen, min ven, det er hele vort liv. Det er der, vi fødes, det er der, vi elsker, og det er der, vi dør.

Hvis jeg havde hr. de Crébillons pen, ville jeg skrive historien om en seng. Og det ville blive skildringer, som var sindsrystende og forfærdelige, men der ville også blive andre, som var yndefulde og rørende.

De kender min seng, min ven. Men De kan aldrig forestille Dem, hvor meget nyt jeg i disse tre dage har opdaget i den, og

hvor meget mere jeg er kommet til at holde af den. Den forekommer mig at være levende, at være beboet af en mængde mennesker, om hvem jeg intet ved, men som har ladet noget af dem selv blive tilbage på dette leje.

Jeg forstår ikke, at nogen køber nye senge, senge uden minder. Min, vor, der er så gammel, så slidt og så rummelig, har måttet indeholde mange tilværelser, fra fødslen til graven. Tænk over det, min ven, tænk på alt, på de liv, der er gledet hen mellem de fire søjler og på alt det, som himlen med de vævede figurer over vore hoveder har været vidne til. Hvad har den ikke set i de tre århundreder, den har hvælvet sig over denne seng!

Se, en ung kvinde ligger udstrakt. Fra tid til anden udstøder hun et suk, så vånder hun sig i smerte; alle familiens ældste omgiver hende, og et lille rynket, fortrukket væsen, der klynker som en kat, baner sig vej ud fra hendes skød. Det er et menneske, som begynder. Hun, den unge moder, ånder ud i smertefyldt glæde; hun kvæles af lykke ved dette første skrig og hulkende strækker hun armene frem, mens alle omkring hende græder af fryd; thi dette lille stykke levende skabning, som har skilt sig ud fra hende, det er slægtens fremtid, som sikres, det er alle de omstående rystende gamle, der fortsættes, det er deres blod, deres hjerte, deres sjæl, som skal leve videre.

Og nu er det to elskende, som for første gang ligger side om side i dette livets allerhelligste. De skælver i bevidstheden om at være hinanden ganske nær, og lidt efter lidt nærmer deres munde sig hinanden. Og det guddommelige kys forener dem, det kys, som er døren ind til den jordiske himmel, det kys, der synger om den største menneskelige fryd, der som en herold, belæsset med evige løfter, forkynder, at nu er timen kommet.

Og det er som om sengen får liv under dem, den bølger, hvisker og mumler i glæde, thi kærlighedens store mysterium fuldbyrdes på den. Er der vel noget i denne verden, som er vidunderligere og mere fuldkomment end dette favntag, som gør to væsener til ét, og skænker hver af dem i samme øjeblik den samme tanke, den samme forventning og det samme overmål af glæde, der sænker sig ned over dem, som en altopslugende himmelsk ild?

Og tænk på døden, min ven, på alle dem, som fra denne seng har sendt deres sidste åndepust op mod Gud. Thi den er også de afsluttede forhåbningers grav, døren, som lukker i, efter at den har været døren, som lukkede op ind til livet. Tænk på skrig, på dødsfrygt, på lidelse og grænseløs fortvivlelse, på dødskampes stønnen, på arme, der rækkes ud mod det, der er svundet, på den sidste kalden mod en lykke, der er forbi for bestandig, på krampe og rallen, på forvredne munde og brustne øjne – alt det har den seng, hvori jeg skriver til Dem, set og hørt i de tre århundreder, den har skænket menneskene sit ly!

Sengen, tænk på det, det er livets symbol; det har jeg forstået i disse tre dage.

Sengen er det mest fuldkomne i livet. Skænker søvnen os ikke vore bedste øjeblikke?

Men det er også der, vi lider! Den er de syges tilflugt, et smertenssted for det udmattede legeme.

Sengen, det er mennesket.

Endnu mange andre ting er faldet mig ind, men jeg har ikke tid til at fortælle Dem dem, og desuden, ville jeg kunne huske dem alle? Og så er jeg også så træt, så træt, at jeg vil trække mine puder bort og strække mig helt ud for at sove lidt.

Besøg mig i morgen klokken tre, måske er jeg så bedre og vil kunne bevise Dem det.

Farvel min ven; jeg giver Dem mine hænder, for at De kan kysse dem, og jeg rækker Dem også mine læber."

Gal?

Er jeg gal, eller er jeg blot skinsyg? Jeg ved det ikke, men jeg har lidt forfærdeligt. Jeg har begået en handling, som er præget af det mest rasende vanvid, det er sandt, men min jagende skinsyge, min glødende, dødsdømte og forrådte kærlighed, min rædselsfulde smerte, er det ikke tilstrækkeligt til at få et menneske til at begå galskaber og forbrydelser uden i virkeligheden at være forbryder, hverken i sin hjerne eller i sit hjerte?

Oh! jeg har lidt, lidt, lidt, længe, skærende, grusomt. Jeg elskede den kvinde grænseløst, afsindigt … Og alligevel, er det sandt? Har jeg elsket hende? Nej, nej, nej. Hun har hersket over mit legeme og over min sjæl, hun havde bundet mig til sig, hun besad mig. Jeg var og jeg er hendes ting, hendes legetøj. Jeg tilhører hendes smil, hendes mund, hendes blik, hendes legemes linjer og hendes ansigts form; jeg bøjer mig åndeløs under det herredømme, hendes skikkelse udøver; men hende selv, kvinden i alt det, det væsen, som lever i hendes legeme, hende hader, foragter og forbander jeg, og jeg har altid hadet, foragtet og forbandet hende; thi hun er troløs og dum, lav og uren; hun er den kvinde, der bærer fortabelsen i sig, hun er falsk og sanselig, hun er menneskedyret, hos hvem der ikke findes sjæl, og hos hvem der aldrig fødes en fri og levende tanke; hun er mindre endnu, hun er kun et skød, et vidunder af rund blødhed, hvor skamløsheden har fæstet bo.

Vort forholds første tid var mærkelig og dårende dejlig. I hendes altid åbne favntag udtømte jeg mit rasende, umættelige

begær. Hendes øjne fyldte mig med flammende tørst. Om dagen var de grå; når mørket sænkede sig, blev de grønne, og ved den opstående sol var de blå. Jeg er ikke gal; jeg sværger, at de havde disse tre farver.

I elskovstimerne var de blå, ligesom døende, med store nervøse pupiller. Undertiden banede den våde rosenrøde tungespids sig vej over de skælvende læber og spillede som et krybdyrs, og hendes tunge øjenlåg hævede sig langsomt og blottede det brændende og opgivende blik, som gjorde mig vanvittig.

Og idet jeg slyngede mine arme om hende, så jeg ind i hendes øjne og skælvede, lige så gennemrystet af trangen til at dræbe hende, som af nødvendigheden af at besidde hende uden ophør.

Når hun gik igennem min stue, fik lyden af hendes skridt mit hjerte til at banke af sindsbevægelse, og når hun begyndte at klæde sig af, lod sin kjole falde og ublufærdig og strålende trådte ud af sit linned, der faldt sammen omkring hende, følte jeg langs ned ad mine lemmer, langs med mine ben og arme og i mit gispende bryst en fej og uendelig svaghed.

En dag opdagede jeg, at hun var træt af mig. Jeg så det i hendes øjne, da hun vågnede. Hver morgen vogtede jeg, bøjet over hende, på hendes første blik. Jeg vogtede på det opfyldt af raseri, af had, af foragt for dette sovende hundyr, hvis slave jeg var. Men når hendes øjestene, der havde vandets blege fugtigblå farve, afsløredes, og jeg så dem endnu trætte, matte og hendøende efter vore sidste kærtegn, var det som om en lynsnar flamme fo'r igennem mig og tændte min lidenskab i

brand. Men da hun den dag løftede sine øjenlåg, så jeg et sløvt og ligegyldigt blik, som intet mere ønskede.

Åh, jeg så det, jeg vidste det, jeg følte og forstod det lige straks. Det var forbi, forbi for bestandig. Og hver time, hvert sekund fik jeg beviset for det. Når jeg rakte mine arme og læber frem mod hende, vendte hun sig ærgerlig bort og mumlede: "Lad mig dog være," eller: "Du er mig modbydelig!" eller også: "Kan jeg da aldrig få lov til at være i fred?"

Så var det, at jeg blev skinsyg, skinsyg som en tiger; jeg blev mistroisk, udpønsede snarer og gik rundt i stadig forstillelse. Jeg vidste, at hun snart måtte begynde forfra, at en anden ville komme og atter opildne hendes trætte sanser.

Jeg blev vanvittig skinsyg, men jeg er ikke gal; nej og atter nej, gal er jeg ikke.

Jeg ventede; åh! Jeg udspionerede hende; det ville have været hende umuligt at narre mig; men hun blev ved at være kold og utilgængelig. Sommetider sagde hun: "Jeg er led ved mændene." Og det var sandt.

Så blev jeg skinsyg på hende selv; skinsyg på hendes ligegyldighed, skinsyg på hendes ensomme nætter, skinsyg på hendes bevægelser, på hendes tanke, som jeg vidste altid var født af skændsel, skinsyg på alt det, jeg gættede. Og når hun undertiden om morgenen havde det samme slørede blik, der tidligere plejede at følge efter vore glødende nætter, et blik, som syntes at fortælle om en attrå, der havde gennembævet hendes sjæl og hidset hendes begær, var jeg lige ved at kvæles af vrede, af skælvende harme, af kriblen efter at myrde hende, at tvinge hende mod gulvet under mit knæ og klemme hende om

struben, indtil hun tilstod alle de skamløse hemmeligheder, hun bar i sit hjerte.

Er jeg gal? Nej.

Da skete det; en aften følte jeg, at hun var lykkelig. Jeg følte, at en ny lidenskab skælvede i hende. Jeg var sikker på det, usvigelig sikker. Hun dirrede som efter mine favntag; hendes øjne flammede, hendes hænder var varme og hele hendes skælvende skikkelse udsendte den samme elskovshede, som havde bragt mig fra sans og samling.

Jeg lod, som om jeg intet havde mærket, men min påpassenhed lukkede sig over hende som et net.

Alligevel opdagede jeg intet.

Jeg ventede en uge, en måned, flere måneder. Hun strålede i en ufattelig lidenskabs blomstring; hun hvilede ud i lykken fra et ugribeligt kærtegn.

Men pludselig gættede jeg! Jeg er ikke gal. Jeg tør sværge, at jeg ikke er gal!

Hvorledes skal jeg sige det? Hvorledes skal jeg forklare det? Hvorledes skal jeg udtrykke dette uforståelige?

Det gik op for mig på følgende måde:

En aften, da hun kom hjem fra en lang ridetur, lod hun sig falde ned på en lav stol overfor mig; hendes kinder var stærkt røde, hendes hjerte bankede, benene svigtede under hende, og hendes øjne var mørkrandede. Således havde jeg før set hende. Hun elskede! Jeg kunne ikke tage fejl!

Jeg turde ikke længere se på hende, jeg følte at jeg var i begreb med at miste alt herredømme over mig selv, jeg vendte mig om imod vinduet og fik øje på en tjener, som ved tømmen trak hendes stejlende hest hen imod stalden.

Også hun fulgte med øjet det fyrige springende dyr. Så, da det var forsvundet, sov hun øjeblikkelig ind.

Jeg tænkte over det hele natten, og det syntes mig, at jeg trængte ned i mysterier, hvis tilværelse jeg aldrig havde anet. Hvem vil nogensinde kunne nå til bunden af kvindernes lidenskab? Hvem vil forstå deres ubegribelige luner og deres besynderlige tilfredsstillelse af deres mest besynderlige sanselige forvildelser?

Hver morgen, så snart det gryede ad dag, galoperede hun af sted over marker og gennem skove, og hver gang kom hun tilbage lige så udmattet som efter timer tilbragt i elskovsvanvid.

Jeg havde forstået! Og jeg var skinsyg på det spændstige, galoperende dyr; skinsyg på vinden, som under det vilde ridt kærtegnede hendes ansigt; skinsyg på bladene, som kyssede hendes øren, når hun fo'r forbi; på solstænkene, der gennem løvet dryssede ned over hendes pande, skinsyg på sadlen, som bar hende og trykkedes ned under vægten af hendes legeme.

Det var alt det, der gjorde hende lykkelig, hidsede hende, tilfredsstillede hende, udmattede hende, og gav mig hende tilbage ufølsom og næsten i afmagt.

Jeg besluttede at hævne mig. Jeg var elskværdig og yderst opmærksom imod hende. Jeg rakte hende hånden, når hun skulle springe af hesten efter sit afsindige ridt. Det rasende dyr sparkede ud imod mig; hun lod sin hånd glide kærtegnende hen over dets bøjede hals og kyssede dets skælvende mule uden bagefter at tørre sine læber; og duften fra hendes legeme, der var gennemhedet som efter sengevarmen, blandede sig under mine næsebor med den ramme og skarpe lugt fra hesten.

Jeg ventede roligt til min dag og min time var kommet. Hver morgen red hun hen ad den samme sti, som gennem en lille birkelund førte ind i skovens tykning.

Jeg gik ud før daggry, i hånden havde jeg en snor, og mine pistoler var skjult på mit bryst, som om jeg skulle duellere.

Jeg løb hen mod den vej, hun holdt af; jeg spændte snoren mellem to træer ud over vejen; så skjulte jeg mig i græsset.

Jeg havde lagt øret mod jorden og langt borte fra hørte jeg hende komme galopperende; så fik jeg øje på hende; som under en hvælving kom hun ridende i fuld fart under træernes løv. Åh, jeg havde ikke taget fejl, det var, som jeg havde gættet! Hun syntes at juble af fryd, hendes kinder glødede som ild, hendes øjne lyste i vildskab, og ridtets hastige bevægelse fik hendes nerver til at skælve i voldsom nydelse.

Dyret stødte lige mod min snare og styrtede med brækkede forben. Jeg greb hende i mine arme; jeg var så stærk, at jeg kunne bære en okse. Så, da jeg havde sat hende ned på jorden, gik jeg hen til hesten, der så på os; den forsøgte på at bide mig, men jeg satte pistolen ind i dens øre … og jeg dræbte den … som om det havde været en mand.

Men jeg faldt selv om med ansigtet sønderflænget af to slag af ridepisken; og da hun atter kastede sig over mig, sendte jeg hende den anden kugle i livet.

Sig mig, er jeg gal?

En opvågnen

I de tre år, hun havde været gift, havde hun ikke en eneste gang været uden for Ciré-dalen, hvor hendes mand ejede to spinderier. Hun førte en rolig, barnløs og lykkelig tilværelse i sit velhavende hus, som lå gemt under træerne og som arbejderne kaldte for "Slottet".

Hr. Vasseur, der var meget ældre end sin hustru, var en god mand. Hun holdt af ham, og aldrig var en brødefuld tanke nået ind i hendes hjerte. Hendes moder tilbragte sommeren i Ciré; så snart bladene begyndte at falde, vendte hun tilbage til Paris for at indrette sig for vinteren.

Hvert efterår hostede Jeanne lidt. Ved den tid fyldtes den snævre dal, som floden snoede sig igennem, med en tåge, der varede i fem måneder. Først var det lette, spredte slør, der lejrede sig over græsgangene og fik alle sænkninger til at ligne en stor dam, hvorfra husenes tage dukkede op. Så bredte den hvide sky sig ligesom et hav ved flodtid og indhyllede alt, forvandlede dalen til et gengangerrige, hvor mennesker gled omkring som skygger uden at kunne kende hinanden i ti skridts afstand. Klædt i damp skød træerne i vejret, skimlede af fugtigheden.

Men folk, som passerede de omliggende højder og stirrede ned i det hvide dalhul, kunne se de to kæmpemæssige skorstene på Vasseurs fabrikker rage op over den sammenhobede tågemasse, der nåede helt op til de øverste bakkelinjer; og dag og nat udspyede skorstenene to vældige søjler af sort røg.

Det var det eneste, som røbede, at mennesker færdedes i den store hulning, som syntes at være fyldt ud med en hvid bomuldssky.

Da oktober begyndte det år, rådede lægen den unge frue til at tilbringe vinteren hos hendes moder i Paris; luften i dalen begyndte at blive farlig for hendes bryst.

Hun tog af sted.

De første måneder tænkte hun bestandig på hjemmet, hvor alle hendes vaner havde fæstet rod, og hvis stille ro og kendte møbler hun havde levet sig sammen med. Så vænnede hun sig til det nye liv og fik smag for fester, middage, aftenselskaber og dans.

Hidtil havde hun bevaret sit ungpige-væsen; der var noget ubestemt og indslumret over hende; hendes gang var en smule slæbende og hendes smil lidt træt. Nu blev hun livlig, munter, og var altid rede til at tage del i fornøjelser. Mændene gjorde kur til hende. Hun morede sig over deres passiar og spøgte over deres galanterier, vis på at kunne stå imod, fordi hun gennem sit ægteskab var blevet en smule led ved kærligheden.

Tanken om at finde sig i disse skæggede væseners plumpe kærtegn fik hende til at smile i ynk og gyse af ubehag. Hun spurgte forundret sig selv, hvorledes kvinder kunne samtykke i at tåle den slags nedværdigende berøringer af fremmede, når de allerede var tvunget til at finde sig i dem fra deres retmæssige ægtefæller. Hun ville have holdt mere inderligt af sin mand, hvis de havde levet sammen som to venner og han havde indskrænket sig til de kyske kys, der er sjælenes kærtegn.

Men hun morede sig over at høre de komplimenter, som blev rettet til hende, over at se et begær, hun ikke delte, lyse op i

mændenes øjne; og hun frydede sig over de mere direkte angreb, ømhedserklæringerne, som blev hvisket hende i øret, når man efter middag gik ind i den anden stue, ord, der blev fremstammet så sagte, at de næsten måtte gættes, ord, der ikke varmede hendes kinder eller fik hendes hjerte til at banke hurtigere, men som dog kildrede hendes ubevidste koketteri og inderst inde i hende tændte en lille tilfredshedsflamme; så åndede hun i dybere drag, hendes blik strålede og hendes sjæl skælvede; kvinden i hende havde fået den tilbedelse, som skyldtes hende.

Hun holdt af de små tête-à-tête'r foran kaminen, når mørket falder på og han bliver indtrængende, stammer, skælver og falder på knæ. Det var hende en ny og salig glæde at føle sig omgivet af en lidenskab, som ikke nåede ind til hende selv, at ryste på hovedet og sige Nej, at trække sine hænder til sig, rejse sig og med koldt blod ringe på tjeneren for at forlange lys, og så at se den, der skælvede ved hendes fødder, rejse sig flov og rasende, når han hørte tjeneren komme.

Hun havde en egen tør latter, som isnede de brændende forsikringer, og hun kendte hårde ord, der ramte de glødende erklæringer som en kold vandstråle, og betoninger, som kunne få de, der tilbad hende, til at tage livet af sig.

Der var især to unge mennesker, som hårdnakket forfulgte hende.

De lignede aldeles ikke hinanden.

Den ene, Paul Péronel, var verdensmand fra top til tå, elegant, dristig og vant til at være helten i galante eventyr; derfor forstod han at vente og vælge sin tid.

Den anden hed d'Avancelle; han rystede, når han nærmede sig hende, og vovede næppe at lade hende gætte sin kærlighed, men han fulgte hende som hendes skygge og tolkede hende ved sin stadige nærværelse og sine lidenskabelige blikke sin fortvivlede elskov.

Hun kaldte den første "kaptajn Bulder" og den anden "det tro lam"; hun endte med at gøre den sidste til en slags slave, som var knyttet til hendes person, og som hun rådede over som en tjener.

Hun ville have lét højt, hvis nogen havde sagt til hende, at hun skulle komme til at elske ham.

Og dog elskede hun ham, men på en besynderlig måde. Da hun bestandig så ham om sig, havde hun vænnet sig til hans stemme, hans bevægelser, til hele hans skikkelse, således som man vænner sig til de mennesker, man til stadighed lever iblandt.

Ofte dukkede hans ansigt frem i hendes drømme; hun så ham for sig, således som han var i virkeligheden, blid, fintfølende og ydmyg i sin lidenskab; når hun da vågnede under indtrykket af sine drømme, troede hun, at hun endnu hørte ham og syntes, at hun følte ham ved siden af sig. Så en nat (måske havde hun feber) drømte hun, at hun var alene med ham i en lille skov, hvor de begge to sad i græsset.

Han sagde smukke ting til hende, trykkede hendes hænder og kyssede dem. Hun følte varmen fra hans hud, hans åndedræt bølgede over mod hende, og hun kærtegnede hans hår, som om det var noget ganske naturligt.

I drømme er man en helt anden end i vågen tilstand. Hun følte sig opfyldt af ømhed for ham, en rolig og dyb ømhed, hun

var lykkelig ved at røre ved hans pande og mærke ham så tæt imod sig.

Lidt efter lidt vovede han sig til at lægge armene om hendes liv, han kyssede hendes hænder og hendes læber uden at hun gjorde det mindste for at gøre sig fri, og deres læber mødtes. Hun gav sig hen.

Det blev et øjeblik, hvis salighed virkeligheden aldrig ville kunne nå, et øjeblik af overmenneskelig, dirrende, ideel og legemlig, vanvittig og uforglemmelig lykke.

Hun vågnede skælvende og ganske ude af sig selv; og det var hende ikke muligt at falde i søvn igen, så behersket følte hun sig af ham.

Da hun så ham igen, rødmede hun, skønt han intet vidste om den salige forvirring, han havde fremkaldt hos hende; og mens han frygtsomt talte til hende om sin kærlighed, mindedes hun hele tiden, uden at det var hende muligt at skyde tanken fra sig, sin dårende, dejlige drøm.

Hun elskede ham, elskede ham med en besynderlig overspændt og lidenskabelig kærlighed, der især var et udslag af erindringen om hin drøm, men alligevel frygtede hun for opfyldelsen af det ønske, som var opstået i hendes sjæl.

Omsider mærkede han det. Og hun sagde ham alt, lige til den angst, hun havde for hans kys. Hun fik ham til at sværge, at han ville respektere hende.

Han holdt sin ed. De gennemlevede lange begejstrede elskovstimer, hvor kun deres sjæle favnede hinanden. Og når de skiltes var de udmattede, svimle og brændte som i feber.

Undertiden mødtes deres læber, de lukkede øjnene og nød det lange og dog kyske kærtegn.

Hun forstod, at hun ikke længe ville kunne blive ved at stå imod, og da hun ikke ville begå en brøde, skrev hun til sin mand, at hun længtes efter at komme hjem til ham og genoptage sit tidligere, rolige og ensomme liv.

Han sendte hende til svar et kærligt brev, hvori han bestemt frarådede hende at komme tilbage nu lige midt i vinteren og udsætte sig for den pludselige omskiftelse og dalens iskolde tåge.

Hun blev lamslået og harmfuld mod manden, som kunne være så tillidsfuld, at han ikke forstod og ikke gættede den kamp, der udkæmpedes i hendes hjerte.

Februar blev lys og mild, og skønt hun nu gjorde alt for at undgå at blive for længe alene med "det tro lam", sagde hun dog sommetider Ja til at køre ud sammen med ham, som oftest en tur rundt om søen i Boulogneskoven, når tusmørket begyndte at falde på.

En aften var det, som om al forårets grøde var blevet vakt til live af de lune vinde. Vognen kørte i skridt; det var næsten blevet helt mørkt, og de sad ganske tæt sammen med hinanden i hænderne. Hun følte i sig et voksende begær, en bydende længsel efter det inderlige favntag, hun mindedes fra sin drøm, og hun sagde til sig selv: "Det er forbi, det er forbi, jeg er fortabt." Uafbrudt søgte deres munde hinanden, forenede sig og veg angst tilbage for i næste øjeblik atter at mødes.

Han turde ikke følge hende op og forlod hende nedenfor hendes dør. Hun var ude af sig selv og nær ved at besvime.

Paul Péronel ventede på hende i den lille dagligstue; der var endnu ikke tændt lys.

Da han rørte ved hendes hånd, mærkede han, at den brændte som i feber. Han gav sig til at tale med dæmpet stemme, han blev øm og varm og dyssede hendes trætte sjæl til ro med sine elskovsords trylleri. Hun hørte på ham uden at svare, hun tænkte på den anden, troede at høre den anden og endnu som i en hallucination at føle ham ind mod sig. Hun så kun ham, hun huskede ikke mere, at der kunne eksistere en anden mand i verden; og når hendes øre skælvede ved de tre ord: "Jeg elsker dig", så var det ham, den anden, som sagde dem, det var ham, der kyssede hendes fingerspidser, ham, som trykkede hende til sit bryst lige som for lidt siden i vognen, det var ham, der kyssede hendes læber med altbesejrende kys, det var ham, som tog hende i sine arme og som hun favnede, ham, hele hendes væsen og hele hendes legemes glødende lidenskab længtes imod.

Da hun vågnede af sin drøm, udstødte hun et forfærdet skrig.

"Kaptajn Bulder" lå på knæ foran hende og takkede hende lidenskabeligt, mens han dækkede hendes opløste hår med sine kys. Hun råbte: "Gå Deres vej, gå Deres vej!"

Og da han ikke forstod hende, men atter gjorde forsøg på at omslynge hendes liv, stødte hun ham krampagtig fra sig og stammede: "De er nederdrægtig. De har overlistet mig, gå, gå Deres vej!"

Han rejste sig forfjamsket, greb sin hat og gik.

Den næste dag vendte hun tilbage til Ciré-dalen. Hendes mand, som blev overrasket ved at se hende, bebrejdede hende hendes ubetænksomhed. – "Jeg kunne ikke længere holde ud at leve så langt borte fra dig," svarede hun.

Han syntes, at hun havde forandret sig, hun var blevet mere tungsindig end tidligere, men når han spurgte hende:

"Hvad er der dog i vejen med dig? Du synes at være ulykkelig. Er der noget, du ønsker dig?" svarede hun: "Nej, ingenting. Det er kun drømmene, som er noget værd her i livet."

Den påfølgende sommer kom "det tro lam" og besøgte hende.

Hun modtog ham uden forvirring og uden fortrydelse, hun forstod pludselig, at hendes kærlighed til ham kun havde været en drøm, som Péronel brutalt havde vækket hende af.

Men den unge mand, som bestandig tilbad hende, tænkte, da han rejste hjem igen: "Hvor kvinderne dog er nogle besynderlige, indviklede og uforklarlige væsener."

Et pariserevventyr

Gives der en følelse som går dybere over i blodet end den kvindelige nysgerrighed? Hvad ville en kvinde ikke gøre for at få besked, for at komme til at lære at kende og røre ved det, hun har drømt om! Når en kvindes utålmodige nysgerrighed først er vågnet, er hun i stand til at begå enhver dårskab, enhver uforsigtighed; intet vil mere forekomme hende for dristigt, og der er intet, hun vil gyse tilbage for. Jeg taler om de kvinder, som er fuldt ud kvinder, væsener, der er i besiddelse af en trebundet sjæl, som nok på overfladen er kølig og forstandig, men hvis tre hemmelige rum er fyldt med: den altid levende kvindelige hang til forandring i det første; i det andet snedighed, farvet med sandfærdig oprigtighed, den samme frygtelige og spidsfindige snedighed, der er uadskillelig fra alle hyklere; og i det sidste endelig, uimodståelig lavhed, allerkæreste forræderi, bedårende troløshed og alle de fordærvelige egenskaber, som driver naivt godtroende tilbedere til selvmord og henrykker alle andre.

Den kvinde, hvis eventyr jeg nu vil fortælle, var en lille provinsdame, der indtil da havde været jævn og hæderlig. Hendes liv, som tilsyneladende var roligt og ligefremt, var henrundet indenfor hendes husdøre mellem en stærkt optaget mand og to børn, som hun opdrog som en dadelfri moder. Men inderst i hendes hjerte dirrede en utilfredsstillet nysgerrighed, en kriblende længsel mod det ukendte. Bestandig drømte hun om Paris og slugte grådigt alle de aviser, som beskæftigede sig med den moderne verden. Skildringer af fester, toiletter og

fornøjelser bragte hendes ønsker op på kogepunktet; men især følte hun sig hemmelighedsfuldt forvirret, når hun stødte på sætninger, som øjensynlig vrimlede af underforståelser eller forsigtige vendinger, hvori en slørflig blev løftet op og lod læseren skimte en verden af brødefulde og ødelæggende nydelser.

Nede i hendes provins stod Paris for hende i en apoteose af pragtfuld og fordærvet luksus.

Og mens hun i de lange nætter blev vugget ind i sine drømme af den regelmæssige snorken fra sin mand, som lå på ryggen ved siden af hende med et silketørklæde bundet omkring hovedet, tænkte hun på de kendte mænd, hvis navne strålede på avisernes forside som store stjerner på en sort himmel; hun søgte at forestille sig deres hidsende, forjagede liv, der måtte være sammensat af orgier, som i deres rædselsvækkende vellyst ikke gav oldtidens noget efter, og af sansepirringer, så raffinerede, at hun slet ikke kunne tænke sig til dem.

Boulevarderne forekom hende som et svælg, hvori alle menneskelige lidenskaber brusede, mens der i hvert eneste af deres huse sikkert dulgte sig de vidunderligste elskovsmysterier.

Nu mærkede hun, at hun begyndte at blive ældre. Hun ville blive gammel uden nogensinde at have kendt andet af livet end de regelrette, ensformige og flove beskæftigelser, som, efter hvad man siger, udgør hjemmets lykke. Hun var endnu smuk, den rolige tilværelse havde holdt hende lige så vel bevaret som vinterfrugter, der ligger stille gemt i et lukket skab. Hun spurgte sig selv, om hun virkelig skulle dø uden at have kendt

den berusende synd, uden blot en eneste gang at have dykket ned i Paris' store vellyst-hav.

Med lang og sej udholdenhed fik hun forberedt en rejse til Paris, opfandt et påskud, lod sig indbyde af nogle slægtninge og rejste endelig afsted alene, da hendes mand ikke kunne få tid til at ledsage hende.

Så snart hun var ankommet, fik hun sammendigtet en grund, der, hvis de behøvedes, tillod hende at blive ude, ikke blot to dage, men også to nætter, om det skulle blive nødvendigt; hun sagde, at hun havde truffet nogle gamle venner, der boede på landet et sted i nærheden af byen.

Så gav hun sig til at søge. Hun gik i timevis op og ned ad boulevarderne uden at opdage andet end den vandrende og nummererede last. Hun spejdede langt ind i de store cafeer og læste opmærksomt "Figaro"s småkorrespondancer, som hver morgen åbenbarede sig for hende som en stormklokke, der kalder til elskov.

Men hun fandt intet, som kunne hjælpe hende på spor efter kunstnernes og kunstnerindernes vilde orgier, intet, der viste hende vej til de udsvævelsernes templer, som hun forestillede sig måtte åbne sig ved et trylleord ligesom *Tusind og én Nat*'s huler eller Roms katakomber, hvor en forfulgt religion dyrkede sine hemmeligheder.

Hendes slægtninge var skikkelige borgerfolk, som ikke kunne skaffe hende bekendtskab med en eneste af de fremtrædende mænd, hvis navne summede om i hendes hoved; hun blev fortvivlet og tænkte allerede på at rejse hjem igen, da tilfældet kom hende til hjælp.

En dag, da hun spadserede ned ad Rue de la Chaussé-d'Antin, standsede hun for at se på et vindue, som indeholdt en righoldig udstilling af japanesiske nips, så mangefarvede, at det var den rene øjenlyst. Hun fordybede sig i beskuelsen af små, bizarre, udskårne elfenbensgenstande, store krukker i flammende emaljer og sære bronzevaser, da hun inde fra butikken hørte dens indehaver med mange ærbødige gestus forsikre en lille, tyk, skaldet mand med gråt hageskæg, at en uhyre bemavet porcelænsfigur, som han havde taget ned for at vise ham, var et enestående stykke.

Fra hver af den handlendes sætninger rungede navnet på den lysthavende, et berømt navn, som en trompetfanfare. De andre kunder, nogle unge damer og elegante herrer sendte hyppige, hurtige, velopdragne og ærefrygtsfulde øjekast henimod den berømte forfatter, som begejstret betragtede porcelænsfiguren. De var begge lige hæslige, man kunne godt have troet, at det var to brødre, som havde hvilet i samme skød.

Den handlende sagde: "Siden det er Dem, hr. Jean Varin, så skal De få den for tusind francs; det er akkurat, hvad den har kostet mig selv. Af alle andre tager jeg femten hundrede francs, men jeg sætter stor pris på at have kunstnere til kunder, og derfor får de altid rabat. De kommer også allesammen hos mig, hr. Jean Varin. I går købte Busnach en gammeldags skål. Forleden solgte jeg to kandelabre, mage til disse her (er de ikke pragtfulde, hvad?) til Alexandre Dumas. Og nu den ting, De der står med i hånden, hvis Zola så den, så ville den straks være solgt, hr. Jean Varin."

Forfatteren vidste øjensynligt ikke, hvad han skulle gøre. Genstanden tiltalte ham, men han overvejede prisen og brød sig

ikke mere om alle de blikke, som tilkastedes ham, end om han havde været alene i en ørken.

Rystende var hun trådt ind i butikken, ugenert stirrende på ham, hun spurgte ikke engang sig selv, om han var smuk, elegant eller ung. Det var Jean Varin selv, Jean Varin!

Efter en lang indre kamp satte han uvilligt figuren fra sig på bordet: "Nej, det er for dyrt," sagde han.

Den handlende fordoblede sin veltalenhed: "Åh, hr. Jean Varin, for dyrt? Den er mindst sine to tusinde værd."

Forfatteren svarede bedrøvet og stadig med blikket fæstet på figuren med emaljeøjnene: "Det benægter jeg ikke, men det er for dyrt for mig."

Hun gik hen til dem, drevet af en uvilkårlig dristighed:

"Hvor meget skal jeg give for den?" spurgte hun.

Overrasket svarede den handlende:

"Femten hundrede francs, frue."

"Så tager jeg den."

Forfatteren, som indtil nu slet ikke havde lagt mærke til hende, vendte sig brat om og undersøgte hende roligt iagttagende fra hoved til fod, med øjet næsten lukket, som en kender.

Hun var yderst indtagende; den flamme, som hidtil havde været dæmpet ned og nu pludselig fik lov til at lyse op, gød liv over hendes skikkelse. Og desuden er en kvinde, som køber en nipsting til femten hundrede francs ikke den første den bedste.

Så i et udslag af elskværdig finfølelse vendte hun sig om mod ham og sagde med skælvende stemme: "Undskyld, min herre, De havde måske endnu ikke sagt Deres sidste ord."

Han bukkede: "Jo, frue, det havde jeg."

Men ganske bevæget fortsatte hun: "Det er kun for at sige Dem, at hvis De i dag eller senere skulle skifte mening, så er figuren Deres. Jeg har blot købt den, fordi De syntes om den."

Han smilede øjensynlig smigret: "Hvorledes – De kender mig altså?"

Så fortalte hun ham om sin beundring for ham, citerede hans værker, blev veltalende.

For bedre at passiare støttede han sig med albuen til et møbel, og han gennemborede hende med sit skarpe blik for at forsøge på at gætte, hvad der boede i hende.

Af og til, når der kom nye købere ind, råbte den handlende, som var henrykt over denne levende reklame, nede fra den anden ende af butikken: "Se engang på dette her, hr. Jean Varin, er det ikke smukt?" Så løftedes alle hoveder, og hun dirrede af glæde over at blive set så fortroligt passiarende med en berømthed.

Mere og mere beruset samlede hun til sidst hele sin styrke, ligesom en general, der skal levere et hovedangreb, og sagde: "Min herre, vil De gøre mig en stor, meget stor fornøjelse? Tillad mig at tilbyde Dem denne porcelænsting som et minde om en kvinde, der beundrer Dem lidenskabeligt, og som De har set i ti minutter."

Han afslog det. Hun trængte ind på ham. Han gjorde modstand, han morede sig kongeligt og lo af hjertens lyst.

Hun holdt fast ved sin hensigt og sagde: "Nå, så vil jeg selv bringe den hen til Dem, nu med det samme; hvor bor De?"

Han nægtede at opgive sin adresse, men hun fik den at vide hos den handlende og efter at have betalt sit indkøb, skyndte hun sig ud til en droske. Forfatteren løb efter hende for at

indhente hende, da han ikke ville udsætte sig for, at gaven skulle blive modtaget i hans hjem, når han ikke vidste, hvem han kunne bringe den tilbage til. Han nåede hende, ligesom hun hoppede op i vognen; han sprang efter hende og faldt næsten oven på hende, da drosken i det samme gav sig til at køre; så satte han sig yderst ærgerlig ved siden af hende.

Men alt, hvad han sagde og bad, hjalp ikke, hun ville ikke opgive sin beslutning. Først da de holdt foran hans dør, fremsatte hun sine betingelser: "Jeg vil samtykke i ikke at give Dem figuren," sagde hun, "hvis De i dag vil gøre alt, hvad jeg vil."

Dette forslag forekom ham så pudsigt, at han gik ind på det.

"Hvad plejer De sædvanligvis at foretage Dem på denne tid?" spurgte hun.

Efter et øjebliks tøven svarede han: "Jeg spadserer eller jeg kører en tur."

"Til Boulogneskoven," befalede hun kusken med resolut stemme.

Undervejs måtte han vise hende alle de kendte damer, de kørte forbi, især de mere letlevende, og fortælle hende intime enkeltheder, om deres liv, deres vaner, deres bolig og deres udsvævelser.

Da de kom tilbage til Paris, begyndte mørket at falde på: "Hvad foretager De Dem til daglig brug på denne tid?" spurgte hun.

Han svarede leende: "Så drikker jeg min absinth."

Yderst alvorlig svarede hun: "Godt, min herre, så drikker vi en absinth."

De gik ind i en af de store boulevardcafeer, hvor han var stamgæst, og hvor han mødte en del af sine kolleger. Han forestillede dem alle sammen for hende. Hun var halvt afsindig af glæde. Og uden ophør lød stadig det samme ord i hendes hoved: "Endelig! Endelig!"

Tiden gik, og hun spurgte: "Plejer De nu at spise til middag?"

Han svarede: "Ja, frue."

"Så, min herre, så går vi hen og spiser til middag."

Da de kom ud fra Café Bignon, sagde hun: "Om aftenen, hvad gør De så?"

Han så stift på hende: "Det er forskelligt, sommetider går jeg i teatret."

"Nu vel, så lad os gå i teatret."

De gik ind i Vaudevilleteatret på fribillet, takket være ham, og, hvad der satte kronen på hendes begejstring, hele salen så hende sidde ved siden af ham på første række i balkonen.

Da forestillingen var forbi, kyssede han galant hendes hånd: "Nu har jeg kun, frue, at takke Dem for den herlige dag, som ..." Hun afbrød ham: "hvad foretager De Dem på denne tid, om natten?"

"Jeg ... jeg ... jeg går hjem hos mig selv."

Hun gav sig til at le med en skælvende, stødvis latter.

"Nå, godt, så går vi hjem ... hjem til Dem."

Og de talte ikke mere sammen. Hvert øjeblik blev hun fra hoved til fod gennemrystet af en voldsom skælven, og hun havde på én gang lyst til at flygte og til at blive, men helt nede på bunden af hendes hjerte lå der dog en urokkelig beslutning om at gå lige til enden.

På trappen måtte hun klamre sig fast til rækværket for ikke at falde om, så voldsom var hendes sindsbevægelse; han gik op foran hende, forpustet og med en vokstændstik i hånden.

Så snart hun var kommet ind i hans værelse, klædte hun sig hurtigt af og gemte sig ned i sengen uden at sige et ord; hun trykkede sig tæt ind til væggen og ventede.

Men hun var således, som en provinsnotars retmæssige ægtefælle bør være, og han var mere fordringsfuld end en tyrkisk pasha. De forstod aldeles ikke hinanden.

Så faldt han i søvn. Natten svandt hen under urets ensformige tik-tak; hun sad halvt oprejst, tænkte på sit hjem og stirrede fortvivlet ned på den lille runde mand, der lå ved siden af hende i det gule skær fra en kinesisk lygte; hans kugleformede mave tegnede sig under tæppet som en ballon fyldt med gas. Han snorkede som et helt orgelværk med langvarig prusten og komisk snøften. Hans snes hår benyttede sig af hans hvile til at stritte op i vejret, trætte af den lange, tvungne stilling hen over den nøgne isse, hvis tomhed de skulle dække. Og en stribe savl løb ud fra den ene side af den åbne mund.

Endelig gled det første gryende dagslys ind gennem de lukkede gardiner. Hun stod op, klædte sig på uden at gøre støj og havde allerede fået døren lukket halvt op, da hun kom til at knirke med låsen, så at han vågnede og gned sine øjne.

Det varede nogle sekunder, inden hans bevidsthed var helt klar; så, da han huskede eventyret, spurgte han: "Hvad for noget, går De?"

Hun blev forvirret stående. "Ja, jeg gør," fremstammede hun, "nu er det jo morgen."

Han rejste sig op i sengen: "Hør," sagde han, "nu har jeg på min side også noget at spørge Dem om."

Hun svarede ikke og han fortsatte: "Lige siden jeg traf Dem i går, har De minsandten forstået at sætte mig i forbavselse. Vær oprigtig og sig mig, hvorfor De har gjort alt det, thi jeg forstår det ærlig talt slet ikke."

Hun gik langsomt hen til ham, rødmende som en ung pige:

"Jeg ville kende … nå ja, jeg ville kende lasten … Nu kender jeg den … det er ikke lystigt."

Og hun flygtede, skyndte sig ned ad trappen og styrtede ud på gaden.

Gadefejerne var i fuld virksomhed. De fejede fortovene, kørebanen, og skubbede al skarnet ned i rendestenen. Med samme regelmæssige bevægelse som hos høstkarle, der mejer korn på marken, skød de snavset afsted i en halvkreds foran sig, og gade efter gade mødte hun dem, som marionetter, der er sat automatisk i gang med nøjagtig samme slags fjeder.

Og det forekom hende, som om også hun havde fejet noget ud, skubbet alle sine overspændte drømme ned i rendestenen, i kloakken.

Hun kom hjem stakåndet og gennemisnet, uden anden forestilling i sit hoved end den regelmæssige bevægelse af kosten, som om morgenen fejer Paris ren.

Og så snart hun var kommet ind i sit værelse, gav hun sig til at hulke.

Elskovsord

Søndag.

Min egen elskede Basse!
Du skriver ikke til mig, jeg ser dig ikke mere, og du kommer aldrig. Har du da rent hørt op at elske mig? Hvorfor? Hvad har jeg gjort? Sig mig det, jeg beder dig, min lille kærlighed! Jeg elsker dig så højt, så højt, så højt! Jeg ville ønske, at jeg altid havde dig hos mig, så at jeg kunne kysse dig hele dagen igennem og give dig, mit hjerte, mit elskede lam, alle de ømme navne, jeg kunne finde på. Jeg tilbeder dig, jeg tilbeder dig, jeg tilbeder dig, mit dejlige, elskede lille fæ.

Din Putte

– Sophie.

Mandag.

Kære veninde!
Du vil absolut intet kunne forstå af det, jeg nu vil sige dig. Det er ligemeget. Hvis mit brev tilfældigvis skulle komme for en anden kvindes øjne, kan det måske komme hende til nytte.

Hvis du havde været døv og stum, var jeg sikkert blevet ved at elske dig længe, længe. Hele ulykken kommer kun af det ene: at du kan tale. Der er en digter, som har sagt:

Du var mig aldrig mer, selv i de bedste dage,
end strengen, hvorpå buen glider hen.
Min mesterhånd den juble lod og klage,
dit tomme hjerte gav kun lyd igen.

Når man elsker, ser du, hører man altid sine drømme synge; men for at de kan synge, må de ikke afbrydes. Hvis man derfor taler mellem to kys, afbryder man altid sjælenes berusende drøm, med mindre man siger dejlige ord, og dejlige ord gemmes nu engang ikke i jer smukke pigers små hjernekister.

Du forstår mig aldeles ikke, vel? Så meget desto bedre. Jeg fortsætter. Du er visselig en af de mest henrivende, en af de mest tilbedelsesværdige kvinder, jeg nogensinde har set.

Findes der på jorden et par øjne, der indeholder mere *drøm* end dine, flere ukendte løfter eller en større uendelighed af elskov? Det tror jeg ikke. Og når du smiler med dine to runde læber, der blotter dine lysende tænder, så venter man, at der fra denne vidunderlige mund må udgå en uforglemmelig musik, noget overnaturligt lifligt, noget så blødt, at det får en til at hulke.

Så kalder du mig ganske roligt: "Min store tilbedte abekat." Og det forekommer mig, at jeg i samme nu står inde i dit hoved og ser din sjæl i virksomhed. Din lille kvindesjæl, som er sød, sød, men … og det generer mig, ser du, det generer mig meget. Jeg ville hellere være fri for at se den.

Du bliver ved ikke at forstå mig, ikke sandt? Det tænkte jeg mig nok.

Kan du huske første gang, du kom til mig? Du kom hurtigt ind, ved hver bevægelse steg et brus af violduft op fra din kjole; længe så vi hinanden ind i øjnene uden at sige et ord, så

kyssede vi hinanden som to vanvittige … så … så, lige til næste morgen talte vi slet ikke.

Men da vi skiltes, skælvede vore hænder og vore blikke sagde hinanden meget, meget … som ikke kan udtrykkes i noget som helst sprog. Det troede jeg i det mindste. Og da du gik fra mig, hviskede du: "Vi ses snart!" Det var alt, hvad du sagde, og du vil aldrig kunne forestille dig, hvilken drøm du lod tilbage efter dig, alt det, jeg så i dig, og alt det, jeg troede at gætte i dine tanker.

Ser du, stakkels barn, for de mænd, som ikke er dumme, men lidt forfinede og lidt overlegne, er kærligheden et så indviklet og skrøbeligt instrument, at den mindste smule kan ødelægge det. Når I kvinder elsker, fatter I derimod aldrig det latterlige i visse ting eller det groteske i de udtryk, som undslipper jer.

Hvorfor kan et ord lyde smukt fra en lille brunette, mens i en høj, blond kvindes mund klinger uhjælpeligt falskt og komisk? Hvorfor vil en kælen bevægelse hos en være grim hos en anden? Hvorfor er der kærtegn, som henrykker en hos den ene, mens de hos den anden bliver generende? Hvorfor? Fordi der i alt, men frem for alt i kærlighed, må være en fuldkommen harmoni, en absolut samklang mellem stemmen, ordene, ømhedsgraden og den talendes i alder, vækst, hårfarve og fysiognomi.

En kvinde, som er blevet fem og tredive år, de store og voldsomme lidenskabers alder, og som ville bevare blot skyggen af sin første tyve års kærligheds kærtegnende skælmeri, som ikke kunne forstå, at hun måtte udtrykke sig anderledes, se anderledes, kysse anderledes, at hun skal være en Dido og ikke længere en Julie, den kvinde ville ufejlbarlig kvalme ni elskere af

ti, selv om de måske slet ikke kunne gøre sig regnskab for grundene til, at de følte sig frastødt.

Forstår du? – Nej. – Det ventede jeg.

Fra den dag, du lukkede hanen op for dine ømhedsstrømme, var det forbi for mig, min ven.

Undertiden kunne vi kysse hinanden fem minutter i træk, i et eneste uendeligt, vanvittigt kys, et af de kys, hvorunder man lukker øjnene, som om det kunne flygte bort gennem blikket, som for at gemme det mere fuldkomment i sjælens mørke dybder. Så, når vore læber skiltes, sagde du til mig, idet du lo med en høj, klar latter: "Det var godt, ikke, min tykke vovvov?" Jeg kunne have banket dig.

Du har efterhånden tildelt mig alle de dyre- og plantenavne, som du formodentlig har fundet i "*Den borgerlige Husholdning*", "*Havens Pleje*" og "*Lettere Naturhistorie for de lavere Klasser*". Men det er endnu intet.

Kærlighedens kærtegn er brutale, plumpe og mere til, når man tænker over dem. Musset har sagt:

> Jeg mindes endnu disse favntag vilde,
> mund imod mund og bryst imod bryst,
> sansernes orgie, nervernes gilde,
> Himmelens salighed, Helvedes lyst –

eller den rene groteskhed! … Åh, stakkels barn, hvilken drillende djævel, hvilken ond ånd kunne dog indgive dig dine ord … bagefter?

Jeg har samlet dem, men af kærlighed til dig vil jeg ikke vise dig dem.

Og så mangler du i en sørgelig grad sansen for at passe det rette øjeblik, og du kunne komme med et begejstret "Jeg elsker

dig!" på så meningsløse steder, at jeg har haft den største besvær med ikke at briste ud i latter. Der gives tider, hvor disse ord: "Jeg elsker dig!" er så lidt på sin plads, at de ligefrem bliver ubehagelige. Mærk dig det.

Men du forstår mig ikke.

Der er også mange andre kvinder, som heller ikke vil forstå mig, men finde, at jeg er halvtosset. Det er mig for øvrigt ganske ligegyldigt. De, som er udsultede, sluger alt, men de mere forfinede ganer er kræsne, og der skal kun lidt til at indgyde dem en uovervindelig modbydelighed. Det går med kærlighed, som det går med mad.

Jeg forstår bare ikke, at visse kvinder, der så godt kender den uimodståelige tillokkelse ved en fin og broderet silkestrømpe, farvernes dårende trolddom og fristelsen ved kostbare kniplinger gemt i toilettets dybeste intimitet, hele den forvirrende betagelse ved den kvindelige elegances forfinede luksus, aldrig lærer at forstå den lede, som enkelte ord, der enten ikke er på deres plads eller også er for pjattet ømme, er i stand til at indgyde os.

Et brutalt udtryk kan undertiden gøre vidundere, hidse sanserne og få hjertet til at banke. Der er intet, som støder, når det bliver sagt på det rette tidspunkt. Men det gælder om også at forstå at tie og i visse øjeblikke undgå vendinger à la Paul de Kock.

Jeg kysser dig lidenskabeligt på den betingelse, at du ingenting siger.

René.

Originaltitler og førsteudgaver

Frøken Fifi: *Mademoiselle Fifi*, i *Gil Blas* 23. marts 1882.

Fru Baptiste: *Madame Baptiste*, i *Gil Blas* 28. november 1882

Brændestykket: *La Bûche*, i *Gil Blas* 26. januar 1882

Relikvien: *La Relique*, i *Gil Blas* 17. oktober 1882

Til hest: *À cheval*, i *Le Gaulois* 14. januar 1883

To venner: *Deux amis*, i *Gil Blas* 5. februar 1883

Et julegilde: *Un réveillon*, i *Gil Blas* 5. januar 1882

Tyven: *Le Voleur*, i *Gil Blas* 21. juni 1882

En list: *Une ruse*, i *Gil Blas* 25. september 1882

Julenat: *Nuit de Noël*, i *Le Gaulois* 25. december 1882

Rust: *La Rouille*, i *Gil Blas* 14. september 1882

Sengen: *Le Lit*, i *Gil Blas* 16. marts 1882

Gal?: *Fou?*, i *Gil Blas* 23. august 1882

En opvågnen: *Réveil*, i *Gil Blas* 20. februar 1883 (under pseudonymet Maufrigneuse)

Et parisereventyr: *Une aventure parisienne*, i *Gil Blas* 22. december 1881

Elskovsord: *Mots d'Amour*, i *Gil Blas* 2. februar 1882

Om "Frøken Fifi"

Forfatter: Guy de Maupassant (1850-1893).
Org.udg.: *Œuvres complètes illustrées de Guy de Maupassant*, Libraire Paul Ollendorff, Paris 1899-1904.
Denne udgave efter: *Samlede Værker af Guy de Maupassant: Frøken Fifi og andre fortællinger.* På dansk ved Loulou Marcussen. (Versene i novellen "Elskovsord" er oversat af F. Bauditz (1846-1912)) Illustreret af L. Vallet. A. Christiansens Forlag, København 1903.
Oversætter: Loulou Lassen (1876-1947)
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration til titelnovellen af Charles Roussel (1861-1936).

ISBN 978-87-7628-371-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-564-8 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Midnatsmesse: I Frankrig fejres juleaften ved først at overvære midnatsmessen og derefter afholde et gilde, hvor der som regel bliver både spist og drukket tæt; særlig på landet skal lystigheden helst være så støjende som muligt. *Overs. anm.*

Note 2:

Auktionsbygning: I Paris foregår alle offentlige auktioner i en særlig i dette øjemed opført bygning: Hôtel des Ventes. *Ovs. anm.*